

**”VIHAA JA RAIVOA KADUILLA, KAUPPOJEN RYÖSTELYÄ,
PALANEITA RAKENNUKSIA JA POLIISIAUTOJA¹”**
Black Lives Matter -liike suomalaismedioiden uutisissa kesällä 2020

Tiitu Saarikoski
Maisterintutkielma
Journalistiikka
Kieli- ja viestintätieteiden laitos
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2022

¹ (Yle 31.5.2020b)

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteet
Tekijä Tiitu Saarikoski	
Työn nimi ”Vihaa ja raivoa kaduilla, kauppojen ryöstelyä, palaneita rakennuksia ja poliisiautoja” – Black Lives Matter -liike suomalaismedioiden uutisissa kesällä 2020	
Oppiaine Journalistiikka	Työn laji Maisterintutkielma
Aika Kevät 2022	Sivumäärä 64 sivua + liitteet
Tiivistelmä <p>Tutkielman tarkoituksena oli selvittää, kuinka kesän 2020 maailmanlaajuisia rasismien ja poliisiväkivallan vastaisia Black Lives Matter -mielenosoituksia kuvattiin suomalaisessa uutismediassa. Tutkielmassa tarkastellaan lisäksi sitä, kuinka mustia poliisiväkivallan uhreja kuvataan uutisissa, ja miten rasismia käsiteltiin mediassa kesällä 2020.</p> <p>Tutkimuksen aineistona toimivat Ylen, MTV:n ja Helsingin Sanomien BLM -liikettä, poliisiväkivaltaa ja rasismia käsittelevät uutisartikkelit touko- kesä- ja heinäkuulta 2020. Aineistoa analysoitiin kriittisen diskurssianalyysin näkökulmasta. Analyysin tukena toimi aiempi tutkimus mielenosoitusten mediarepresentaatiosta, poliisiväkivallan uhrien kuvauksesta, sekä rasismien käsittelystä suomalaisessa mediassa.</p> <p>Aineistossa näkyivät hyvin selkeästi protestiparadigmaksi kutsutut mielenosoitusuutisoinnille tyypilliset negatiiviset uutisointikäytännöt, kuten mielenosoitusten kehystäminen mellakoinnin kautta, mielenosoittajien demonisoiminen, virallisten lähteiden käyttö ja protestin uskottavuuden kyseenalaistaminen.</p> <p>Suomessa järjestettyjen mielenosoitusten uutisointi erosi selkeästi Suomen ulkopuolella järjestettyjen mielenosoitusten uutisoinnista: suomalaisia mielenosoituksia kuvattiin huomattavasti positiivisemmin, ja myös BLM-aktivistit pääsivät uutisissa ääneen.</p> <p>Poliisiväkivaltauutisissa toistuivat kuvaukset mustien uhrien käytöksestä, päihteidenkäytöstä ja terveydentilasta. Poliisiväkivallan uhreista tehdään uutisissa kielellisin keinoin aktiivisia toimijoita, kun taas poliisin rooli jää passiiviseksi. Osa uutisista on upotettu silminnäkijävideoita, joita esitellään sensaatiomaiseen tyyliin.</p> <p>Rasismia käsiteltiin kesällä 2020 uutismedioissa poikkeuksellisen paljon ja monipuolisesti. Keskusteluun nousivat myös aiheet, jotka on perinteisesti sivuutettu suomalaisessa rasismikeskustelussa, kuten Suomen kolonialistinen historia ja romaneihin ja saamelaisiin kohdistettu sorto. Rasismien käsittely on uutisissa kuitenkin kaksijakoista, ja uutisissa saatetaan myös esimerkiksi vähätellä suomalaisen yhteiskunnan rasismia.</p>	
Asiasanat: aktivismi, Black Lives Matter, mielenosoitus, poliisiväkivalta, protestiparadigma, rasismi, Yhdysvallat	
Säilytyspaikka: Jyväskylän yliopisto	
Muita tietoja	

Sisällys

1.	JOHDANTO	1
2.	TUTKIMUKSEN TAUSTA	4
2.1.	Black Lives Matter -liike.....	4
2.1.1.	Liikkeen synty.....	4
2.1.2.	Liikkeen rakenne ja tavoitteet	5
2.1.3.	Kesän 2020 tapahtumat	5
2.1.4.	Poliisiväkivalta Yhdysvalloissa	6
2.2.	Protestiliikkeiden uutisoinnissa näkyvät mediakäytännöt.....	7
2.2.1.	Mielenosoitusten uutisoinnista suomalaisessa mediassa	8
2.2.2.	Negatiiviset mediakäytännöt Black Lives Matter -uutisoinnissa.....	10
2.3.	Mustien miesten representaatio ja poliisiväkivallan uhrit uutisissa	13
2.3.1.	Mustien miesten representaation historiallista taustaa.....	13
2.3.2.	Poliisiväkivallan uhrien kuvailusta uutisissa	14
2.4.	Etnisyys ja rasismi suomalaisessa kontekstissa.....	16
2.4.1.	Etnisyyden käsittely suomalaisessa mediassa.....	16
2.4.2.	Rasismi yhteiskunnallisessa keskustelussa Suomessa	19
3.	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	22
3.1.	Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset.....	22
3.2.	Aineisto	22
3.3.	Menetelmät.....	24
4.	TULOKSET	28
4.1.	Black Lives Matter -mielenosoitukset suomalaisessa uutismediassa.....	28
4.1.1.	Mellakkakehys	28
4.1.2.	Mielenosoittajien demonisointi.....	29
4.1.3.	Virallisten lähteiden käyttö	30
4.1.4.	Uskottavuuden kyseenalaistaminen ja julkiseen mielipiteeseen vetoaminen	32

4.1.5.	Kielikuvat mielenosoitusuutisissa.....	33
4.2.	Poliisiväkivallan uhrin uutisissa.....	34
4.2.1.	Uhrien kuvaus	34
4.2.2.	Toimijuus poliisiväkivaltauutisissa.....	36
4.2.3.	Silminnäkijävideot ja sensaatiomaisuus uutisissa.....	37
4.3.	Suomalainen Black Lives Matter -liike ja rasismien käsittely aineistossa	39
4.3.1.	Uutisointi Suomessa järjestetyistä mielenosoituksista.....	39
4.3.2.	Rasismien käsittely uutisissa	43
4.4.	Tulosten yhteenvetoa.....	46
5.	PÄÄTÄNTÖ	49
5.1.	Pohdintaa vääristyneen uutisoinnin syistä ja seurauksista	49
5.2.	Ohjeita protestiparadigman välttämiseen ja antirasistiseen uutisointiin	52
5.3.	Tutkimuksen arviointia.....	55
5.4.	Jatkotutkimusaiheita.....	57
	KIRJALLISUUS.....	59
	LIITE.....	65
	Tutkimusaineisto.....	65

1. JOHDANTO

Toukokuun 25. päivänä vuonna 2020 poliisi surmasi Minneapolisissa pidätystilanteen yhteydessä George Floyd -nimisen miehen. Floydin kuolema oli yksi monista poliisin aiheuttamista mustien amerikkalaisten kuolemista. Silminnäkijän kuvaama video paljasti pidätystilanteen raakuuden ja antoi kipinän koko kesän jatkuneille maailmanlaajuisille Black Lives Matter -mielenosoituksille.

Myös Suomessa osoitettiin mieltä rasismia ja poliisiväkivaltaa vastaan eri puolilla maata järjestetyissä BLM-mielenosoituksissa. Vuonna 2013 perustettu BLM-liike nousi kesällä 2020 uudella tavalla suomalaisen yleisön tietoisuuteen ja uutisissa puitiin laajasti liikettä ja mielenosoituksia. BLM avasi myös oven sellaisten keskustelujen käymiselle, joista ei ole Suomessa juurikaan puhuttu. Uutismediassa keskusteltiin uudella tavalla esimerkiksi vähemmistöjen kokemasta rakenteellisesta rasismista, vartijoiden ja poliisin harjoittamasta etnisestä profiloinnista sekä Suomen yhteydestä kolonialismiin.

BLM-uutisointi on Yhdysvalloissa tutkitusti ollut negatiivissävytteistä (esim. Leopold ja Bell 2017). Uutisoinnin on katsottu keskittyneen liiaksi väkivaltaisiin tai häiriötä aiheuttaneisiin mielenosoittajiin ja mielenosoituksista aiheutuneeseen omaisuustuhoon, vaikka suurin osa protesteista on ollut rauhanomaisia: esimerkiksi kesällä 2020 Yhdysvalloissa järjestetyistä mielenosoituksista 93 prosenttia sujui rauhallisesti, eikä niihin liittynyt väkivaltaa tai mellakointia (ACLED 2020). Mustia poliisiväkivallan uhreja taas on kuvattu uutisissa stereotyyppisesti ja jutuissa on esimerkiksi nostettu perusteettomasti esiin uhrien rikostaustaa, päihteidenkäyttöä ja ulkoista olemusta, minkä on katsottu siirtävän vastuuta väkivallasta uhrien harteille (Smiley & Fakunle 2016).

Kun uutisotsikoissa saavat näkyvyyttä vain mielenosoitusten kaikkein dramaattisimmat tapahtumat, huomio siirtyy pois itse ongelmasta, jota vastaan mieltä osoitetaan. Sen sijaan että puhuttaisiin poliisiväkivallasta, puhutaan ruuhkautuneesta liikenteestä ja rikotuista ikkunoista. On tärkeää tutkia, miten uutisissa kuvataan kansanliikkeitä ja mielenosoituksia, koska uutisia kuluttava yleisö muodostaa oman mielipiteensä mielenosoituksista ainakin osittain niiden pohjalta. Journalismi ei toteuta tehtäväänsä totuudenmukaisen tiedon välittäjänä, jos uutiset luovat todellisuudesta vääristynyttä kuvaa.

Tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia puolustava BLM-liike kannattajineen on saanut paljon kritiikkiä osakseen myös Suomessa, erityisesti avoimesti rasisisilta ryhmiltä ja poliitikoilta. Esimerkiksi

europarlamentaarikko Teuvo Hakkarainen kutsui Keskisuomalaisessa julkaistussa kolumnissaan Black Lives Matteria terroristijärjestöksi: ”Yhdysvalloissa syntynyt ja muuallekin levinnyt Black Lives Matter -liike tuhoaa kokonaisia kaupunkeja ja kortteleita. Jäljet ovat kuin sotanäyttämöltä. Missä viiptyy Suomen hallituksen paheksunta tätä terroristijärjestöä kohtaan?” (Keskisuomalainen 27.8.2020). BLM-mielenosoituksia käsittelevien uutisten kommenttiketjuja selatessa huomaa nopeasti, että moni muukin suomalainen kyseenalaistaa BLM:n toimintaa. Esimerkiksi Helsingin Sanomien BLM-mielenosoituksia käsittelevän uutisen (HS 30.5.2020) kommentteissa todetaan: ”Eihän nuo Minnesotan tapahtumat videoiden perusteella mitään mielenosoituksia ole, vaan kauppojen ryöstelyä ja paikkojen rikkomista. Mellakointiin ja ryöstelyyn taipuvainen ryhmä käyttää tilannetta/joukkovoimaa hyväksi.” 84 lukijaa on äänestänyt kommentin hyvin argumentoiduksi. Mistä mielikuva BLM-liikkeestä paikkoja hajottavana huligaanijoukkona kumpuaa?

Tarkoitukseni on tässä tutkimuksessa selvittää, kuinka BLM-liikettä kuvattiin suomalaisessa mediassa kesällä 2020. Analysoimalla eri medioiden uutistekstejä tarkastelen sitä, millaiset näkökulmat korostuvat, kun BLM-mielenosoituksia käsitellään uutisissa ja millä tavoin mustia poliisiväkivallan uhreja ja heidän kokemaansa väkivaltaa kuvataan uutisissa. Lisäksi tarkastelen sitä, kuinka rasismista puhutaan uutisissa. Suomi on yksi Euroopan rasistisimmista maista, mutta keskustelu rasismista on ollut Suomessa puutteellista, ja rasismia tunnustetaan huonosti.

Tutkimukseni on ajankohtainen, koska Black Lives Matter nousi kesällä 2020 uudella tavalla myös suomalaisen yleisön tietoisuuteen ja liikkeestä uutisoitiin laajasti Suomessa. BLM-liike ja sen ansiosta keskusteluun nousseet asiat ovat olleet esillä myös kesän 2020 jälkeen. Myös esimerkiksi Elokapinan ja muiden suoran toiminnan liikkeiden ympärillä viime vuosina kiivaana käynyt julkinen keskustelu tekee tutkimuksestani ajankohtaisen, sillä tutkimukseni voi toimia pohjana myös laajemmalle pohdinnalle mielenosoitusten näkymisestä mediassa.

Tutkimukseni aihe on vahvasti sidoksissa Yhdysvaltoihin ja yhdysvaltalaiseen tutkimukseen. Yhdysvaltalaisessa ja suomalaisessa rasismin tutkimuksessa käytetyt termit eroavat toisistaan. Yhdysvalloissa puhutaan ”rodusta”, Suomessa etnisyydestä. Vaikka ihmisiä ei voida biologisesti jakaa rotuihin, rotu on sosiaalisena rakenteena todellinen asia ja se voi siksi olla tarpeellinen käsite rasismista keskusteltaessa. Suomessa on vältetty rotu-sanankäyttämistä, ja varsinkin aiemmin on sen sijaan puhuttu etnisyydestä, jolla viitataan ulkonäön ja ihonvärin sijaan kulttuuriseen ryhmään. Käytännössä rotu- ja etnisyyystermeillä tarkoitetaan usein kuitenkin samaa asiaa. Käytän itse sekä

rotu- että etnisyyss-termejä tässä tutkielmassa, riippuen siitä, käsittelenkö suomen- vai englanninkielisiä lähteitä.

Vaikka Suomen kielessä ei vielä ole englannin kielen people of color -termin kaltaista kattavaa käsitettä ”ei-valkoisille” ihmisille, termistö on laajentunut viime vuosina. Nykyään puhutaan esimerkiksi valkoisista tai ruskeista suomalaisista, maahanmuuttajataustaisuudesta tai rodullistamisesta. Koska Yhdysvalloissa tapahtuva poliisiväkivalta koskettaa erityisesti mustia amerikkalaisia, puhun kuitenkin selkeyden vuoksi tutkielmassa mustista ihmisistä ja mustista poliisiväkivallan uhreista, enkä esimerkiksi rodullistetuista poliisiväkivallan uhreista.

2. TUTKIMUKSEN TAUSTA

Tässä luvussa käyn läpi tutkimuksen kannalta tärkeitä aiheita ja aiempaa tutkimusta. Ensimmäiseksi kerron lyhyesti Black Lives Matter -liikkeen historiasta, toiminnasta ja kesän 2020 tapahtumista. Esittelen aiemman tutkimuksen valossa sitä, kuinka erilaisia protestiliikkeitä on yleensä kuvattu mediassa. Käyn läpi, kuinka BLM-liikettä ja mustia poliisiväkivallan uhreja on kuvattu yhdysvaltalaisessa mediassa, ja minkälaisia ongelmia uutisointiin liittyy. Lopuksi tarkastelen vielä etnisyyden ja rasismin kysymyksiä suomalaisessa kontekstissa: millaista on rasismia koskeva julkinen keskustelu Suomessa ja kuinka etnisiä vähemmistöjä on kuvattu suomalaisessa mediassa.

2.1. Black Lives Matter -liike

2.1.1. Liikkeen synty

Black Lives Matter -liike määrittelee virallisilla verkkosivuillaan itsensä seuraavasti:

#BlackLivesMatter was founded in 2013 in response to the acquittal of Trayvon Martin's murderer. Black Lives Matter Global Network Foundation, Inc. is a global organization in the US, UK, and Canada, whose mission is to eradicate white supremacy and build local power to intervene in violence inflicted on Black communities by the state and vigilantes. (Black Lives Matter -verkkosivu.)

Katkelmassa viitataan helmikuussa 2012 tapahtuneeseen väkivallantekoon, jossa naapurustovahtina toiminut George Zimmerman ampui kuoliaaksi 17-vuotiaan mustan teinin Trayvon Martinin. Zimmermania vastaan nostettiin murhasyyte, mutta hänet vapautettiin kaikista syytteistä heinäkuussa 2013 (CNN 2021).

Black Lives Matter -iskulause sai alkunsa Facebook-päivityksestä, jossa aktivisti Alicia Garza kommentoi Zimmermanin vapauttamista murhasyytteistä. Garza ihmetteli päivityksessään, kuinka vähän mustilla ihmiselämällä on väliä: ”I continue to be surprised at how little Black lives matter”. Garzan ystävä Patrisse Cullors muodosti päivityksen pohjalta #BlackLivesMatter -aihetunnisteen ja Garza ja Cullors ryhtyivät kehittämään sen pohjalta Black Lives Matter-liikettä yhdessä kolmannen aktivistin kanssa, Opal Tometin kanssa. BLM-liike nousi suuren yleisön tietoon vuotta myöhemmin vuonna 2014 Fergusonin mielenosoitusten yhteydessä. Poliisi ampui 18-vuotiaan Michael Brownin Fergusonissa kesällä 2014 ja tapahtuma johti laajoihin mielenosoituksiin mustiin kohdistuvaa poliisiväkivaltaa vastaan. Eri puolilta Yhdysvaltoja matkasi mielenosoittajia Fergusoniin, ja mielenosoitukset jatkuivat kaupungissa useita viikkoja. (Cobb 2016.)

2.1.2. Liikkeen rakenne ja tavoitteet

Black Lives Matter -liike tuli tunnetuksi ottamalla kantaa nuorien aseettomien mustien miesten tappamiseen. Liikkeessä on kuitenkin alusta asti otettu huomioon myös mustan vähemmistön sisäiset vähemmistöt. BLM:n verkkosivuilla kuvataan liikkeen intersektionaalista lähestymistapaa aktivismiin:

We affirm the lives of Black queer and trans folks, disabled folks, undocumented folks, folks with records, women, and all Black lives along the gender spectrum. Our network centers those who have been marginalized within Black liberation movements. (Black Lives Matter -verkkosivu.)

BLM rinnastetaan usein 1960-luvun kansalaisoikeusliikkeeseen. Liikkeissä onkin paljon samaa, mutta ne eroavat toisistaan erityisesti rakenteensa ja strategiansa osalta. Kolmen naisen perustama BLM ei ole halunnut omaksua samanlaista hierarkkista johtajuusrakennetta kuin kansalaisoikeusliikkeessä, jossa johtavat asemat varattiin mustille heteromiehille. Rosa Parks ja Ella Bakerin kaltaiset kansalaisoikeusliikkeen mustat naissankarit eivät pitäneet puheita marsseilla tai olleet samalla tavalla esillä kuin liikkeen miesjohtajat. BLM-liikkeellä ei ole yhtä johtohahmoa, vaan liike toimii ruohonjuuritasolla useissa eri yhteisöissä. Sosiaalinen media on ollut suuressa roolissa BLM-liikkeen kehityksessä ja se mahdollistaa myös liikkeen epähierarkkisen ja strukturoimattoman rakenteen. (Clayton 2018, 459-460.)

Myös strategia, jonka avulla BLM pyrkii saamaan aikaan yhteiskunnallista muutosta, on erilainen kuin kansalaisoikeusliikkeellä. Kansalaisoikeusliike pyrki osoittamaan, että musta väestö jakaa valkoisen väestön arvot. Kouluttautuneen mustan eliitin avulla pyrittiin todistamaan, että mustat amerikkalaiset ansaitsevat täydet kansalaisoikeudet. Liike ei siis ryhtynyt haastamaan vallalla olevia normeja ja arvoja, vaan pyrki noudattamaan niitä. BLM on halunnut päästä eroon tästä strategiasta, joka tunnetaan nimellä kunnioituspolitiikka (respectability politics). Sen sijaan, että liike pyrki edistämään mustan vähemmistön oikeuksia ”mallikansalaisten” avulla, BLM on profiloitunut liikkeenä, joka ajaa kaikkien mustien kansalaisten asiaa, taustasta riippumatta (Clayton 2018, 460–461). Perustaja Alicia Garza onkin verrannut BLM-liikettä työväenliikkeeseen, sillä molemmat liikkeet tuovat yhteen yhteiskunnallisesti huonossa asemassa olevia ihmisiä (Cobb 2016).

2.1.3. Kesän 2020 tapahtumat

Kesän 2020 maailmanlaajuiset BLM-mielenosoitukset saivat alkunsa Minneapolisissa 25. toukokuuta, kun valkoihoinen poliisi surmasi mustaihaisen George Floydin, ja tapahtumasta kuvattu silminnäkijävideo levisi internetissä. Floyd oli ostamassa savukkeita, kun tätä väärennetyin

rahan käytöstä epäillyt myyjä hälytti paikalle poliisipartion. Poliisit laittoivat Floydin käsirautoihin ja yrittivät saada häntä poliisiautoon. Käsiraudoissa ollut Floyd kaatui kasvot edellä maahan, ja Derek Chauvin -niminen poliisi painoi polvellaan tämän niskaa usean minuutin ajan, välittämättä Floydista, joka valitti, ettei kykene hengittämään. Paikalle hälytetty ambulanssi kuljetti Floydin sairaalaan, jossa hän menehtyi saman päivän iltana. (The New York Times 21.4.2021.)

Pidätystilanteen raakuuden paljastanut silminnäkijöiden kuvaama video johti monta päivää jatkuneisiin suuriin mielenosoituksiin Minneapolisissa. Vain vuorokauden aikana mielenosoitukset levisivät myös Chicagoon, Pittsfieldiin, Louisvilleen ja Houstoniin. Kesäkuun 9. päivään mennessä mielenosoituksia järjestettiin yli 2000 yhdysvaltalaisessa kaupungissa. The New York Timesin mukaan BLM:n kannatus kasvoi amerikkalaisten äänestäjien keskuudessa kahden viikon aikana yhtä paljon kuin koko kahden edellisen vuoden aikana yhteensä. (Burch ym., 2020.)

Kesäkuun aikana BLM-liikettä tukevia mielenosoituksia järjestettiin laajasti myös Yhdysvaltojen ulkopuolella, esimerkiksi useissa Euroopan maissa, Australiassa, Etelä-Koreassa, Tokiossa, Tunisiassa ja Etelä-Afrikassa (CNN 13.6.2020). Myös Suomessa järjestettiin tukimielenosoituksia. Kesäkuussa mieltä osoitettiin Helsingissä, Oulussa, Lahdessa, Kuopiossa, Jyväskylässä, Tampereella ja Turussa. Fyysisten mielenosoitusten lisäksi BLM-protesteja järjestettiin sosiaalisessa mediassa. Digitaalisista protesteista näkyvin oli luultavasti maailmanlaajuinen #BlackOutTuesday, joka järjestettiin 2.6.2020. (Black Lives Matter – suomenkielinen sivusto.)

2.1.4. Poliisiväkivalta Yhdysvalloissa

Vaikka poliisiväkivallan vastaiset protestit ovat usein saaneet alkunsa yksittäisistä julki tulleista tapauksista, kyseessä on suuri rakenteellinen ongelma. Mustiin kohdistuvan poliisiväkivallan juuret ulottuvat Yhdysvalloissa 1700-luvulle ja orjuuteen. Maan ensimmäiset järjestäytyneet poliisivoimat perustettiin orjien kontrolloimiseksi. Niin kutsuttujen orjapartioiden (slave patrol) tärkein tehtävä oli ehkäistä orjakapinoiden syntymistä ja orjien karkaamista. Sisällissodan jälkeen eri osavaltioissa pantiin voimaan lakeja, jotka kohtelivat mustia ja valkoisia eri tavalla: mustia kansalaisia voitiin rangaista pikkurikkeistä vankilatuomioilla, ja näin mustien vankien määrä kasvoi vankiloissa räjähdysmäisesti. (Cooper 2015, 2.)

Presidentti Ronald Reaganin 1980-luvulla aloittama sota huumeita vastaan lisäsi poliisien määrää ja resursseja. Poliisivoimien ja armeijan yhteistyö johti poliisin militarisoitumiseen: poliiseja ryhdyttiin kouluttamaan kaupunkisodankäyntiin ja poliiseilla on käytössään yhä enemmän armeijan tarvikkeita ja teknologiaa. Ihmisten pysäyttämisestä tuli huumeiden vastaisen sodan aikana osa poliisien toimintakäytäntöjä, eikä pysäyttämiseen tarvittu enää yhtä painavaa syytä kuin aiemmin.

Poliisin historia epätasa-arvoa ylläpitävänä instituutiona näkyy pysäytyksissä: suurin osa pysäytetyistä ihmisistä on köyhemmillä asuinalueilla asuvia mustia tai latinoita. Huumeiden vastaisen sodan aikana lisääntyneet kohtaamiset poliisin ja kansalaisten välillä yhdessä poliisin voimankäytön normalisoitumisen kanssa ovat lisänneet poliisiväkivaltaa. (Cooper 2015, 2-5.)

Poliisiväkivalta koskettaa selkeästi eniten mustaa väestöä. Musta ihminen tulee Yhdysvalloissa kolme kertaa todennäköisemmin poliisin tappamaksi kuin valkoinen ihminen. Esimerkiksi vuonna 2020 poliisin tappamista ihmisistä 28 prosenttia oli mustia, vaikka mustien osuus koko väestöstä on vain 13 prosenttia. Musta ihminen tulee myös valkoista todennäköisemmin tapetuksi aseettomana. Poliisiväkivalta johtaa vain harvoin tuomioihin. Vuosina 2013–2020 tapahtuneista poliisin aiheuttamista kuolemista 98,3 prosenttia ei johtanut rikossyytteiden nostamiseen. (Mapping Police Violence.²)

2.2. Protestiliikkeiden uutisoinnissa näkyvät mediakäytännöt

Vallalla olevia rakenteita vastustavia protestiliikkeitä on kuvattu mediassa usein kriittiseen ja marginalisoivaan sävyyn. Ilmiö selittyy ainakin osittain journalistisilla käytännöillä: toimittajille on luontaista tarttua uutisoinnissa dramaattisiin tapahtumiin, kuten konflikteihin ja väkivaltaan. Siksi mielenosoituksista uutisoitaessa radikaalit tempaukset saavat enemmän näkyvyyttä kuin rauhanomaiset mielenosoittajat. Konfliktiin ja väkivaltaan keskittyminen marginalisoi mielenosoittajia ja vie huomion pois niistä kysymyksistä, joille protestoimalla pyritään saamaan huomiota. (Hertog & McLeod 1992, 260.)

Median toimintatapa saattaa mielenosoittajat hankalaan asemaan. Koska rauhanomaisella mielenosoituksella ei saada tavoiteltua mediahuomiota, on mielenosoittajien huomiota saadakseen järjestettävä erilaisia mahdollisesti lakia rikkovia tempauksia. Lain rikkominen tai muu häiritsevä toiminta taas altistaa mielenosoittajat kritiikille. (McLeod 2007, 185–186.)

Mielenosoitusuutisoinnille tyypillisistä käytännöistä käytetään nimitystä *protestiparadigma*. Näihin käytäntöihin lukeutuvat protestien kuvaaminen mellakoinnin ja kaaoksen kautta, virallisten lähteiden suosiminen, julkiseen mielipiteeseen vetoaminen, protestien uskottavuuden kyseenalaistaminen ja mielenosoittajien demonisoiminen. (Avaan protestiparadigman käsitettä yksityiskohtaisemmin luvussa 3.3)

² Yhdysvalloissa ei tilastoida virallisesti poliisin aiheuttamia kuolemia. Mapping Police Violence on kolmen vapaaehtoisen ylläpitämä ja organisoima sivusto, johon kerätään dataa ja tilastoidaan poliisien aiheuttamia kuolemia <https://mappingpoliceviolence.org/> Myös Washington Post ylläpitää omaa tietokantaansa poliisiampumisista: <https://www.washingtonpost.com/graphics/investigations/police-shootings-database/>

Mediatutkija Damon T. Di Ciccon (2010) mukaan protestiuutisointi on Yhdysvalloissa muuttunut viime vuosikymmenten aikana yhä kriittisemmäksi, ja protestit kuvataan uutisissa ensisijaisesti ärsyttävänä riesana. Uutisissa toistuvat Di Ciccon mukaan kolme väitettä, jotka rakentavat negatiivista kuvaa protesteista: 1. protestit aiheuttavat häiriötä, 2. protesteilla ei ole vaikutusta ja 3. protestit ovat epäsanmaallisia. (2010, 137–138.)

Di Cicco analysoi viiden suuren yhdysvaltalaislehden protestiuutisia vuosien 1967–2004 ajalta, ja huomasi niin sanotun riesaparadigman lisääntyneen uutisissa selkeästi 1960-luvun lopulta lähtien. Erityisesti protestien kuvaaminen häiriön aiheuttajina yleistyi ajanjakson aikana. Uutisointi myös heijasteli maan poliittista ilmapiiriä. Amerikan siirtyessä 1970-luvun lopulla poliittisesti oikealle myös riesaparadigma lisääntyi protestiuutisissa. Lisäksi analysoiduissa uutisissa liberaalia ideologiaa edustavia protesteja kohdeltiin usein kriittisemmin kuin konservatiivista ideologiaa edustavia protesteja. (2010, 141–145.)

2.2.1. Mielenosoitusten uutisoinnista suomalaisessa mediassa

Anarkismi rantautui alakulttuuripiirien mukana Suomeen 1980-luvun lopulla ja avasi tien erilaisille radikaaleille liikkeille ja ulkoparlamentaariselle toiminnalle. Eri vuosikymmenillä aktivismikentällä on ajettu erilaisia asioita. 1990-luvulla ympäristöaktivistit ja eläinoikeusliike saivat paljon näkyvyyttä, kun aktivistit tekivät iskuja turkistarhoille, koe-eläinlaboratorioihin sekä lihamyymälöihin ja pikaruokaravintoloihin. 2000-luvulla aktivismi muuttui globaalimmaksi ja internet vaikutti liikkeiden toimintatapoihin. Asuntopula ja yhteisten tilojen puute saivat aktivistit valtaamaan rakennuksia. Vuoden 2008 talouskriisin jälkeen toimeentuloon ja työhön liittyvät kysymykset nousivat liikehdinnän keskiöön. Kun Suomeen saapui syksyllä 2015 ennätysmäärä turvapaikanhakijoita, lisääntyi ulkomaalaisvastainen ja rasistinen liikehdintä, ja Helsingissä järjestettiin useita kansallismielisten tahojen mielenosoituksia sekä antirasistisia vastamielenosoituksia. 2010-luvun loppua määrittikkin anarkismin, antirasismien, antifasismien ja feminismien uusi nousu. (Monti & Purokuru 2018, 8–10, 44, 324–325.)

Erilaisten kansanliikkeiden ja mielenosoitusten saamaa mediahuomiota Suomessa on tutkittu jonkin verran. Aiemman tutkimuksen valossa vaikuttaa siltä, että myös Suomessa mielenosoituksista on usein uutisoitu negatiiviseen sävyyn.

Pirita Juppi tutki väitöskirjassaan (2004) suomalaisen eläinoikeusliikkeen saamaa mediajulkisuutta ja sen nostattamaa määrittelykamppailua. Juppi analysoi 2000-luvun alun sanomalehtiaineistoa diskurssianalyysin keinoin, ja nostaa esiin useita eri diskursseja, joiden puitteissa eläinoikeusliikettä kuvataan. Valtaosa näistä diskursseista on luonteeltaan negatiivisia: eläinaktivismi nähdään joko

yhteiskunnallisena uhkana, ilkivaltana, rikollisuutena tai nuorison oireiluna, ja aktivistit nähdään näissä diskursseissa joko terroristeina, kettutyttöinä- ja poikina tai ajattelemattomina ja kärsimättöminä nuoria. Positiivisemmissä diskursseissa eläinaktivismi nähdään sukupolviliikkeenä ja moraalisenä vallankumouksena ja aktivistit eläinten puolustajina. Jupin mukaan eläinoikeusliikettä merkityksellistetään aineistossa kuitenkin useimmiten negatiivisten diskurssien kautta: liike on näyttäytynyt ”ensisijaisesti yhteiskunnallisena uhkana, ilkivaltaisena häiriköintinä, sekä rikollisuutena”. (Juppi 2004, 190–193, 268.)

Tomi Tuomaala tarkastelee pro gradu -tutkielmassaan vuonna 1998 järjestettyjen Tampereen Mustavihreitten päivien uutisointia suomalaisissa sanomalehdissä. Mustavihreät päivät oli noin viikon kestänyt ympäristöaktivistien kokoontuminen ja keskustelutilaisuus. Tuomaalan keskeisimpiä havaintoja aineistosta on, että uutisten lähteinä käytetään lähes yksinomaan poliisia tai muita viranomaistahoja ja aktivistit eivät pääse juurikaan ääneen. Tapahtumaan osallistuneiden vihamielisyyttä ja poliisin väkivaltaista haastamista korostettiin uutisissa ilman riittävää kontekstia, jolloin väkivaltaisuudet näyttäytyivät tarkoituksettomana rähinöintinä. (2001, 81–83.)

Aiemmassa tutkimuksessa on havaittu myös mielenosoitusuutisoinnille tyypillinen ilmiö, jossa media keskittyy liiaksi siihen, mitä mielenosoituksessa tapahtuu sen sijaan, että käsiteltäisiin mielenosoituksen syitä ja mielenosoittajien vaatimuksia. Turvapaikanhakijoiden vuoden 2017 Oikeus Elää -protestia tutkinut Lena Näre kuvailee, että protesti ei saanut alun perin juuri ollenkaan tilaa uutisissa, vaikka paikalle oli saapunut satoja turvapaikanhakijoita osoittamaan mieltään. Protesti sai laajaa huomiota mediassa vasta, kun paikalle protestin venyessä ilmaantui maahanmuuttoa vastustavia vastamielenosoittajia. Näre kirjoittaa: ”Kaksi protestia takasi mediahuomion, mutta vastakkainasettelusta ja konflikteista tuli myös hallitseva kehys, jonka kautta mielenosoituksia julkisuudessa kevään mittaan käsiteltiin.” (Näre 2018, 358.)

Elias Kaskela tutki pro gradu -tutkielmassaan Elokapina-mielenosoituksen herättämää julkista keskustelua. Ympäristöliikkeen mielenosoitus elokuussa 2020 sai paljon näkyvyyttä, kun mielenosoittajat valtasivat Kaisaniemenkadun. Poliisit sumuttivat kadulla istuvia mielenosoittajia, ja kantoivat heitä väkisin pois kadulta. Kaskela kuvailee, kuinka uutisjuttujen aiheeksi nousi ilmastonmuutoksen vastaisen kamppailun sijaan poliisin toiminnan ruotiminen. Elokapinan edustajat korostivat itse useaan otteeseen, että toivoisivat keskustelua käytävän poliisin voimankäytön sijaan ilmastokriisistä. (Kaskela 2022, 34–35.) Kaskela havaitsi analysoimassaan journalistisessa aineistossa myös mielenosoitusuutisoinnille tyypillisen diskurssin, jossa mielenosoittajat esitetään häiriköinä: Elokapinan kirjoitettiin muun muassa tien tukkimisella

haittaavan ambulanssien ja paloautojen kulkemista, ja mielenosoittajia kuvataan uppiniskaisina ja konfliktinhakuisina. (Kaskela 2022, 43–45.)

On mahdollista, että mielenosoitusuutisointi on muuttunut Yhdysvaltojen tapaan myös Suomessa kriittisemmäksi viime vuosikymmenten aikana. Matti Rämö tutki pro gradu -tutkielmassaan mielenosoittamisen mediarepresentaatioiden muutosta Suomessa verraten 1960-luvun ja 2000-luvun mielenosoituksia käsitteleviä uutisia. Rämö analysoi Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien mielenosoituksia käsitteleviä tekstejä kehysanalyysin keinoin. Rämön saamien tulosten mukaan positiiviset merkityskehukset ovat yleisempiä 1960-luvun uutisoinnissa ja negatiiviset kehukset ovat yleisempiä 2000-luvun uutisoinnissa. 1960-luvun aineistossa mielenosoitukset nähdään esimerkiksi useammin poliittisen keskustelun rikastuttajana ja 2000-luvun aineistossa ne sen sijaan nähdään aiempaa useammin yhteiskuntarauhaa uhkaavana asiana. Rämön mukaan 1960-luvulla ”radikalismi syleiltiin hengiltä” ja 2000-luvulla taas ”radikalismi halutaan nitistää kehtoonsa” ja sen edustajat leimataan ”kuria kaipaaviksi häiriköiksi”. (2016, 56–57, 295.)

2.2.2. Negatiiviset mediakäytännöt Black Lives Matter -uutisoinnissa

Still, I argue that to date, Black Lives Matter has received less favorable media coverage than the early days of the civil rights movement. (Clayton 2018, 450.)

BLM-liike on toiminut Yhdysvalloissa näkyvästi jo useita vuosia, ja myös liikkeen saamaa mediahuomiota on tutkittu. Tutkimuksissa on havaittu, että BLM-liikettä ja mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa on usein negatiivinen tai kyseenalaistava sävy. BLM-uutisoinnissa yhdistyvät sekä mielenosoitusuutisoinnille tyypilliset negatiiviset piirteet, kuten mielenosoitusten kuvaaminen niistä aiheutuvien haittojen kautta, että muun muassa kielenkäytön ja uutiskuvien kautta ilmentyvät rotuun liittyvät ennakkoluulot.

Leopold ja Bell (2017) analysoivat kuuden suuren yhdysvaltalaisen sanomalehden BLM-uutisointia vuonna 2014 Michael Brownin ampumisen ja Fergusonin mielenosoitusten aikoihin. Suurin osa uutisista kehysti BLM-mielenosoitukset hallitsemattoman kaaoksen ja tuhon kautta. Uutisten otsikoissa puhuttiin ”sekasorrosta” ja sisällössä kuvailtiin, kuinka kansalliskaarti ja poliisi yrittävät suojella aluetta vandalismita, tuhopoltolta ja ryöstelyltä. Dramaattiset otsikot ja konfliktiin keskittyvä sisältö luovat kuvaa täydellisen kaaoksen vallassa olevasta kaupungista.

Mielenosoittajat itse eivät päässeet analysoiduissa uutisjutuissa juurikaan ääneen, vaan haastateltavat olivat poliitikkoja, professoreja ja lakimiehiä. Haastateltavien sitaateissa asetettiin vastakkain mielenosoittajat ja ”tavalliset asukkaat”, vaikka myös monet mielenosoittajista asuivat Fergusonissa. Useissa artikkeleissa myös haastateltiin mielenosoituksiin osallistumattomia kaupunkilaisia ja kuvailtiin, kuinka mielenosoitukset häiritsevät näiden arkea. Tyytymättömien asukkaiden kommenttien avulla rakennettiin kuvaa mielenosoituksiin kyllästyneestä kaupungista. Myös mielenosoittajia haastateltiin uutisissa, mutta mielenosoitusten syitä, tavoitteita tai saavutuksia ei juuri käsitelty.

Mielenosoittajien ja BLM-liikkeen uskottavuus asetettiin uutisissa kyseenalaiseksi eri tavoin. Uutisoinnissa esimerkiksi keskityttiin enemmän mielenosoittajien teatraalisiin tempauksiin, kuin syihin mielenosoitusten taustalla. Poliisiväkivallan uhreja saatettiin myös kutsua ”väitetyiksi” poliisiväkivallan uhreiksi.

Mielenosoittajia demonisoitiin uutisissa keskittymällä mielenosoituksissa tapahtuneisiin (pieniinkin) lainvastaisuuksiin ja yksittäisten mielenosoittajien aikomuksiin häiritä erilaisia juhlapäiviä ja yleisiä tilaisuuksia. Analysoiduissa uutisjutuissa yleistä oli myös mielenosoittajien perusteeton syyttely rikoksista ja väkivallanteoista. Tekstissä saatettiin esimerkiksi puhua tuhopoltosta tai ammuskelusta mielenosoitusten yhteydessä, vaikka tiedossa ei ollut, liittyikö rikos tai rikoksenteijä mielenosoituksiin. (Leopold & Bell 2017, 725–726.)

Banks (2018) on tutkinut yhdysvaltalaisista BLM-uutisoista erityisesti rodullistavan kielenkäytön (racial grammar) näkökulmasta. Rodullistavalla kielenkäytöllä tarkoitetaan esimerkiksi kielessä esiintyvää valkoisuuden normia, jossa henkilöiden oletetaan olevan valkoisia, jos heitä ei erikseen kuvata vaikkapa mustaihoisiksi. Tällainen kielenkäyttö ylläpitää valkoista maailmankuvaa. Banks esittää, että tämän analysoimien uutismedioiden (Fox News, CNN ja The New York Times) BLM-uutisoinnissa on nähtävissä kolme rodullistavaan kielenkäyttöön liittyvää retorista strategiaa, jotka vievät liikkeeltä uskottavuutta.

Ensimmäinen näistä strategioista on BLM-liikkeen jatkuva vertaaminen 1960-luvun kansalaisoikeusliikkeeseen. Martin Luther Kingin rauhanomaisesta kansalaisoikeusliikkeestä maalaillaan romantisoitua kuvaa, ja BLM:n toiminta tuomitaan sitä vasten liian radikaaliksi. Banks nostaa tästä esimerkiksi Fox News -kanavan Bill O. Reillyn esittämän väitteen, jonka mukaan Martin Luther King ei tukisi BLM:n toimintaa. Banks argumentoi, että Martin Luther Kingin pasifismia ja 1960-luvun mielenosoitusten rauhanomaisuutta korostetaan mediassa usein

virheellisesti. Fox News myös valikoi Kingin puheesta toiveikkaita lauseita, sivuuttaen Kingin radikaalimmat ajatukset. (2018, 713–714)

Toinen BLM-utisoinnissa toistuva retorinen strategia on mielenosoittajien esittäminen ”huonoina kansalaisina”: media keskittyy uutisoinnissa pieneen joukkoon häiriötä aiheuttavia mielenosoittajia, vaikka suurin osa mielenosoittajista protestoisi rauhanomaisesti. Leopoldin ja Bellin tapaan myös Banks kiinnittää huomiota dramaattisiin otsikoihin, nostaan esimerkiksi The New York Timesin otsikon ”Baltimore kaaoksessa, tuhannet osoittavat mieltä Freddie Grayn kuoleman takia”. Uutisen otsikosta saa vaikutelman, että tuhannet mielenosoittajat aiheuttavat kaaosta kaupungissa, vaikka todellisuudessa ryöstelystä ja omaisuuden tuhoamisesta on vastuussa pieni osa mielenosoittajia. Saman artikkelin kuvitus vahvistaa Banksin mukaan narratiivia mustista nuorista tuhoamassa kaupunkia. Artikkelin pääkuvana toimii auton päälle kiivennyt nuori musta mies alakulmasta kuvattuna. Kuvakulma saa kohteensa näyttämään pelottavalta ja dominoivalta. Toisessa kuvassa musta mies on heittämässä tuolia kaupan ikkunaan valkoisen miehen vetäessä valkoisen naisen pois tieltä. (2018, 715–716)

Viimeisenä BLM-uutisointia määrittävänä retorisena strategiana Banks nostaa esiin BLM-aktivistien syyttämisen ”rotukortin” käytöstä. Tällä vahvasti latautuneella ilmauksella viitataan tilanteeseen, jossa ihminen (väitetysti) käyttää koettua rasismia oman edun saavuttamiseksi tai jonkinlaisena tekosyynä. Banksin mukaan ainakin Fox Newsin toimittajat Sean Hannity ja Bill O’Reilly ovat käyttäneet ilmausta BLM-aktivisteista. Väite rotukortin käytöstä liittyy laajempaan diskurssiin ”rodun jälkeisestä ajasta”. Ajatellaan, että rodulla ei enää pitäisi olla väliä, ja tästä seuraa ajatusketju, jonka mukaan rasismista puhuminen on itsessään rasismia. Koska rodun jälkeisessä ajassa rasismia ei ole enää olemassa, diskurssiin sisältyy myös ajatus siitä, että rakenteellista epätasa-arvoa kokevat ihmiset vain syyttävät järjestelmää ongelmistaan, jotta eivät joutuisi itse ottamaan vastuuta. Tämänkaltaisella ajattelulla viedään kokonaan pohja rasismikeskustelulta. (2018, 717–718.)

Black Lives Matter -uutisointia ei oltu vielä tutkittu Suomen kontekstissa lainkaan, kun aloitin tämän tutkielman työstämisen syksyllä 2020. Keväällä 2021 julkaistiin kuitenkin Milla Kankaan yhteiskuntatutkimuksen kandidaatintyö, jossa tutkitaan Black Lives Matter -mielenosoitusten representaatioita Helsingin Sanomissa kesällä 2020. Kankaan tutkimusasetelma on melko samankaltainen kuin omani, ja myös tämän saamat tulokset ovat samansuuntaisia.

Yhteiskuntatutkimuksen näkökulma aiheeseen on kuitenkin jokseenkin erilainen, kuin oma journalistinen lähestymistapani: Kangas ei esimerkiksi pohdi työssään aivan samalla tavalla median roolia ja käytäntöjä, ja myös aineiston kielellisiä valintoja käsitellään hieman pintapuolisemmin.

Kangas hyödyntää analyysissään protestiparadigman käsitettä, ja kuvailee, kuinka protestiparadigman ulottuvuudet näkyvät Helsingin Sanomien BLM-mielenosoituksia käsittelevissä artikkeleissa. Kankaan havainnot ovat samankaltaisia kuin yhdysvaltalaistutkimuksessa. HS:n uutisissa korostuvat tämän mukaan väkivaltaisuudet ja omaisuustuho, ja artikkeleissa kuuluu vahvasti viranomaisten ääni. Mielenosoitus- ja mellakka-termejä käytetään Kankaan mukaan artikkeleissa usein synonyymeinä, ja mielenosoittajia nimitetään jopa ”kotimaisiksi terroristeiksi”. (Kangas 2021, 14–21).

2.3. Mustien miesten representaatio ja poliisiväkivallan uhrit uutisissa

2.3.1. Mustien miesten representaation historiallista taustaa

Suurin osa poliisiväkivallan uhreista on nuoria mustia miehiä, ja tarkoitukseni on tässä tutkimuksessa selvittää, kuinka mustista poliisiväkivallan uhreista puhutaan uutisissa. Jotta voisi paremmin ymmärtää mustien miesten representaation ongelmia tänä päivänä on syytä tarkastella sitä, kuinka mustia miehiä on historiallisesti kuvattu länsimaissa. Monet tänäkin päivänä toistettavat negatiiviset stereotyypit juontavat juurensa kolonialismin ja rotusorron ajan rasistisista ja karikatyyrimaisista kuvauksista.

Kuvaukset mustan miehen ulkonäöstä ja luonteesta ovat vaihdelleet parin viime vuosisadan aikana iloisesta ja pulleasta lapsihahmosta aina Minstrel-esitysten tanssivaan Jim Crow -hahmoon³ ja villiin raakalaiseen. Erityisesti 1900-luvulla D.W Griffithin *Kansakunnan synnyn* kaltaisten elokuvien myötä yleistyi kuva villistä ja vaarallisesta mustasta miehestä. Tätä käsitystä vahvistivat myös rotuteoreetikkojen pseudotieteelliset tutkimukset, joissa puhuttiin mustan ”rodun” alhaisemmasta älykkyydestä ja verrattiin mustia ihmisiä eläimiin. (Green 2021.)

Myös suomalaisessa kulttuurikuvastossa ja matkakertomuksissa afrikkalaiset kuvattiin pitkään joko yksinkertaisina lapsihahmoina, laiskoina palvelijoina tai alkukaltaisina villeinä, jotka harrastivat kannibalismia ja taikauskoa. Mustien ihmisten ajateltiin olevan perustavanlaatuisesti erilaisia kuin

³ Jim Crow -hahmo oli näyttelijä Thomas Ricen 1800-luvun alussa luoma karikatyyrinen mustan miehen hahmo, joka hyppeli ja lauloi osana minstrel-esitystä. Minstrel-esitykset olivat rasistista teatteriviihdettä, jotka koostuivat mustia ihmisiä halventavista tanssi- ja musiikkiesityksistä sekä sketseistä. Rice esitti Jim Crow’ta blackface-kasvomaalissa, ja Ricen suosituksen katsotaankin aloittaneen minstrel-esitysten rasistisen blackface-perinteen. Yhdysvalloissa 1870-luvulta 1960-luvulle voimassa olleet rotuerottelua ylläpitävät lait tunnettiin hahmon mukaan Jim Crow -lakeina. (King 2014.)

valkoisten suomalaisten, ja esimerkiksi 1900-luvun puolivälin koulukirjoissa puhuttiin vielä siitä, kuinka afrikkalaiset ovat ”helposti kurissa pidettäviä” ”eivätkä vapautta rakastavia” ja näistä syistä alttiita orjuudelle. (Kaartinen 2004, 45–87.)

Edellä mainittujen kaltaiset kuvaukset eivät ole syntyneet tyhjästä, vaan ne ovat palvelleet erilaisia tarkoituksia. Esimerkiksi kolonialistisille teksteille tyypilliset kuvaukset mustasta miehestä iloisena ja lapsenomaisena hahmona toimivat oikeutuksena orjuudelle ja siirtomaavallalle. Afrikkalaisten vertaaminen lapsiin palveli eurooppalaisten hallintapyrkimyksiä. Kiistämällä afrikkalaisten aikuisuus voitiin kiistää myös itsemääräämisoikeus, sillä lapset eivät osaa huolehtia itsestään. Ajatus mustien miesten fyysisestä voimasta ja vaarallisuudesta taas oikeutti amerikkalaisten mielissä sekä menneisyydessä orjiin kohdistettua väkivaltaa, että rotuerottelun ajan epäoikeudenmukaisuuksia sekä rasistista väkivaltaa, kuten lynkkauksia. (Kaartinen 2004, 48, Green 2021.)

Viime vuosisatojen aikana muodostuneet ennakkoluulot näkyvät edelleen siinä, kuinka mustia miehiä kuvataan esimerkiksi elokuvissa ja televisiossa. Mustat miehet yhdistetään usein rikollisuuteen, työttömyyteen ja köyhyyteen. Positiiviset kuvaukset mustista miehistä rajoittuvat urheiluun ja musiikkiin, esimerkiksi koripallonpelaajiin tai rap-muusikoihin, eikä mustia miehiä nähdä useinkaan esimerkiksi asiantuntijahaastatteluvuorossa uutisissa tai luksustuotteiden käyttäjinä mainoksissa. (The Opportunity Agenda 2021.)

Erytisesti stereotyyppinen käsitys mustan miehen fyysisestä voimasta ja aggressiivisuudesta tuntuu näkyvän myös siinä, kuinka mustiin ihmisiin kohdistuvasta poliisiväkivallasta uutisoidaan: esimerkiksi uhrin suuri koko saatetaan mainita uutisessa ikään kuin selityksenä poliisin tappavalle voimankäytölle (Smiley & Fakunle 2016). Seuraavassa alaluvussa kuvailen tarkemmin, millaisia negatiivisia stereotyyppioita mustiin poliisiväkivallan uhreihin on havaittu uutisissa liitetävän ja minkälaisia vaikutuksia uhrien kuvauksilla voi olla oikeassa maailmassa.

2.3.2. Poliisiväkivallan uhrien kuvailusta uutisissa

Smiley ja Fakunle (2016) tutkivat, minkälaista kieltä yhdysvaltaisissa sanomalehdissä käytettiin kuvaamaan mustia miehiä, jotka kuolivat vuosina 2014–2015 lainvalvojien käsissä. Smiley ja Fakunle esittävät, että miehiä demonisoitiin mediassa näiden kuoleman jälkeen kuvaamalla heidät gangstereina (thug) ja rikollisina. Kirjoittajien mukaan vaikuttaa siltä, että kuvaamalla uhreja

uutisissa tähän tapaan pyrittiin oikeuttamaan tapahtunutta ja vierittämään syytä pois virkavallan niskoilta.

Kun tapettuja miehiä kuvattiin lehdissä, erityisesti neljä seikkaa korostuivat: uhrin käytös, uhrin ulkonäkö, uhrin kuolinpaikka tai asuinalue ja uhrin elämäntyyl.

Jutuissa nostettiin usein esiin uhrin kuolemaa edeltävä käytös. Useammassa jutussa mainittiin esimerkiksi, että ennen kohtaamistaan hänet ampuneen poliisin kanssa Eric Garner oli myymässä tupakkaa laittomasti. Myös uhrien aiempi rikoshistoria sekä mahdollinen päihteidenkäyttö otettiin esiin useassa jutussa.

Uhrien isoa koko nostettiin esille useammassa tapauksessa, esimerkiksi Eric Garneria kuvattiin ”350 paunaa painavaksi mieheksi” ja parimetristä Michael Brownia ”jättiläiseksi”. Uhrien suurta kokoa käytetään Smileyn ja Fakunlen mukaan jutuissa oikeutuksena poliisin voimankäytölle. Kuitenkin esimerkiksi Michael Brown ja tämän ampunut poliisi olivat samaa kokoluokkaa, mutta tätä ei mainita jutuissa.

Uhrin kuolinpaikka nostettiin esiin esimerkiksi Akai Gurleyn kuolemaa käsittelevissä jutuissa. Gurley ammuttiin Brooklynin alueella itäisessä New Yorkissa kaupungin asuntolan rappukäytävässä. Alueella tapahtuu paljon rikoksia ja alueen nimi yhdistetään usein väkivaltaan. Gurleyn kuolemaa seuraavissa jutuissa keskityttiin alueen väkivaltaisuuteen ja kaupungin asuntolan huonoon kuntoon, nostaen esiin esimerkiksi huonosti valaistut käytävät. Liittämällä Gurleyn kiinteästi rikolliseen ympäristöön kriminalisoidaan myös Gurley, joka ei kuolinhetkellään syyllistynyt minkäänlaiseen rikokseen. Huonon valaistuksen esiin nostaminen taas toimi selityksenä poliisin toiminnalle; Gurleyn ampunut poliisi syytti tekemästään arviointivirheestä nimenomaan huonoa valaistusta.

Uhrin elämäntyylä korostettiin esimerkiksi Tamir Ricen tapauksessa. Lehdissä puitiin laajasti 12-vuotiaan pojan perhetaustaa ja syyllistettiin Ricen äitiä, koska tämä oli antanut lapsen leikkiä aidonnäköisellä leikkiaseella. Lisäksi Ricen äidin aiempi rikoshistoria ja taloudelliset vaikeudet nostettiin jutuissa esiin, vaikka seikat eivät liittyneet Ricen kuolemaan. Näissä jutuissa pääsyyllisiksi Ricen kuolemaan nousivat tämän ampuneen poliisin sijaan huono vanhemmuus ja Ricen oma toiminta. (Smiley & Fakunle 2016, 351, 358–361.)

Sillä, kuinka mustia poliisiväkivallan uhreja mediassa kuvataan, on todellisia vaikutuksia. Dukes ja Gaither (2017) tutkivat, kuinka uhrista julkaistut tiedot vaikuttavat asenteisiin uhria ja ampujaa kohtaan. Tutkimuksessa joukko ihmisiä sai luettavakseen kuvauksen, jossa poliisiväkivallan uhrin

liitettiin joko negatiivisia mustiin ihmisiin usein liitettyjä stereotypioita tai positiivisia vastastereotypioita.

Kun uhriin liitettiin negatiivisia stereotypioita, suurempi osa vastaajista oli sitä mieltä, että uhri on itse ainakin osittain syyppää kuolemaansa, kun silloin kun uhriin liitettiin positiivisia vastastereotypioita. Myös sekä uhria että ampujaa kohtaan koettu sympatia ja empatia vaihtelivat uhrin kuvauksen mukaan. Kun uhria kuvattiin positiivisessa valossa, uhria kohtaan tunnettiin suhteessa selkeästi enemmän sympatiaa ja empatiaa kuin ampujaa kohtaan. Kun uhria taas kuvattiin negatiivisessa valossa, sympatian ja empatian tunteet jakautuivat tasaisemmin uhrin ja ampujan välille. (Dukes & Gaither 2017, 796–797.)

2.4. Etnisyys ja rasismi suomalaisessa kontekstissa

2.4.1. Etnisyyden käsittely suomalaisessa mediassa

Etnisyyden ja median teemoista on tehty paljon tutkimusta myös Suomessa, vaikka aihepiirin tutkimus laahasi määrällisesti pitkään jäljessä muihin maihin verrattuna. Koska etnisten vähemmistöjen osuus väestöstä on ollut Suomessa suhteellisen pieni, etnisyyttä ja rasismia ei Suomessa tutkittu kovin paljon ennen 1990-lukua. Etnisyyteen liittyvä yhteiskunnallinen tutkimus lisääntyi kuitenkin 1990- ja 2000-luvun aikana. Kun Suomesta tuli 1990-luvun taitteessa maahanmuuttomaa, etnisiä vähemmistöjä käsittelevät jutut alkoivat myös saamaan enemmän palstatilaa lehdissä. Tätä ennen etnisiä vähemmistöjä käsiteltiin lehdissä niukasti. (Raittila 2005, 5, Pietikäinen 2002, 20–21.)

Yksi merkittävä median ja etnisyyden teemoihin liittyvä tutkimushanke on ollut Tampereen yliopiston koordinoima Rasismi ja etninen syrjintä mediassa -hanke. Vuosina 1998–2009 toteutetussa hankkeessa seurattiin suomalaista mediaa ja tutkittiin, kuinka rasismiin ja etniseen syrjintään liittyviä kysymyksiä käsitellään Suomen joukkoviestimissä.

Seurantatutkimuksessa kävi ilmi, että etnisiä vähemmistöjä käsittelevissä uutisissa oli useita ongelmia. Vähemmistöryhmät olivat useammin toisten puheen kohteena kuin itse äänessä, ja usein etnisten vähemmistöjen puolesta puhuva taho oli jokin viranomainen. Etnisiä ryhmiä käsittelevien juttujen aihejakautuma oli myös vino: etniset ryhmät olivat eniten esillä rikos- ja konfliktiaiheisten juttujen yhteydessä, minkä nähtiin vahvistavan eri etnisiin vähemmistöihin liittyviä negatiivisia stereotypioita. (Raittila & Vehmas 2005, 29–30.) 2000-luvulla oli myös tyypillistä, että

rikosuutisissa mainittiin erikseen tekijän olevan ulkomaalainen, vaikka maininnalle ei olisi ollut minkäänlaista journalistista perustetta (Haavisto & Kivikuru 2009, 89).

Etnisiä vähemmistöjä käsittelevät jutut jakautuivat suomalaisessa journalismissa pitkään kahteen luokkaan. Vähemmistön edustajat olivat esillä joko edellä mainituissa rikosuutisissa, tai yltiöpositiivisissa henkilökuvissa. Kun maahanmuuttaja pääsi ääneen mediassa, kyseessä oli yleensä ”supersuorittaja”, eli henkilö, joka oli oppinut suomen kielen, hankkinut koulutuksen ja saanut työpaikan. Näissä jutuissa ei puhuttu rasismista tai kotouttamispolitiikasta, vaan haastateltavat kehuivat Suomea ja suomalaisia ja osoittivat kiitollisuuttaan maata kohtaan. Maahanmuuttaja saattoi siis saada äänensä kuuluviin, mutta vasta kun hänestä oli tullut yksi ”meistä”: tavallisia vähemmistön edustajia ei juuri näkynyt tai kuulunut uutisissa. (Haavisto & Kivikuru 2009, 89.)

Rasismi oli 2000-luvulla mediassa vaiettu aihe. Journalismin muuttuessa poliittisesti korrektimmaksi myös suomalaisen yhteiskunnan rasismien sekä maahanmuuttoon liittyvien ennakkoluulojen käsittely jäi. Rasismia käsiteltiin vain avoimista rasistisista hyökkäyksistä kirjoitettaessa, eivätkä maahanmuuttoa vastustavat tai avoimen rasistiset ryhmät saaneet ääntään kuuluville valtamediassa. Raittilan mukaan lehdistön vaikeneminen vaikutti siten, että negatiivinen keskustelu siirtyi keskustelupalstoille ja rasististen järjestöjen verkkosivuille. (Raittila 2009, 69–70.)

Rasismi-sanankäyttöä on Sanna Ryytäsen mukaan vältetty myös rasismia käsittelevässä mediatutkimuksessa. Rasismi-sanaa varotaan, ja sen tilalla käytetään syrjinnän, muukalaispelon ja suvaitsemattomuuden kaltaisia termejä, jotka eivät kuitenkaan vastaa rasismi-käsitteen sisältöä. Ryytäsen kirjoittaa, että rasismiksi kutsutaan vain ”avointa rasismia”, kuten väkivaltaa, syrjintää ja nimitelyä. Tunne- ja asennetasolla tapahtuvaa rasismia taas on nimitetty esimerkiksi toiseuttamiseksi tai ennakkoasenteiksi. Syntyy ajatus, että vähemmän räikeä rasismi ei ole ollenkaan rasismia. Tämä on haitallista, koska suuri osa rasismia on juuri asenteissa ja ajattelussa, ja jonka tunnistaminen on tärkeää, jos rasismia vastaan halutaan taistella. (Ryytäsen 2020.) Median ja mediatutkimuksen tapa käsitellä (tai olla käsittelemättä) rasismia on varmasti vaikuttanut osaltaan myös siihen, millaisena suomalaiset mieltävät rasismia. Esimerkiksi Leinonen ym. (2020) kirjoittavat, että rasismia tunnustetaan yhä suomalaisessa yhteiskunnassa huonosti.

Suomeen saapui vuosina 2015–2016 suuri määrä Syyrian sotaa pakenevia pakolaisia. Tämän ”pakolaiskriisin” uutisointia ja samaan aikaan lisääntyneen maahanmuuttokeskustelua on tutkittu viime vuosina jonkin verran. Myös tässä tuoreemmassa mediatutkimuksessa havaittu erilaisia

vinoumia ja epäkohtia. Uutisissa esimerkiksi kehystettiin Syyrian sotaa pakenevia ihmisiä yksipuolisesti Euroopan ja Suomen turvallisuutta uhkaavina muukalaisina. Pakolaisuuden syiden ja humanitäärisen kriisin käsittelyn sijaan mediassa keskityttiin ruotimaan sitä, millaisia seurauksia pakolaisten saapumisella on Suomelle. (Laine 2021.) Turvapaikanhakijoiden tekemiä rikoksia myös käsiteltiin mediassa eri tavalla kuin suomalaisten tekemiä rikoksia. Esimerkiksi turvapaikanhakijoiden seksuaalirikokset saivat ns. ”kantasuomalaisten” seksuaalirikoksiin verraten poikkeuksellisella tavalla näkyvyyttä, kun seksuaaliväkivalta nousi poliittiseksi kysymykseksi. Aiheen käsittelyssä näkyy stereotyyppinen käsitys seksuaalisesti uhkaavista maahanmuuttajamiehistä. (Kotilainen 2021.) Väkivallantekoja on kuvattu mediassa (ja oikeudessa) eri tavalla riippuen tekijän taustasta: esimerkiksi Turussa vuonna 2017 tapahtunutta puukkoiskua nimitettiin terrorismiksi, kun taas vuosina 2015-16 vastaanottokeskuksiin kohdistuneita polttopulloiskuja nimitettiin terrorismin sijaan tuhotöiksi. (Tammikko 2021.)

Viime vuosina toimittaja Koko Hubara ja tämän perustama Ruskeat Tytöt Media ovat haastaneet näkyvästi suomalaisen median valkoisuutta ja rodullistettujen ihmisten stereotyyppisiä representaatioita. Hubara tuo Ruskeat Tytöt -esseekirjassaan esiin suomalaisen median ongelmia rodullistetun ihmisen näkökulmasta. Monet Hubaran esiin tuomat epäkohdat ovat samoja, jotka on todettu moneen otteeseen mediatutkimuksessa. Rodullistetut ihmiset näkyvät yhä mediassa pääasiassa vain silloin, kun aiheena ovat turvapaikanhakijat, islamisaatio, terrorismi, tyttöjen ympärileikkaukset tai muut traagiset aiheet. Hubara nostaa yksipuolien kuvauksen yhdeksi syyksi sen, että lähes kaikki toimittajat, päätoimittajat ja muut media-alan toimijat Suomessa ovat valkoisia. Edistysaskelia on tapahtunut, esimerkiksi kesäkuussa 2016 julkaistiin Maryan Abdulkarin päätoimittama Image-lehti, jonka kaikki tekijät olivat rodullistettuja media-ammattilaisia, mutta suomalainen mediakenttä on silti edelleen hyvin valkoinen. (Hubara 2017.)

Aihepiirin aiemmasta tutkimuksesta ovat oman tutkimukseni kannalta erityisen mielenkiintoisia havainnot etnisiä vähemmistöjä käsittelevien uutisjuttujen kielellisistä valinnoista. Esimerkiksi Pietikäinen (2002) on tutkinut sitä, kuinka maahanmuuttoa käsittelevien uutistekstien sanavalinnat, verbit ja kielikuvat vaikuttavat siihen, millainen kuva tapahtumista ja ihmisistä piirtyy. Kielellisillä valinnoilla vaikutetaan esimerkiksi siihen, kuka esiintyy jutussa aktiivisena toimijana ja kuka passiivisena toiminnan kohteena. Pietikäinen konkretisoi ajatusta esimerkkilauseilla ”Somalipakolaisia tuli Moskovan junalla Suomeen” ja ”Moskovan juna toi somalipakolaisia”. Toisessa esimerkissä pakolaiset ovat toimijoita, toisessa toiminnan kohteita. Etnisiä vähemmistöjä

koskevissa jutuissa vähemmistön edustaja on useammin toiminnan kohde kuin itse toimija: aktiivinen rooli annetaan enemmistön edustajalle.

Verbien lisäksi Pietikäinen tarttuu kielikuviin ja stereotypioihin, jotka tämän mukaan kulkevat usein käsi kädessä. Esimerkiksi luonnonkatastrofeista johdettujen kielikuvien kuten ”muuttoaallon” tai ”pakolaisvirran” käyttö mediassa luovat negatiivista ja vääristynyttä kuvaa maahanmuutosta. Ilmaukset luovat mielikuvaa hallitsemattomasta suuresta massasta, vaikka maahanmuuttajia olisi todellisuudessa vain kourallinen. Kielikuvat johtavat helposti myös stereotypioihin ja yleistyksiin eri ihmisryhmistä. Kun etnisiä vähemmistöjä koskevista asioista uutisoidaan vain vähän, yleisö ottaa median esittämät stereotyypit usein vastaan faktana. (Pietikäinen 2002, 28–30.) Vaikka luonnonkatastrofimetaforien ongelmallisuus maahanmuuttouutisoinnissa on ollut tiedossa vuosikausia, ei tästä retoriikasta olla luovuttu mediassa: myös vuosien 2015–16 Syyrian sodan pakolaisia kuvattiin uutisissa virran, aallon ja vyöryn kaltaisoin termein. (Esim. Horsti 2021.)

Kysymykset kielenkäytöstä liittyvät kiinteästi myös omaan tutkimukseeni. Tarkoitukseni onkin analysoida oman aineistoni osalta esimerkiksi sitä, minkälaisilla sanavalinnoilla kuvataan poliisiväkivaltaa ja kenet kuvataan toimijana, sekä minkälaisia kielikuvia käytetään kuvaamaan mielenosoituksia ja minkälainen vaikutus näillä valinnoilla on.

2.4.2. Rasismi yhteiskunnallisessa keskustelussa Suomessa

Keskittymällä amerikkalaiseen poliisiväkivaltaan tai Klu Klux Klaniin vältämme keskustelun siitä, miten rasismi ilmenee kotikentällämme, ja päivittelemme ”tyhmiä amerikkalaisia” ja heidän rasismiaan. (Nhaga, 2021.)

Olen nostanut tämän luvun alkuun katkelman Laura Eklund Nhagan elokuussa 2021 julkaistusta kolumnista, koska Nhaga tiivistää yhteen virkkeeseen jotain hyvin olennaista suomalaisten suhteesta rasismiin.

Suomi on yksi Euroopan rasistisimmista maista. FRA:n (The European Union Agency for Fundamental Rights) vuonna 2018 julkaiseman Being Black in the EU -raportin mukaan Suomessa esiintyi tutkittavista 12 EU-maasta eniten rasistista väkivaltaa ja häirintää: 14 prosenttia kyselyyn vastanneista afrikkalaistaustaisista ihmisistä kertoi kokeneensa Suomessa viimeisen viiden vuoden aikana rasistisesti motivoitunutta väkivaltaa ja 63 % rasistista häirintää. Syrjintätilastossa Suomi

sijoittui toiseksi: 60 % vastaajista kertoi kokeneensa syrjintää viimeisen viiden vuoden aika ja 45 % viimeisen vuoden aikana. (FRA 2018.)

Etninen profilointi on arkipäivää myös Suomessa. Pysäytetyt – etninen profilointi Suomessa - tutkimuksessa (2018) havaittiin, että erityisesti rodullistettuihin vähemmistöihin kuuluvat nuoret miehet kohtaavat etnistä profilointia kaupunkitiloissa. Etnistä profilointia harjoittavat erityisesti poliisi, vartijat ja järjestyksenvalvojat. Kriteerit pysäyttämiseen ovat usein etnisiä tai rodullistavia, ja esimerkiksi poliisin käytäntönä on etsiä ”ei-suomalaisen näköisiä” henkilöitä. Tutkimuksen mukaan esimerkiksi somalialaistaustaisen henkilön riski tulla vartijoiden kontrolloimaksi ilman näkyvää syytä on valtaväestöön verrattuna yli kymmenkertainen. (Keskinen ym. 2018.)

Vaikka tilastot osoittavat rasismien olevan merkittävä ongelma Suomessa, yhteiskunnallinen keskustelu rasismien ympärillä on ollut puutteellista. Rakenteellista rasismia tunnistetaan huonosti, ja rasismista puhuttaessa viitataan usein arkipäivän rasistisiin kokemuksiin, eikä yhteiskunnan rasistisiin rakenteisiin. Rasismi nähdään yksilöiden ja pienten ääriyhmien toimintana, eikä esimerkiksi asunto- ja työmarkkinoilla tapahtuvasta syrjinnästä puhuta rasismien yhteydessä. (Esim. Leinonen, Seikkula & Keskinen 2020.)

Suomalaista rasismikeskustelua on myös leimannut ajatus suomalaisesta poikkeuksellisuudesta (Finnish exceptionalism). Suomalaisella poikkeuksellisuudella viitataan ajatteluun, jonka mukaan Suomella ei ole kolonialistista tai rasistista historiaa, koska Suomella ei koskaan ole ollut siirtomaita. Suomen osallisuus Euroopan kolonialistiseen historiaan on esimerkiksi sivuutettu yleensä kokonaan sekä peruskoulun että yliopistojen historian opetuksessa, vaikka suomalaiset hyötyivätkin monella tapaa kolonialistisesta systeemistä. Kolonialismin ajan kansainväliset kauppareitit ulottuivat Suomeen, ja Suomi on ollut poliittisesti ja taloudellisesti sidoksissa länteen. (Rastas 2012, 96.) Joidenkin lähteiden mukaan Suomessa haaveiltiin 1920-luvulla myös omasta siirtomaasta, Nykyisen Namibian alueella sijainneesta Ambomaasta (Koski 2020).

Suomalaista kolonialismia ei olla juuri käsitelty julkisessa keskustelussa, ja ajatus Suomesta kolonialistisena valtana on suomalaisille vieras. Alkuperäiskansojen ja vähemmistöjen kokemaa syrjintää, alistamista ja sulauttamispyrkimyksiä ei nähdä Suomessa yhtenä kolonialismin muotona, eikä Suomen saamelaisiin tai romaneihin kohdistamasta sorrosta juuri puhuta. Virheellinen ajatus viattomasta Suomesta vailla rasistista historiaa hankaloittaa yhteiskunnallista keskustelua rasismista. (Rastas 2012, 90–93.)

Yksi tutkimukseni keskeisistä kysymyksistä on, kuinka suomalaista rasismia käsitellään BLM-uutisoinnissa. Tarkoitukseni on selvittää, onko rasismikeskustelu liikkunut eteenpäin poikkeuksellisuusajattelusta ja tunnistetaanko rasismi analysoimissani uutisissa myös suomalaisen yhteiskunnan ilmiönä.

3. TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa käyn läpi kaikki tutkimuksen toteuttamiseen liittyvät käytännön seikat.

Ensimmäiseksi esittelen tutkimusongelman ja tutkimuskysymykset. Tämän jälkeen esittelen tutkimuksen aineiston ja käyn melko yksityiskohtaisesti läpi aineistonkeruuprosessia ja aineiston rajausta. Lopuksi käyn läpi käyttämäni tutkimusmenetelmän ja esittelen hieman työkaluja, joita hyödynnän analyysia tehdessäni.

3.1. Tutkimusongelma ja tutkimuskysymykset

Tutkin gradussani sitä, kuinka Black Lives Matter -liike esitetään suomalaisissa uutisissa. BLM-liikkeen uutisointi on Yhdysvalloissa usein keskittynyt mielenosoitusten negatiivisiin puoliin, kuten mellakointiin. Mielenosoituksia ylipäätään käsitellään mediassa yleensä valtaapitävien näkökulmasta, ja aiempi tutkimus osoittaa, että myös suomalaisessa mediassa erilaisia kansanliikkeitä ja mielenosoituksia on käsitelty negatiivissävytteisesti. Keskustelua BLM-liikkeestä värittää Suomessa myös suomalaisten hankala suhde rasismiin: vaikka Suomi on yksi Euroopan rasistisimmista maista, rasismia tunnustetaan täällä huonosti eikä suomalaisten suhteesta kolonialismiin olla juuri käyty julkista keskustelua. Lähestyn tutkimusongelmaa näistä lähtökohdista kolmen tutkimuskysymyksen avulla:

1. Minkälaista kuvaa tarkastellut uutiset luovat Black Lives Matter -liikkeestä; mitkä näkökulmat uutisoinnissa korostuvat ja mitkä jäävät vähemmälle?
2. Kuinka mustia poliisiväkivallan uhreja kuvataan uutisissa?
3. Miten uutisissa käsitellään suomalaista Black Lives Matter -liikettä ja suomalaisen yhteiskunnan rasismia?

3.2. Aineisto

Aineistoni koostuu Yle Uutisten, MTV Uutisten ja Helsingin Sanomien Black Lives Matter -liikettä käsittelevistä verkkouutisista. Näiden kolme mediatalon uutiset valikoituivat tutkimuksen aineistoksi, koska ne ovat suuria valtakunnallisia uutisten tuottajia. BLM:n kaltaisesta ilmiöstä ei uutisoida samassa mittakaavassa maakunta- tai paikallislehdissä. Lisäksi on todennäköistä, että pienemmissä lehdissä uutiset ovat muualta lainattuja. Valtion omistama Yle, maan suurin päivälehti

Helsingin Sanomat ja suomen suosituimpiin verkkosivuihin lukeutuva MTV Uutiset antavat mielestäni suhteellisen kattavan kuvan suomalaisesta uutisoinnista. Päädyin rajaamaan aineiston verkkouutisiin, koska näistä kolmesta vain Helsingin Sanomat julkaisee paperilehteä, ja Helsingin Sanomien verkkosivuilla julkaistaan käytännössä kaikki samat uutiset kuin lehdessä.

Olen kerännyt aineistoa vuoden 2020 touko-, kesä-, ja heinäkuun ajalta. Laajamittainen BLM-uutisointi alkoi Suomessa 27. toukokuuta, kun ensimmäiset George Floydin kuolemaa käsittelevät uutiset julkaistiin. Uutisointi jatkui kesän ajan vilkkaana ja alkoi hiipumaan syksyä kohden. Päädyin rajaamaan aineiston näihin kolmeen kuukauteen, koska ajanjakso oli sekä BLM-mielenosoitusten että uutisoinnin kannalta vilkas ja aineistoa kertyy tuolta ajalta kattava määrä. Olen kerännyt aineistoa tältä ajanjaksolta uutissivustojen omien hakutyökalujen avulla hakusanoilla ”black lives matter”, ”George Floyd” ja ”poliisiväkivalta”.

Aineistoa kertyi tällä rajauksella valtava määrä, useiden satojen uutisten verran. Uutisoinnin määrä kertoo myös osaltaan siitä, kuinka suuri ilmiö BLM oli Suomessa kesällä 2020. Rajasin jo aineistoa kerätessä pois uutiset, joissa BLM mainittiin vain sivulauseessa ja uutisen aihe ei selkeästi liittynyt aiheeseen. Lisäksi rajasin pois kolumnit, pääkirjoitukset, analyysit ja muut vastaavat juttutyypit, sillä tarkoitukseni on analysoida tutkimuksessani nimenomaan uutisia.

Alustavan rajauksenkin jälkeen aineistoa oli paljon, eivätkä kaikki uutiset vaikuttaneet yhtä olennaisilta. Osassa uutisista käsiteltiin BLM-liikettä, toisissa taas ilmiöitä liikkeen ympärillä. Halusin siivilöidä aineistosta tutkimuksen kannalta olennaisimmat uutiset, ja ryhdyin jaottelemaan aineistoa sisällön perusteella. Tuloksena syntyi joukko teemoja, jotka kuvaavat uutisten aiheita: 1. BLM-mielenosoitukset ulkomailla, 2. BLM-mielenosoitukset Suomessa, 3. poliisiväkivalta, 4. rasismikeskustelu, 5. Yhdysvaltain hallinnon reaktiot, 6. julkisten tahojen ja yritysten rasisminvastaiset toimet, 7. BLM viihde- ja kulttuurimaailmassa, 8. BLM sosiaalisen median ilmiönä ja 9. BLM urheilumaailmassa.

Päädyin rajaamaan lopullisen aineistoni teemoihin 1., 2., 3., ja 4., eli mielenosoituksia, poliisiväkivaltaa ja yleisemmin rasismia käsitteleviin uutisiin. Tällä rajauksella aineiston määräksi tuli 178 uutista. Aineistoa on määrällisesti aika paljon, mutta koska kyse on verkkouutisista, osa uutisista on hyvin lyhyitä. Analysoitavaa tekstiä ei siis mielestäni ole liikaa. Lopullinen aineisto:

1. BLM-mielenosoitukset ulkomailla, 85 uutista. (USA:ssa ja muulla Suomen ulkopuolella järjestettyjä BLM-mielenosoituksia käsittelevät uutiset.)
2. BLM-mielenosoitukset Suomessa, 24 uutista. (Suomessa järjestettyjä BLM-mielenosoituksia käsittelevät uutiset.)
3. Poliisiväkivalta, 40 uutista. (Mustiin ihmisiin kohdistuvia poliisin väkivallantekoja käsittelevät uutiset.)
4. Rasismikeskustelu, 29 uutista. (Yhteiskunnallisella tasolla käytävää rasismikeskustelua käsittelevät uutiset.)

Aineisto on liitteenä tutkielman lopussa. Aineisto on listattu medioittain aikajärjestykseen, ja viitataan aineistoon median nimellä ja uutisen päivämäärällä. Jos sama media on julkaissut samana päivänä useamman uutisen, päivämäärän loppuun on lisätty a, b, c jne.

3.3. Menetelmät

Analysoin aineistoa kriittisen diskurssianalyysin lähtökohdista. Kriittinen diskurssianalyysi (CDA) on 1970-luvulla kriittisen lingvistiikan pohjalta kehitetty diskurssintutkimuksen menetelmä, joka keskittyy erityisesti kielen ja vallan suhteeseen. Kieli nähdään kriittisessä diskurssianalyysissä vallankäytön välineenä, ja siitä onkin muodostunut suosittu menetelmä esimerkiksi rasismia ja mediadiskursseja tutkittaessa.

Kriittistä diskurssianalyysia kehittänyt tutkija Ruth Wodak kuvailee sitä: ”Kriittinen diskurssianalyysi pyrkii tutkimaan kriittisesti sosiaalista epäoikeudenmukaisuutta, jota signaloidaan, luodaan, oikeutetaan (jne.) kielen avulla” (Wodak & Meyer 2016, 2–3). Toinen kriittisen diskurssianalyysin kehittäjä, Norman Fairclough kuvailee kriittistä diskurssianalyysia ”analyysiksi, joka pyrkii systemaattisesti tutkimaan usein näkymättömiä syy-seuraussuhteita a) diskursiivisten käytäntöjen, tapahtumien ja tekstejen sekä b) laajempien sosiaalisten ja kulttuuristen rakenteiden ja prosessien välillä” (Fairclough 1995, 132).

Kriittiseen diskurssianalyysin toteuttamiseen ei ole olemassa yhtä selkeää menetelmää, vaan sitä voi lähestyä monella eri tavalla. Yhteistä kaikille lähestymistavoille kuitenkin on, että tutkimuksen keskiössä on jokin ongelma, eikä mikään tietty kielitieteellinen osa-alue. Kriittisessä diskurssianalyysissä teoriaa ja menetelmiä voidaan soveltaa siltä osin kuin ne auttavat ymmärtämään tutkittavaa sosiaalista ongelmaa. (Wodak & Meyer 2016, 29.)

Mielenosoituksia käsitteleviä uutisia analysoidessani käytän työkaluna *protestiparadigman* käsitettä. Protestiparadigmalla viitataan tiettyihin käytäntöihin, jotka toistuvat usein protestiliikkeistä uutisoitaessa. Protestiparadigmaa rakentavat uutiskäytännöt ovat totuttuja tapoja tehdä journalistista työtä. Näitä käytäntöjä ei välttämättä kyseenalaisteta, ja ne siirtyvät toimittajasukupolvelta toiselle. Protestiparadigmaa laajasti tutkinut Douglas M. McLeod erittelee viisi protestiparadigmaa rakentavaa käytäntöä: 1. kehystäminen, 2. virallisiin lähteisiin nojaaminen, 3. julkiseen mielipiteeseen vetoaminen, 4. uskottavuuden kyseenalaistaminen ja 5. demonisointi. (2007, 186.)

Käsite kehystäminen viittaa mediatutkimuksessa niihin valintoihin, joita mediatekstin kirjoittaja tekee kirjoittaessaan: mitä asioita nostetaan esiin ja mitä ei, mitä asioita korostetaan. Kehys on siis jokin tietty, rajattu näkökulma, josta käsin todellisuutta tarkastellaan ja joka määrittää tekstin sävyn. Kehyksellä on monia funktioita; se voi määritellä ongelmia, määritellä syitä tai syyllisiä, tehdä moraalisia päätelmiä ja ehdottaa ratkaisuja. (Entman 1993, 52.) Protestiliikkeitä kehystetään usein mediassa esimerkiksi rikostarinan, mellakoinnin ja karnevalisoinnin kautta. Sosiaalisen protestin kehystäminen vaikkapa väittelyn näkökulmasta on harvinaisempaa. (McLeod 2007, 186.)

Uutismediat suosivat perinteisesti virallisia lähteitä, kuten viranomaistahoja. Viralliset lähteet tuovat tarinalle uskottavuutta ja ovat osa objektiivisuuden rituaalia. Virallisten lähteiden käyttö vaikuttaa myös tarinan näkökulmaan. Kun asiat esitetään valtaapitävien perspektiivistä, vastakkainen näkökulma jää huomiotta. (McLeod 2007, 186–187.)

Julkisen mielipiteeseen vetoamalla media korostaa eroa mielenosoittajien ja ”tavallisten ihmisten” välillä. Mielenosoituksista ja protestiliikkeistä uutisoitaessa julkinen mielipide perustuu harvoin todellisiin mielipidemittauksiin tai kyselyihin, vaan julkista mielipidettä edustavat esimerkiksi sivullisten esittämät kommentit ja toimittajan tekemät yleistyksset. (McLeod 2007, 187.) Toimittajan yleistyksiä ovat esimerkiksi puheet ”kansallisesta mielentilasta”, ”julkisesta mielipiteestä” tai siitä, kuinka ”useimmat ihmiset tuntevat”. Myös sosiaalisiin normeihin viittaaminen ja lain rikkomisesta puhuminen protestiuutisoinnin yhteydessä on eräänlaista julkiseen mielipiteeseen vetoamista: media ikään kuin määrittelee, missä menee yleisesti hyväksyttävän käytöksen raja. Julkinen mielipide voidaankin nähdä myös sosiaalisen kontrollin välineenä, joka vahvistaa käsitystä siitä, mikä yhteiskunnassa on hyväksyttävää ja mikä ei. (McLeod & Hertog 1992, 261–262.)

Media asettaa protestien uskottavuuden kyseenalaiseksi keskittymällä uutisoinnissa mielenosoittajien toimintaan, eikä syihin toiminnan taustalla. Kontekstin puuttuessa protesti saattaa vaikuttaa katsojan mielestä tarpeettomalta tai liioitellulta.

Mielenosoittajia demonisoidaan mediassa liioittelemalla näiden aiheuttamaa uhkaa ja keskittymällä mielenosoituksista aiheutuviin ongelmiin, kuten väkivaltaan, tuhoutuneeseen omaisuuteen, liikenteen ruuhkautumiseen ja veronmaksajien varojen kulumiseen. (McLeod 2007, 187.)

Analysoin mielenosoituksia käsitteleviä uutisia näiden käytäntöjen näkökulmasta ja tutkin, kuinka protestiparadigma näkyy uutisissa.

Kiinnitän analyysissä huomiota aineiston kielellisiin valintoihin, kuten lauserakenteisiin, verbien käyttöön ja sanavalintoihin. Pyrin selvittämään, millaisia merkityksiä erilaiset kielelliset valinnat luovat tekstiin, ja kuinka ne suhteutuvat muihin aineiston analyysissä esiin tulleisiin seikkoihin. Kielellisiä valintoja analysoidessani tukeudun soveltavasti muun muassa Sari Pietikäisen (2002) tutkimukseen maahanmuuttouutisten kielestä, sekä muuhun aihepiiriin tutkimukseen, esimerkiksi Iina Hellstenin (1994) tutkimukseen metaforien käytöstä journalismissa.

Analysoidessani mustien poliisiväkivallan uhrien kuvausta uutisissa käytän apunani Smileyn ja Fakunlen (2016) tutkimusta, jossa analysoidaan uhrien esittämisen tapaa yhdysvaltalaisissa uutisissa. Vertaan Smileyn ja Fakunlen havaintoja mustien poliisiväkivallan uhrien esittämisen tavoista omaan aineistooni, ja katson miltä osin uutisissa toistuvat samanlaiset (uhria syyllistävät) kuvaukset uhrin käytöksestä, ulkonäöstä, elämäntavasta ja terveydentilasta. Pohdin lisäksi poliisiväkivaltaa kuvaavien silminnäkijävideoiden eettisyyttä mediatutkija Allissa Richardsonin aihetta käsittelevän teoksen (2020) pohjalta.

Peilaan havaintojani kesällä 2020 käydystä julkisesta keskustelusta rasismien ympärillä aiempiin tutkimuksiin suomalaisen yhteiskunnan rasismista ja rasismien tunnistamisesta Suomessa. Olen hyödyntänyt tässä muun muassa Anna Rastaa (2012) ajatuksia suomalaisesta poikkeuksellisuusajattelusta, sekä erilaisia tutkimuksia ja mittauksia Suomessa koetusta rasismista ja etnisestä profiloinnista (esim. Keskinen ym. 2018, FRA 2018).

Pyrin käymään aineistoa läpi mahdollisimman systemaattisesti, ja hyödynsin esimerkiksi paljon erilaisia värikoodeja merkitessäni aineistosta kohtia, joissa havaitsin vaikkapa mielenosoittajien demonisointia, poliisiväkivallan uhrien stereotyyppistä kuvausta tai suomalaisen rasismien käsittelyä. Värikoodit auttoivat minua hahmottamaan kuinka usein tietyt ilmaukset tai asiat toistuvat aineistossa, ja huomaamaan, jos aiheiden käsittelyssä oli eroa eri medioiden välillä. Tein myös

aineistoa läpi käydessäni jonkin verran laskelmia, ja olenkin sisällyttänyt tuloslukuun myös joitain taulukoita

4. TULOKSET

Esittelen tässä luvussa aineiston analyysin pohjalta tekemiäni havaintoja. Luvun rakenne mukailee tutkimuskysymysten järjestystä: ensimmäiseksi avaan sitä, kuinka Black Lives Matter -mielenosoituksia kuvataan aineistossa, sen jälkeen siirryn käsittelemään poliisiväkivallan uhrien kuvausta aineistossa ja viimeiseksi esittelen havaintojani siitä, kuinka aineistossa käsitellään suomalaista Black Lives Matter -liikettä ja kuinka aineistossa puhutaan rasismista. Luvun lopussa kokoan tuloksia tiivistetysti yhteen.

4.1. Black Lives Matter -mielenosoitukset suomalaisessa uutismediassa

Pyrin tässä osiossa vastaamaan ensimmäiseen tutkimuskysymykseen: minkälaista kuvaa tarkastellut uutiset luovat Black Lives Matter -liikkeestä; mitkä näkökulmat uutisoinnissa korostuvat ja mitkä jäävät vähemmälle? Tässä esitellyt tulokset pohjautuvat uutisiin, joissa käsitellään Yhdysvalloissa ja muualla *Suomen ulkopuolella* järjestettyjä BLM-mielenosoituksia. Suomessa järjestettyjä mielenosoituksia käsiteltiin aineistossa huomattavasti vähemmän ja hyvin erilaiseen sävyyn, ja käsitellen niitä siksi omassa osiossaan, alaluvussa 4.3.

Käyn tässä läpi, kuinka protestiparadigmalle tyypilliset piirteet (mellakkakehys, mielenosoittajien demonisointi, virallisten lähteiden käyttö, uskottavuuden kyseenalaistaminen ja julkiseen mielipiteeseen vetoaminen) näkyvät mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa. Lisäksi analysoin uutisten sanavalintoja ja erityisesti uutisissa käytettyjen metaforien tekstiin luomia merkityksiä.

4.1.1. Mellakkakehys

Suurin osa analysoiduista mielenosoitusuutisista käsiteli Yhdysvaltojen BLM-mielenosoituksia; jonkin verran kirjoitettiin myös muun muassa Pariisiin, Tukholman ja Lontoon mielenosoituksista. Yhdysvalloissa kesän 2020 aikana järjestetyistä BLM-mielenosoituksista selkeästi suurin osa, 93 %, oli ACLED:n⁴ keräämän datan mukaan rauhanomaisia: ”Yli 93:ssa prosentissa liikkeeseen liittyneistä mielenosoituksista mielenosoittajat eivät ole käyttäytyneet väkivaltaisesti tai tuhoisasti. Rauhanomaisia mielenosoituksia raportoitiin yli 2400 sijainnissa ympäri maata. Väkivaltaisia mielenosoituksia sen sijaan esiintyi alle 220 sijainnissa.” (ACLED 2020.)

⁴ ACLED eli The Armed Conflict Location & Event Data Project on Yhdysvalloissa toimiva järjestö, joka kerää ja analysoi dataa poliittisesta väkivallasta ja poliittisista protesteista ympäri maailmaa.

Vaikka suurin osa BLM-mielenosoituksista oli siis todistetusti rauhanomaisia, huomattavan suuressa osassa analysoimiani uutisia mielenosoituksista uutisoitiin mellakoinnin ja väkivallan kautta. Määrittelin mellakkakehyksen siten, että joko uutisen otsikossa tai uutisen kärjessä nostettiin esiin väkivalta, yhteenotot tai rikollisuus, ja uutisen näkökulma oli selvästi näissä mielenosoitusten aspekteissa. Näillä kriteereillä 85:sta Yhdysvalloissa ja muualla Suomen ulkopuolella järjestetyistä mielenosoituksista kirjoitetuista uutisista selkeästi suurimmassa osassa mielenosoitukset kehystettiin mellakoinnin kautta.

Mellakkakehys tulee useimmissa uutisissa esiin jo otsikon tasolla. Uutisten otsikot ovat paikoin hyvinkin dramaattisia, ja ne luovat kuvaa täydellisestä kaaoksesta. Otsikoissa toistuvat erityisesti sanat ”mellakka” ”väkivalta” ja ”levottomuus”. Esim. ”Videokuva näyttää, kuinka tilanne kiihtyy Minneapolisissa: Sadat sotilaat ja kansalliskaarti rauhoittamassa väkivaltaisiksi yltyneitä mielenosoituksia” (MTV 29.5.2020b) ja ”Mustien aseistautunut joukko esitti viranomaisille uhkavaatimuksen Yhdysvalloissa – Black Lives Matter -protesteissa mellakoitiin ja ammuskeltiin” (Yle 26.7.2020).

Myös uutisten aloitukset luovat synkkää kuvaa mielenosoituksista: ”Viime päivien uutiskuvat ovat näyttäneet Yhdysvaltain rujan puolen. Vihaa ja raivoa kaduilla, kauppojen ryöstelyä, palaneita rakennuksia ja poliisiautoja” (Yle 31.5.2020b). ”Kun tuhopoltot, ryöstelyt ja ilkivalta valtasivat Minneapolisin keskustan, asukkaat eivät antautuneet pelon valtaan” (MTV 2.6.2020d). Toisinaan mielenosoitukseen viitataan yksinkertaisesti ”levottomuuksina” tai ”väkivaltaisuuksina”: ”George Floydin kuolemasta alkaneet *väkivaltaisuuudet* toivat uusia rajoituksia - - ” (HS 3.6.2020a).

Useissa uutisissa mainitaan yhdellä lauseella, että suurin osa protesteista on sujunut rauhanomaisesti, mutta huomio on siitä huolimatta väkivaltaisesti käyttäytyvissä mielenosoittajissa ja omaisuustuhossa. Rauhallisesti protestoivat mielenosoittajat eivät saa uutisissa juurikaan tilaa.

4.1.2. Mielenosoittajien demonisointi

Suuressa osassa uutisia demonisoidaan mielenosoittajia, eli kuvataan mielenosoituksista aiheutuvia ongelmia ja mielenosoittajien huonoa käytöstä. Erityisen paljon tilaa uutisissa saavat kuvaukset mielenosoittajien väkivaltaisesta käytöksestä ja näiden aiheuttamasta omaisuustuhosta ja ryöstelystä. Useissa uutisissa kuvataan esimerkiksi mielenosoittajien käyneen poliisin kimppuun tai sytyttäneen rakennuksia palamaan. Mielenosoittajien kuvaillaan olevan vihaisia ja esiin saatetaan nostaa jopa mielenosoittajien kielenkäyttö: ”Videolla vihaiset mielenosoittajat kertovat, että uhri on viety jo sairaalaan. Jotkut lähestyvät poliiseja ja kiroavat” (HS 21.6.2020). Yhdessä HS:n uutisessa (14.6.2020) mielenosoittajien sytyttämä tulipalo saa otsikossa näennäisesti yhtä suuren painoarvon

kuin poliisin aiheuttama kuolemantapaus: ”Poliisi ampui mustan miehen pikaruokaravintolan pihalla Atlantassa, mielenosoittajat sytyttivät ravintolan tuleen”.

Uutisissa ei useimmiten erotella tekijöitä, vaan mielenosoittajista puhutaan suurena massana: ”Mielenosoittajat ovat muun muassa vahingoittaneet satoja kauppoja ja sytyttäneet poliisiaseman tuleen” (MTV 29.5.2020b). Kun lakia rikkovia mielenosoittajia ei eroteta omaksi ryhmäkseen, syntyy mielikuva valtavista massoista tuhoamassa kaupunkia, vaikka tosiasiallisesti vastaisi vain pieni joukko mielenosoittajia.

Kuvaukset vandalismista toistuvat uutisissa. Esimerkiksi MTV:n heinäkuuisessa uutisessa todetaan: ”Black Lives Matter -mielenosoittajat ovat viime aikoina kaataneet ja tahrineet historiallisten henkilöiden patsaita niin Yhdysvalloissa kuin muuallakin päin maailmaa” (5.7.2020). Jutussa ei mainita, että mielenosoittajien kohteena ovat olleet pääasiassa orjakauppiaiden ja kolonialistien patsaat.

Myös mielenosoittajien ”tavallisille kansalaisille” aiheuttamasta haitasta puhutaan uutisissa useaan otteeseen. Aiheena ovat esimerkiksi ruoan saannin hankaloituminen kauppojen ja ravintoloiden ollessa kiinni (MTV 2.6.2020d: ”Alueen ravintolat ja kaupat ovat kiinni, ja moni asukas on joutunut turvautumaan toistensa apuun ruoan saamiseksi.”) ja yritystoiminnan hankaloituminen (HS 3.6.2020a: ”Suomalaisyrittäjät olivat valmistautuneet avaamaan liikkeen maanantaina ensimmäistä kertaa yli kahden kuukauden tauon jälkeen muillekin kuin ennakkovarauksen käynnistä tehneille asiakkaille. ”Sen sijaan ikkunat levytettiin umpeen pikavauhdilla ja toimistosta tyhjennettiin ennen viikonloppua osa liiketoiminnan kannalta kriittisistä papereista ja tavaroista. Jatkamme nyt etänä toimimista kuten koronaviruksen aiheuttamien rajoitusten aikana.””)

Uutisissa nostetaan usein esiin se, kuinka mielenosoitukset hankaloittavat koronapandemian takia kärsivien yritysten toimintaa entisestään: ”Monet koronaviruspandemian jo valmiiksi rampauttamatt myymälät ja ravintolat kamppailevat nyt uuden ongelman kanssa: George Floydin kuolemaa seuranneet, monesti väkivaltaisiksi muuttuneet mielenosoitukset ovat aiheuttaneet aineellisia vahinkoja ja pakottaneet sulkemaan vasta avattuja paikkoja uudelleen” (HS 9.6.2020a). Useissa uutisissa mainitaan myös mielenosoittajien tukkineen moottoriteitä (esim. Yle 30.5.2020).

4.1.3. Virallisten lähteiden käyttö

TAULUKKO 1 Käytetyt lähteet Yhdysvaltojen ja ulkomaisten BLM-protesteja käsittelevissä uutisissa (N=85). Mukaan on laskettu sekä suorat että epäsuorat siteeraukset. Taulukko kuvaa sitä, kuinka usein eri lähteitä on käytetty uutisissa (ei siis yksittäisten sitaattien määrää.)

Lähteen rooli	Käytetty lähteenä uutisissa
Muu poliitikko	66 kertaa
Poliisi/turvallisuusviranomainen	27 kertaa
Presidentti Donald Trump	26 kertaa
Mielenosoittaja/aktivisti	20 kertaa
Muu viranomainen	9 kertaa
Tutkija	9 kertaa
	Eri lähteitä käytetty yhteensä 137 kertaa

Mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa haastateltiin ja siteerattiin huomattavasti enemmän virallisia lähteitä (poliitikkoja, viranomaisia, asiantuntijoita) kuin mielenosoittajia tai mielenosoitusten organisoijia. 85 uutisen aineistossa siteerattiin yhteensä 137 virallista lähettä ja 20 mielenosoittajaa, eli virallisia lähteitä käytettiin lähteenä noin seitsemän kertaa useammin kuin mielenosoittajia. Lähteiden käyttö vaikuttaa siihen, kenen näkökulmasta tarinaa kerrotaan. Nyt uutisissa korostuu virallinen näkökulma.

Taulukossa 1. on listattuna kategorioittain uutisissa käytetyt lähteet. Taulukko osoittaa, että uutisissa käytetään lähteenä eniten poliitikkoja, toiseksi eniten poliisia tai turvallisuusviranomaisia ja kolmanneksi eniten Donald Trumpia. Uutisten näkökulma on siis hyvin vahvasti poliitikkojen ja poliisin määrittelemä, eikä esimerkiksi tutkijoita haastatella juuri ollenkaan. Jotain uutisten sävystä kertoo myös se, että hyvin äänekkäästi BLM-liikettä vastustavaa Donald Trumpia käytetään lähteenä ahkerasti.

Viralliset lähteet puhuvat mielenosoituksista usein kriittiseen sävyyn, paheksuen mielenosoittajien toimintaa. Esimerkiksi HS (27.7.2020) siteeraa poliisipäällikköä, joka toteaa: ”Mellakoitsijoilla ei ollut mitään arvostusta yhteisön turvallisuutta, poliisien turvallisuutta tai tuhoamiaan yrityksiä ja omaisuutta kohtaan” ja Ylen uutisessa (13.6.2020b) poliisi kuvailee mielenosoittajien motiiveja näin: ”Lontoon poliisi kertoi, että osa mielenosoittajista tuli paikalle todennäköisesti vain aiheuttaakseen vahinkoa.”

MTV:n uutisessa (5.7.2020) Trump kuvailee mielenosoittajia: ”Vihaiset väkijoukot yrittävät repiä alas perustajiemme patsaat, töhriä pyhimät muistomerkkimme ja vapauttaa väkivallan aallon kaupungeissamme.” ja HS:n uutisessa (31.5.2020) presidentti kuvailee mielenosoittajia ”rettelöijiksi, ryöstäjiksi ja anarkisteiksi, jotka eivät kunnioita George Floydin muistoa”. Usein

lähteet ovat sitä mieltä, ettei mielenosoituksilla ole enää mitään tekemistä poliisiväkivallan vastustamisen kanssa, kyseenalaistaen näin protestien uskottavuuden. Esimerkiksi Minnesotan kuvernööri kommentoi mielenosoituksia Ylen uutisessa (29.5.2020c): ”Kyse ei ole Georgan kuolemasta tai epäoikeudenmukaisuuksista, jotka ovat totta. Kyse on kaaoksesta.”

Kun BLM-liikkeen edustajat pääsevät ääneen, kyse on useimmiten kadulta poimittujen yksittäisten mielenosoittajien sitaateista. BLM-liikkeen perustajia tai mielenosoitusten järjestäjiä ei haastatella aineistossa ollenkaan. Ainoa juttu, jossa aktivisteja haastatellaan syvemmin, on Helsingin Sanomien kesäkuussa julkaisema The Wall Street Journalin artikkeli (HS 20.6.2020). Artikkelissa ei kuitenkaan haastatella BLM-aktivisteja vaan kansalaisoikeusliikkeen veteraaneja ja jutussa keskitytään enemmän 1960-luvun tapahtumiin kuin BLM-mielenosoituksiin. Veteraaniaktivistit myös kritisoivat BLM-liikettä jutussa, moittien muun muassa protestien väkivaltaisuutta ja vahvan johtajan puutetta. Jutussa verrataan jatkuvasti BLM-liikettä ja kansalaisoikeusliikettä kansalaisoikeusliikkeen hyväksi. Esimerkiksi lause ”Nyt selkeän johdon puutteessa, viestit ovat hämääriä – tai jopa vastakkaisia.” antaa ymmärtää, että nykypäivän BLM-aktivisteilla ei ole johdonmukaisia tavoitteita.

4.1.4. Uskottavuuden kyseenalaistaminen ja julkiseen mielipiteeseen vetoaminen

Mielenosoitusten uskottavuuden kyseenalaistaminen tulee uutisissa usein esiin kontekstin puutteena. Kun keskitytään mielenosoittajien toimintaan eikä mielenosoituksen syihin, koko protestiliike saadaan näyttämään tarpeettomalta ja reaktiot liioitelluilta.

Myös Ylen, HS:n ja MTV:n uutisissa tapahtumien konteksti jää taka-alalle, varsinkin uutisoinnin venyessä pitkälle kesään. Ensimmäisissä mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa saatetaan taustoittaa BLM:n toimintaa jonkin verran. Esimerkiksi päivä George Floydin kuoleman jälkeen julkaistussa Ylen uutisessa (28.5.2020) vedetään vielä yhtymäkohtia aiempiin poliisiväkivallan uhreihin ja puhutaan ”sarjasta mustien miesten kuolemia”, jotka synnyttivät BLM-liikkeen.

Maininnat BLM:n historiasta tai poliisiväkivallasta laajempänä ilmiönä kuitenkin jäävät nopeasti kesän edetessä, ja mielenosoitusten syy saatetaan tiivistää yhteen virkkeeseen ja yksittäisiin kuolemantapauksiin. Heinäkuun lopussa Ylen artikkelissa kirjoitetaan ”Mielenosoitukset ovat jatkuneet Portlandissa Oregonin osavaltiossa siitä saakka, kun afroamerikkalainen George Floyd kuoli kiinniottotilanteessa toukokuun loppupuolella” (Yle 22.7.2020). Artikkelista ei käy ilmi, kuinka Floyd kuoli, eikä tapahtumia taustoiteta tämän virkkeen lisäksi. BLM-liikettä ei mainita koko tekstissä ollenkaan. Myös esimerkiksi HS:n uutisessa (27.7.2020) mielenosoituksia taustoitetaan vain yhden virkkeen verran: ”Alun perin rasmin ja poliisiväkivallan vastaiset

mielenosoitukset alkoivat sen jälkeen, kun musta mies George Floyd kuoli Minneapolisissa poliisin käsissä pidätystilanteessa.” Alun perin -ilmaisu antaa myös ymmärtää, että kyseessä oli aluksi rasismien ja poliisiväkivallan vastustamisesta, mutta nyt jostain muusta. Kumpikin uutinen käsittelee pääasiassa mellakointia ja yhteenottoja poliisin ja mielenosoittajien välillä.

Ainakin yhdessä uutisessa mielenosoittajien uskottavuutta kyseenalaistetaan myös suoraan, esittämällä ettei mielenosoittajilla ole oikeaa päämäärää: ”Mielenosoittajien tavoitteista ei ole tarkkaa tietoa heillä itselläänkään” (Yle 12.6.2020b).

Uutisissa vedotaan myös julkiseen mielipiteeseen. Esimerkiksi HS:n uutisessa (2.6.2020c) kirjoitetaan mielenosoituksiin viitaten: ”Suuri osa maanmiehistä seuraa palavia kaupunkeja kotisohviltaan silmät ymmyrkäisenä.” Lauseessa annetaan ymmärtää, että suurin osa amerikkalaisista seuraa mielenosoituksia järkyttyneinä. Toteamus ei perustu minkäänlaiseen kyselyyn tai mittaukseen, vaan kyseessä on toimittajan (todennäköisesti tahaton) olettaus. Tämänkaltaiset toteamukset tekevät eron mielenosoittajien ja ”tavallisten kansalaisten” välille. Myös esimerkiksi MTV:n uutisessa (21.6.2020a), jossa kuvaillaan erästä mielenosoittajien tempausta, todetaan yleistäen tapauksen ”järkyttävän paikallisia”. Toteamus perustuu parin silminäkijän kommentteihin.

4.1.5. Kielikuvat mielenosoitusuutisissa

Mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa toistuvat samat vertaukset. Uutisissa vilisee varsinkin luonnonkatastrofeihin ja sotaan liittyviä vertauksia: George Floydin kuolema ”on sytyttänyt koko maan liekkiin” (HS 3.6.2020a) tai sen aiheuttamat ”aallot lyövät yli maailman”(MTV 6.6.2020a), tilanne Yhdysvalloissa on ”tulenarka” (MTV 23.6.2020), ”ilmassa on täydellisen myrskyn merkkejä” (Yle 31.5.2020b). Puhutaan ”mielenosoitusten etulinjasta” (MTV 11.6.2020), ja välillä mielenosoitukset rinnastetaan jopa suoraan sotaan: ”Mellakat ovat muuttaneet Yhdysvaltain kaupunkien katuja kuin sotatantereiksi” (MTV 6.6.2020a).

Metaforat ovat vakiintunut osa journalistista kielenkäyttöä. Samoista aiheista käytetään journalismissa usein samanlaisia metaforia: esimerkiksi politiikasta puhuttaessa käytetään yleensä peli- tai sotatermejä. Tiettyjen metaforien käyttö on tästä syytä journalistille usein itsestään selvä valinta. Metaforinen ilmaisu tuo kuitenkin tekstiin myös tietynlaisen näkökulman, joka on usein yksipuolinen ja suppea, ja siksi niiden luomien merkitysten tiedostaminen on tärkeää. (Hellsten 1994, 79.)

Esimerkiksi luonnonkatastrofivertauksen käyttöä maahanmuutosta kirjoitettaessa on kritisoitu, sillä puhe ”muuttoaalloista” ja ”pakolaistulvista” vääristää helposti maahanmuuton mittasuhteita

ihmisten mielissä. Luonnonkatastrofeista juonnettujen kielikuvien merkitykset ovat myös varsin negatiivisia, sillä ne herättävät tunteen tuhosta ja negatiivisista seuraamuksista. (Pietikäinen 2002, 29.) Mielenosoitusten rinnastaminen luonnonkatastrofeihin saa myös ne helposti vaikuttamaan hallitsemattomilta ja vaarallisilta.

Sotatermien käyttö toimii uutisissa osana mellakkakehystä. Yhdessä väkivallan ja omaisuustuhon kuvausten kanssa sotatermit luovat kuvaa mielenosoituksista konfliktina, jossa on kaksi osapuolta: tuhoa kylvävät mielenosoittajat ja poliisijoukot, jotka yrittävät taltuttaa tilannetta ja palauttaa kontrollin ”sotatantereella”.

4.2. Poliisiväkivallan uhrit uutisissa

Keskityn tässä osiossa toiseen tutkimuskysymykseen: kuinka mustia poliisiväkivallan uhreja kuvataan uutisissa. Tarkastelen aiemman tutkimuksen pohjalta sitä, minkälaisia asioita uhreista nostetaan esille uutisissa ja kuinka esimerkiksi kuvaamalla uhrin käytöstä saatetaan oikeuttaa tähän kohdistunutta väkivaltaa, tai uhrin terveydentilaa puimalla voidaan kyseenalaistaa tämän kuolinsyytä. Käsittelen myös yksityiskohtaisemmin poliisiväkivaltautisten lauserakenteita ja sanavalintoja ja niiden vaikutusta toimijuuden jakautumiseen uutisissa. Viimeiseksi pohdin vielä silminnäkiävideoiden käyttöä mediassa journalistisen etiikan näkökulmasta.

4.2.1. Uhrien kuvaus

Tarkastelen poliisiväkivallan uhrien kuvauksia uutisissa erityisesti Smileyn ja Fakunlen (2016) artikkelin näkökulmasta, kiinnittäen huomiota siihen, tuodaanko uutisissa esiin uhrin käytöstä tilanteessa tai ennen sitä, esimerkiksi kuvaamalla uhrin päihteidenkäyttöä tai rikoshistoriaa, uhrin ulkonäköä, terveydentilaa, asuinaluetta tai tämän elämäntyylä. Smiley ja Fakunle esittävät, että mustia poliisiväkivallan uhreja demonisoidaan usein mediassa tuomalla esiin näitä seikkoja, ja samalla oikeutetaan poliisin voimankäyttöä tai syytetään kuolemasta poliisin sijaan uhria.

Analysoimissani uutisissa nostettiin esiin erityisesti uhrien käytöstä ja terveydentilaa. Kaksi kuolemaan johtanutta pidätystä saivat kesän 2020 uutisoinnissa eniten tilaa: mielenosoitukset aloittanut George Floydin pidätys Minneapolisissa (ks. luku 2.1.3), sekä Rayshard Brooksia pidätys Atlantassa. Poliisi ampui aseeton Brooksia kolmesti selkään tämän yrittäessä poistua pidätystilanteesta, ja tämä kuoli saamiinsa vammoihin samana iltana.

Sekä Floydin että Brooksia käytöstä tuodaan uutisissa esiin useaan otteeseen. Floydin käytöstä kuvataan sekavaksi, ja ensimmäisissä tapausta seuranneissa uutisissa hänen kuvaillaan vaikuttaneen

olleen alkoholin tai huumeiden vaikutuksen alaisena. Esimerkiksi MTV:n tapausta kuvaavassa uutisessa (1.6.2020a) todetaan, että ”[kaupan] työntekijän mukaan Floyd vaikutti olevan sekavassa tilassa” ja ”poliisi uskoi Floydin olevan joko huumeiden tai alkoholin vaikutuksen alaisena”. Ylen uutisessa (27.5.2020) Floydin käytöstä kuvataan: ”Kun poliisit tulivat paikalle, he kertoivat havainneensa noin nelikymppisen epäillyn istuvan auton katolla ja kuvailivat tämän olevan päihdyksissä.”

George Floydin ruumiinavauksen jälkeen julkaistuissa uutisissa kerrotaan tämän ruumiista löytyneen fentanyylin ja metamfetamiinin jämiä. (Esim. MTV 4.6.2020b, Yle 1.6.2020a, HS 2.6.2020a) Uutisissa tuodaan toistuvasti esille myös, että Floydin epäiltiin maksaneen väärennetyllä rahalla. Esimerkiksi HS:n uutisessa (1.6.2020b) Floydia kuvaillaan: ”Liittovaltion laajuiset mielenosoitukset ja mellakat saivat alkunsa maksuvälinerikkeestä epäillyn George Floydin surmasta pidätystilanteessa Minneapolisissa.”. Lauseessa koko tämän persoona tyypistetään ”maksuvälinerikkeestä epäillyksi”. Floydista saisi hyvin erilaisen kuvan, jos häntä kuvailtaisiin esimerkiksi ”aseettomaksi George Floydiksi” tai yksinkertaisesti ”George Floyd -nimiseksi mieheksi”.

Brooksin kuvaillaan olleen humalassa ja epäiltynä rattijuopumuksesta, tukkineen pikaruokalan autokaistan nukahtaessaan autoon ja vastustaneen pidätystä. Hänen kuvataan useassa uutisessa mm. lyöneen poliisia ja osoittaneen poliisia etälamauttimella (Esim. MTV 14.6.2020a, Yle 14.6.2020, HS 15.6.2020a). Uhrin ”huonon” käytöksen kuvailulla luodaan oikeutusta poliisin toiminnalle (Smiley & Fakunle 2016, 358). Kun uhrin kuvaillaan rikkoneen lakia tai aiheuttaneen häiriötä, on helppo ajatella, että jos henkilö olisi noudattanut lakia tai ”käyttäytynyt kunnolla” tämä olisi vielä elossa. Esimerkiksi 1.6. julkaistu MTV:n uutinen onkin otsikoitu ”George Floyd kuoli 20 dollarin tähden” (MTV 1.6.2020a). Otsikko antaa ymmärtää, että Floyd kuoli, koska yritti väitetysti maksaa väärällä rahalla, vaikka todellinen syy kuolemaan oli poliisin tappava ote.

George Floydin terveydentila sai paljon huomiota uutisissa. Floydin tapauksessa voi erityisen suoraan todeta, että tämän terveydentilaan liittyvät seikat ohjailivat keskustelua siitä, mikä tai kuka Floydin tappoi. Koska Floyd kärsi sydänviasta, korkeasta verenpaineesta ja hänellä oli kehossaan huumausaineita, laajasti spekulointiin, että Floyd kuoli tosiasiaissa terveysongelmiensa takia, tai poliisin toiminnan ja terveysongelmien yhteisvaikutuksesta. Esimerkiksi MTV:n uutisessa kirjoitettiin kesäkuun alussa, että ”Myös Floydin terveydelliset syyt ovat saattaneet olla myötävaikuttamassa hänen traagiseen kuolemaansa” (MTV 1.6.2020a). George Floydin koronavirustartunta pääsi myös otsikoihin (esim. Yle 4.6.2020b: ”Poliisiväkivallan seurauksena

kuolleella George Floydilla oli koronavirus”), vaikka tartunta oli todettu kaksi kuukautta ennen Floydin kuolemaa, eikä liittynyt lainkaan tämän kuolemaan.

Myös muiden poliisiväkivallan uhrien terveydentilasta puhutaan uutisissa. HS esimerkiksi kuvailee uutisessaan (HS 27.5.2020a) Eric Garnerin kuolemaa vuonna 2014: ”Valamiehistöän mielestä poliisia ei voinut tuomita sydänvikaisen ja astmasta kärsineen Garnerin kuolemasta.” ja MTV kirjoittaa Derrick Scottin ruumiinavauksesta ” – oli viitteitä metamfetamiinin käytöstä, astmasta, keuhkolaajentumataudista ja sydänsairaudesta, joiden uskotaan myötävaikuttaneen Scottin kuolemaan” (MTV 12.6.2020c). Scott kuoli vuonna 2019 tämän keuhkon painuttua kasaan poliisin pidätysotteessa.

Uhrien ulkonäön kuvaaminen on harvinaisempaa, useimmiten uutisissa tuodaan esille ainoastaan uhrin ihonväri. Yhdessä uutisessa puhutaan George Floydin koosta: Ylen mielenosoituksia käsittelevässä uutisessa (29.5.2020a) kuvaillaan Floydia: ”Pitkä mies tunnettiin lempinimellä ”Big Floyd”. Smileyn ja Fakunlen mukaan uhrin suuren koon korostaminen luo uhrista uhkaavan kuvan ja oikeuttaa siten poliisin väkivaltaa (2016, 359).

4.2.2. Toimijuus poliisiväkivaltauutisissa

Kun henkilöä epäillään henkirikoksesta, mutta tuomiota ei ole vielä langetettu, journalisti ei Suomessa voi puhua uutisessa esimerkiksi taposta tai murhasta. Journalisti ei voi ottaa ennakolta kantaa epäillyn syyllisyyteen (JSN 2014, Journalistin ohjeet, 35. kohta). Derek Chauvin tuomittiin George Floydin kuolemasta vasta huhtikuussa 2021: Chauvin sain tuomion taposta, kuolemantuottamuksesta ja surmasta. Koska oikeus ei ollut vielä langettanut Chauvinille tuomiota kesällä 2020, tappoa kuvataan uutisissa erilaisin kiertoilmauksin. Useissa uutisissa kirjoitetaan esimerkiksi, että Floyd ”kuoli poliisin käsiin” tai ”kuoli pidätystilanteessa” tai ”pidätystilanne johti mustan miehen kuolemaan”.

Verbien käyttö ja tekstin sanajärjestys määrittelevät sen, kuka on tarinan toimija ja kuka toiminnan kohde. Pietikäinen kuvailee näiden eroa seuraavasti: ”Toimijalla on nimensä mukaan potentiaali tehdä ja toimia, ottaa tapahtumat käsiinsä ja kantaa vastuu tehdyistä, kun taas kohteena oleva jää aloitteellisuuden, vallan ja vastuun ulkopuolelle” (2002, 28).

Kun uutisissa kuvataan George Floydin kuolemaa, Floyd esiintyy usein toimijana. Esimerkiksi lauseiden ”George Floyd kuoli poliisin käsiin” tai ”George Floyd kuoli pidätystilanteessa” toimija on George Floyd. Tämä tuntuu nurinkuriselta, sillä todellisuudessa pidätystilanteessa Floydia

maassa pidellyt Chauvin oli aktiivinen toimija ja Floyd taas toiminnan kohde. Floydilla ei ollut ”potentiaalia tehdä ja toimia”. Todellisella toimijalla Derek Chauvinilla ei taas ole lainkaan roolia näissä lauseissa, ja lauseiden perusteella voisikin kuvitella Floydin kuolleen kuin itsestään kesken pidätystilanteen.

Esimerkiksi Rayshard Brooks kuoleman uutisoinnissa ei käytetä tämänkaltaisia ilmauksia, koska Brooks kuoli poliisin luoteihin: uutisessa voidaan siis sanoa poliisin ampuneen Brooksia, ottamatta kantaa siihen, onko kyseessä tappo, murha tai surma. Brooksia kuolemaa kuvataankin muun muassa: ”poliisi ampui tummaihoisen miehen kuoliaaksi” (MTV 14.6.2020a) ja ”poliisi ampui Brooksia, 27, pidätystilanteessa” (Yle 23.6.2020). Ero Floydin kuolemaa kuvaileviin lauseisiin on selkeä. Näissä lauseissa poliisi on toimija ja uhri eli Brooks toiminnan kohde.

Aiemmat tutkimukset osoittavat, että väkivaltautisten kielellisillä valinnoilla on suuri vaikutus siihen, kuinka vastuun koetaan jakautuvan uhrin ja tekijän välillä. Kielellisillä valinnoilla voidaan häivyttää tekijän vastuuta ja syyllistää uhria. Valinnat myös usein heijastelevat kirjoittajan näkemystä syyllisyyden jakautumisesta. Esimerkiksi sosiaalipsykologi Gerd Bohnerin (2001) tutkimuksessa, jossa tämä tutki seksuaalisen väkivallan uhrien syyllistämistä kielellisten valintojen kautta, kävi ilmi, että tutkimukseen osallistuneet saksalaiset opiskelijat käyttivät seksuaalisesta väkivallasta kirjoittaessaan usein passiivimuotoisia verbejä ja välttelivät raiskata-verbin käyttöä. Bohner esittää, että syynä passiiviseen käyttöön (esim. ”nainen tuli raiskatuksi”) on myytti, jonka mukaan raiskaus on ainakin osittain uhrin syytä. Opiskelijat, jotka käyttivät passiivia kuvaillessaan raiskaajan toimintaa, olivatkin muita opiskelijoita taipuvaisempia uskomaan raiskausmyyttiin. (Bohner 2001, 517,526,527.)

Sillä, kuka on lauseen subjekti ja minkälaisia verbejä käytetään, on siis väliä väkivaltarikoksista kirjoitettaessa. George Floydin asettaminen uutisissa aktiiviseksi toimijaksi ja poliisin roolin pois häivyttäminen kiertoilmaisuiden avulla siirtävät vastuun Floydin kuolemasta pois poliisin harteilta. Pahimmassa tapauksessa tämänkaltaiset kielelliset valinnat saattavat myös tukea usein poliisiväkivaltautisissa läsnä olevaa ajatusta siitä, että poliisiväkivallan uhri on ainakin osittain syyppää kohtaloonsa.

4.2.3. Silminnäkijävideot ja sensaatiomaisuus uutisissa

Sivullisten kuvaamat silminnäkijävideot ovat olleet suuressa roolissa poliisiväkivaltakeskustelussa ja mielenosoituksissa – saivathan kesän 2020 BLM-mielenosoituksetkin alkunsa juuri George Floydin pidätyksestä kuvatuista videoista. Silminnäkijävideoiden julkaiseminen mediassa on jakanut mielipiteitä. Vaakakupissa painavat toisaalta videoiden yhteiskunnallinen merkitys, toisaalta

uhrien yksityisyydensuoja. Analysoimissani suomalaisissa uutisissa silminnäkijävideoiden käsittely on vaihtelevaa.

Ylen uutisissa silminnäkijävideoita ei ole ja HS:n uutisista yhteen (HS 15.6.2020a) on liitetty poliisin haalarikameran tallenne Raynard Brooksia pidätyksestä. Tässä videossa ei kuitenkaan näytetä Brooksia ampumista. MTV:n poliisiväkivaltaa käsitteleviin uutisiin on sen sijaan usein upotettu silminnäkijävideoita. MTV:n julkaisemia videoita esitellään sensaatiomaisesti esimerkiksi tämän tyyllisillä otsikoilla: ”Video ei herkille: Poliisin tappava laukaus tallentui kameraan – tummaihoisen mies sai surmansa pikaruokaravintolan pihalla” (14.6.2020a), ”Uusi video George Floydin viimeisistä hetkistä julki – näin sivulliset vaativat poliisia lopettamaan voimankäytön: ”Tätä on jopa vaikeampaa katsoa kuin ensimmäistä videota” (15.6.2020b). Yksi väkivaltaista pidätystä käsittelevä uutinen päättyy kehotukseen: ”Videon lopussa näkyy, minkälaiset vammat Thompsonille jäi pidätystilanteesta. Katso hurja tilanne ylläolevalta videolta!” (MTV 18.7.2020).

Vaikka tarkoitukseni ei ole tässä tutkimuksessa varsinaisesti analysoida uutisten kuvitusta tai niihin upotettuja videoita, on mielestäni pohtimisen arvoista tarkastella sitä, kuinka videot nostetaan esiin uutisten otsikoissa ja leipätekstissä. Osa MTV:n uutisista rakentuu täysin silminnäkijävideoiden ympärille, ja esimerkiksi edellä mainituissa uutisissa videoiden ainoa funktio tuntuu olevan uteliaisuuden herättäminen; ne toimivat houkuttimina, jotka saavat lukijan klikkaamaan uutisen auki.

Päätöstä julkaista videoita loukkaantuneista ja kuolevista ihmisistä voidaan pitää journalistisen etiikan näkökulmasta melko kyseenalaisena. Esimerkiksi Julkisen sanan neuvoston Journalistin ohjeiden 28. kohdassa journalisteja kehoitetaan toimimaan hienotunteisesti: ”Sairaus- ja kuolemantapauksista sekä onnettomuuksien ja rikosten uhreista tietoja hankittaessa ja uutisoitaessa on aina noudatettava hienotunteisuutta” (JSN 2014, Journalistin ohjeet, 28. kohta).

Silminnäkijävideoiden levittämisestä on käyty keskustelua myös Yhdysvalloissa. Journalistiikan professori Allissa Richardson kirjoittaa, että poliisiväkivallan tekoja kuvaavia silminnäkijävideoita tulisi käsitellä mediassa harkiten. Videot ovat tuoneet julkisuutta poliisiväkivallalle yhteiskunnallisena ongelmana, mutta videoiden kierrättämisen sijaan journalistien tulisi Richardsonin mukaan tutkia aihetta syvemmin. Silminnäkijävideot itsessään eivät kerro ongelman juurista, vaan niiden levittäminen voi jopa pahentaa asioita. Kun mustien uhrien kuolemaa esitellään julkisesti videolla, se epäinhimillistää mustia ihmisiä ja saattaa turruttaa yleisön heihin kohdistuvaan väkivaltaan. Videoiden julkaiseminen eriarvoistaa mustia ja valkoisia ihmisiä, sillä valkoisiin ihmisiin kohdistuvaa väkivaltaa kuvaavia videoita ei yleensä julkaista mediassa ainakaan

sensuroimattomina. Valkoisen ihmisen kuolema on yksityinen ja mustan ihmisen kuolema on julkinen. (Richardson 2020, 170, 174.)

Valkoisia ja ei-valkoisia kehoja on usein kohdeltu mediassa eri standardeilla ja poliisiväkivaltaa kuvaavien silminnäkövideoiden julkaisu uutisten yhteydessä voidaan nähdä osana tätä jatkumoa. Usein rima julkaista yksityisyyttä loukkaavia kuvia vaikuttaa olevan matalampi, kun kuvan kohde ei ole valkoinen. Kuolleiden lasten esittäminen uutiskuvissa ei esimerkiksi ole tavallinen journalistinen käytäntö, mutta vuonna 2015 useat suuret kansainväliset mediatalot ja suomalaiset uutismediat julkaisivat kuvia Välimereen hukkuneesta 3-vuotiaasta kurdipojasta. Kuten poliisiampumisvideoiden kohdalla, myös hukkuneen pojan kuvan levittämistä perusteltiin sillä, että shokeeraava kuva toimii herätyksenä Välimeren hukkumisuutisiin turtuneelle yleisölle. (Papailias 2019, 1053-1054.) Helsingin Sanomat taas julkaisi vuonna 2014 kuvareportaasin, jossa valokuvaaja Meeri Koutaniemi seurasi kahden alaikäisen tytön ympärileikkausta Keniassa. Muun muassa Suomen Unicef tuomitsi kuvien julkaisun, koska niissä loukattiin lasten yksityisyyttä, mutta kuvat julkaistiin kritiikistä huolimatta myöhemmin myös *Time*-lehdessä. (Helenius 2021.)

Myös poliisiväkivaltaa kuvaavien silminnäkövideoiden julkaisussa tapahtumien etäisyys ja uhrien ihonväri tuntuu vaikuttavan julkaisupäätökseen. Olisi vaikeaa kuvitella tilanne, jossa MTV Uutiset julkaisisi yhtä sensaatiomaiseen tyyliin videon, jossa valkoihoinen suomalainen mies menehtyy poliisin luoteihin tai kuristusotteeseen.

4.3. Suomalainen Black Lives Matter -liike ja rasismien käsittely aineistossa

Pyrin tässä vastaamaan kolmanteen eli viimeiseen tutkimuskysymykseeni: miten uutisissa käsitellään suomalaista Black Lives Matter -liikettä ja suomalaisen yhteiskunnan rasismia? Käyn läpi, kuinka suomalaisia BLM-mielenosoituksia käsitellään uutisissa ja minkälaiset seikat uutisissa korostuvat. Pohdin myös, kuinka suomalaisten mielenosoitusten käsittely eroaa yhdysvaltalaisen mielenosoitusten käsittelystä. Tarkastelen, puhutaanko rasismia käsittelevissä uutisissa rasismista Suomessa, vai onko juttujen painopiste enemmän Yhdysvalloissa, ja minkälaisista näkökulmista rasismia käsitellään uutisissa.

4.3.1. Uutisointi Suomessa järjestetyistä mielenosoituksista

Suomessa järjestetyistä BLM-mielenosoituksista uutisoitiin kesällä 2020 vähemmän kuin Suomen ulkopuolella järjestetyistä mielenosoituksista, ja uutisten sävy on myös positiivisempi. Kun

ulkomailla järjestettyjä mielenosoituksia kuvattiin monessa uutisessa kaaoksen ja väkivallan kautta, suomalaisia mielenosoituksia taas kuvattiin usein tunteikkaina ja yhteisöllisinä tapahtumina. (Esim. Yle 6.6.2020a: Tunteikkaita puheita, kyneleitä ja lauluja – rasisminvastainen mielenosoitus keräsi satoja Lounaispuistoon.) Myös mielenosoitusten rauhallisuutta korostetaan useampaan otteeseen, mielenosoituksia esimerkiksi kuvaillaan ”rauhanomaisiksi” tai niiden kirjoitetaan sujuneen rauhallisesti (esim. Yle 9.6.2020b).

TAULUKKO 2 Käytetyt lähteet Suomen BLM-protesteja käsittelevissä uutisissa (N=24). Mukaan on laskettu sekä suorat että epäsuorat siteeraukset. Taulukko kuvaa sitä, kuinka usein eri lähteitä on käytetty uutisissa (ei siis yksittäisten sitaattien määrää.)

Lähteen rooli	Käytetty lähteenä uutisissa
Mielenosoittaja/aktivisti	18
Poliisi	7
Muu viranomainen	4
Tutkija	3
	Eri lähteitä käytetty yhteensä 32 kertaa

Aktivisit ja mielenosoitusten järjestäjät pääsivät huomattavasti useammin ääneen Suomessa järjestettyjä mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa. Mielenosoitusten järjestäjiä siteerattiin jopa enemmän kuin poliisin kaltaisia virallisia lähteitä: 24 uutisessa käytetään lähteenä mielenosoittajia 18 kertaa ja virallisia lähteitä (poliisi, tutkija tai muu viranomainen) 14 kertaa. Erityisen paljon tilaa uutisissa saavat Senaatintorin BLM-mielenosoituksen järjestäjät Sara Balhas ja Andrea Moukoko. On mielenkiintoinen huomio, että suomalaisia aktivisteja siteerataan näin ahkerasti, kun taas yhdysvaltalaiset BLM-aktivisit ja liikkeen perustajat eivät pääse Yhdysvaltojen mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa ääneen juuri lainkaan.

Se, millaisena mielenosoitusten tarkoitus näyttäytyy uutisissa, vaihtelee huomattavasti sen mukaan, haastatellaanko uutisissa mielenosoitusten järjestäjiä vai ei. MTV:n uutisissa ei haastatella järjestäjiä ja MTV:n uutisissa mielenosoitukset näyttäytyvät lähinnä solidaarisuuden osoituksena ja reaktiona Yhdysvaltain tapahtumiin, eikä uutisissa mainita lainkaan, että Suomessa järjestettyjen mielenosoitusten tarkoituksena oli tuoda esiin myös suomalaisen yhteiskunnan rasismia. Senaatintorilla järjestettyä BLM-mielenosoitusta kuvataan MTV:n uutisissa muun muassa seuraavanlaisesti: ”Tukimielenosoituksella osoitetaan solidaarisuutta poliisiväkivallan uhreille (MTV 3.6.2020a)”, ”Vapaaehtoisvoimin järjestettävä mielenosoitus järjestetään Yhdysvalloissa poliisin kiinniottotilanteessa kuolleen George Floydin muistoksi” (MTV 2.6.2020e), ja ”Kuten moni

muu Euroopan maa, myös Suomi on antanut tukensa afroamerikkalaisille ja heidän oikeuksilleen” (MTV 3.6.2020b). Näissä uutisissa mielenosoittajien kuvataan siis protestoivan yksinomaan Yhdysvalloissa tapahtuvaa rasismia ja poliisiväkivaltaa, vaikka tapahtuman järjestävät korostavat muiden medioiden haastatteluissa, että mielenosoitusten tavoitteena on paitsi osoittaa tukea poliisiväkivallan uhreille, myös nostaa esiin sitä, kuinka suuri ongelma rasismi on edelleen myös Suomessa.

Kun uutisissa haastatellaan mielenosoituksen järjestäjiä, mielenosoituksen tarkoituksesta syntyy kattavampi kuva. Esimerkiksi Ylen Vaasassa järjestettyä BLM-mielenosoitusta käsittelevässä uutisessa tapahtuman järjestäjät kertovat kohtaamastaan rakenteellisesta rasismista, ja jutussa nousee esiin BLM-liikkeen tavoitteet Suomen kontekstissa: ”Yksi Vaasan Black Lives Matter -mielenilmauksen tavoitteista on kiinnittää huomiota suomalaisen yhteiskunnan rakenteelliseen rasismiin. – Systemi on ehkä rakennettu niin, että ellet näytä kantasuomalaiselta, [oletetaan, että] et ehkä puhu suomea tai ole töissä, Yasmina Limam sanoo.” (Yle 11.6.2020b.)

Myös esimerkiksi Senaatintorin mielenosoituksen järjestäjä Sara Balhas nostaa haastatteluissaan esiin useampaan otteeseen, että tapahtumalla halutaan nostaa esiin myös suomalaisen yhteiskunnan rasismia. Hän toteaa Helsingin Sanomille: ”Vaikkei meillä ole samanlaista poliisiväkivaltaa Suomessa kuin Yhdysvalloissa, rasismi ilmenee täällä eri tavoilla tilanteesta riippuen. Jotkut kokevat täällä rasismia päivittäin. Esimerkiksi joku saatetaan ilman selvää syytä tulla tarkistamaan kadulla, tai vähän hienommalla autolla ajava saatetaan pysäyttää ilman syytä. Rasistista kommentointia kuulee paljon.” (HS 2.6.2020b.) Myös Turun BLM-mielenosoitusta järjestämässä ollut Fideline Habimama toteaa Ylen haastattelussa (Yle 11.6.2020c), että ”Haluamme muistuttaa ihmisille, että Suomessakin on rasismia.”

Erot näiden uutisten antamassa kuvassa mielenosoitusten tarkoituksessa kertovat siitä, kuinka tärkeää mielenosoituksen järjestäjien haastateleminen ja taustatyön tekeminen on mielenosoituksista uutisoitaessa. Mielenosoituksen syistä ja tavoitteista syntyy aivan erilainen kuva, kun järjestäjät pääsevät uutisissa ääneen.

Vaikka Suomessa järjestettyjen BLM-mielenosoitusten uutisointi oli yleisesti ottaen huomattavasti tasapuolisempaa ja positiivissävytteisempää kuin Yhdysvalloissa ja ulkomailla järjestettyjen mielenosoitusten uutisointi, oli uutisissa silti havaittavissa joitain protestiparadigman piirteitä, kuten mielenosoittajien demonisointia. Muut protestiparadigmalle tyypilliset uutisoinnin piirteet, mellakkakehys, virallisiin lähteisiin nojaaminen, uskottavuuden kyseenalaistaminen ja julkiseen mielipiteeseen vetoaminen, eivät juurikaan näkyneet Suomen BLM-mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa.

Mielenosoittajien demonisointi ilmenee uutisissa muun muassa syyttämällä mielenosoittajia koronarajoitusten rikkomisesta. Suomessa oli kesällä 2020 koronaviruspandemian takia voimassa erilaisia kokoontumisrajoituksia ja muita viruksen leviämistä ehkäiseviä suosituksia, kuten kahden metrin turvaväli muihin ihmisiin. Mielenosoituksissa nämä eivät aina toteutuneet, ja uutisissa nostettiin usein esille mielenosoitusten suuri ihmismäärä ja turvavälien puuttuminen. Esimerkiksi Yle kuvailee uutisessaan (Yle 4.6.2020c) Senaatintorin mielenosoitusta: ”Paikalle saapui tuhansia ihmisiä, ja koronarajoituksia ja -ohjeita ei noudatettu.” MTV:n uutisessa (3.6.2020b) todetaan: ”Tällä hetkellä Suomessa on yli 500 henkilön kokoontumiset ovat kielletty. Poliisin arvion mukaan Senaatintorille oli kerääntyneenä noin 3 000 ihmistä kuuntelemaan puheita ja seuraamaan ohjelmaa erilaisia kylttejä kantaen.” Samassa jutussa toimittaja kommentoi mielenosoittajien toimintaa: ”Ihmiset ovat huomattavan lähellä toisiaan. Suojamaskeja sentään on aika paljon.”

Osassa uutisissa spekulointiin suoraan mielenosoitusten johtavan uusiin koronavirustartuntoihin, esimerkiksi MTV otsikoi Senaatintorin mielenosoitusta käsittelevän jutun näin: ”Helsingissä järjestettyyn mielenilmaukseen osallistui tuhansia ihmisiä – muutaman viikon päästä saatetaan nähdä piikki koronatartunnoissa: ”Tietysti on tartuntamahdollisuus isoon joukkoon””(MTV 5.6.2020b). Uutisessa tuodaan edellisten juttujen tapaan esiin BLM-mielenosoituksen suuri osallistujamäärä ja puuttuvat turvavälit, ja haastatellaan infektiosairauksien ylilääkäriä, joka toteaa, että ”epidemian kannalta tällaiset tapahtumat eivät olisi vielä suotuisia”.

Yhdessä uutisessa (MTV 10.6.2020) vedotaan koronatartunnoista puhuttaessa myös julkiseen mielipiteeseen kirjoittamalla, että ”Moni on pelännyt, että ravintoloiden avautuminen, koulujen päättäjäisviikonlopun juhlinta ja esimerkiksi viime viikon suuri Black Lives Matter - tukimielenosoitus Helsingissä olisivat johtaneet tartuntojen ryöpsähtämiseen”. Toteamus ei perustu kyselyyn tai mittaukseen, vaan toimittajan oletukseen siitä, että moni ihminen on pelännyt taudin leviävän luetelluissa tapahtumissa. Koronapandemian ja mielenosoitusten yhdistäminen demonisoi mielenosoittajia: mielenosoittajien osoitetaan rikkovan määräyksiä ja uhkaavan käytöksellään muun kansan terveyttä.

Mielenosoittajien demonisoinnin piirteitä esiintyi myös Helsingin tuomiokirkon muurin töhrimistä käsittelevissä uutisissa. Muuriin maalattujen rasisminvastaisten iskulauseiden tekijästä ei ollut tietoa, ja ne maalattiin muuriin mielenosoituksen jo päättyttyä, mutta töhrintä yhdistettiin uutisissa mielenosoitukseen. Esimerkiksi HS:n töhrintää käsittelevä uutinen (HS 4.6.2020a) alkaa: ”Helsingin tuomiokirkon muuriin maalattiin punaisella maalilla iskulauseita keskiviikkona. Senaatintorilla oli keskiviikkona rasismin vastainen mielenosoitus.” Töhrinnän ja mielenosoituksen

mainitseminen peräkkäisissä lauseissa vetää yhteyden asioiden välille, vaikka jutussa mainitaankin, ettei tekijä ole vielä selvillä.

Lisäksi yhdessä Helsingin Sanomien uutisessa (HS 3.6.2020e) kuvataan mielenosoittajien osittain tukkineen Mannerheimintien: ”Silminnäkijänä paikalla ollut HS:n toimituspäällikkö Laura Saarikoski kertoo, että mielenosoittajat tukkivat aiemmin Mannerheimintien toisen kaistan Stockmannin ja Sokoksen välissä.” Kuvaukset teiden tukkimisesta ja haitan aiheuttamisesta liikenteelle ovat tyypillinen tapa, jolla mielenosoitusuutisissa demonisoidaan mielenosoittajia.

Suomalaisia mielenosoituksia käsittelevissä uutisissa saatetaan myös nostaa esiin Yhdysvaltojen mielenosoitukset, joita kuvataan väkivaltaisina mellakoina: ”Yhdysvalloissa Floydin kuolema on synnyttänyt päiviä jatkuneita laajoja mellakoita (MTV 3.6.2020a)”, ”Tapaus on aiheuttanut isoja, väkivaltaisiksi yltyneitä mielenosoituksia Yhdysvalloissa” (MTV 2.6.2020e). Molemmat toteamukset antavat harhaanjohtavan kuvan Yhdysvaltojen BLM-mielenosoituksista: ensimmäisessä mielenosoituksia kutsutaan mellakoiksi (vaikka vain osa mielenosoituksista johti mellakointiin) ja toisessa annetaan ymmärtää, että kaikki mielenosoitukset ovat olleet väkivaltaisia. Näiden toteamuksien sisällyttäminen uutisiin liittyy Suomessa järjestetyt, rauhalliset sujuneet mielenosoitukset Yhdysvalloissa järjestettyihin mielenosoituksiin, joiden uutisoinnissa on korostettu kaaosta ja väkivaltaa.

4.3.2. Rasismien käsittely uutisissa

Suomalaisessa yhteiskunnassa on yleensä tunnistettu rasismia huonosti ja keskustelu rasismista ja suomen kolonialistisesta historiasta on ollut puutteellista, kuten kuvailen tarkemmin luvuissa 2.3.2 ja 2.3.3. Nämä lähtökohdat huomioon ottaen on yllättävää, kuinka laajasti rasismista kirjoitettiin kesällä 2020. Uutisissa nostetaan esiin rasismien eri muotoja ja haastatellaan sekä rasismia kohdanneita ihmisiä, että asiantuntijoita. Oletukseni oli, että rasismia käsittelevien uutisten painopiste olisi Yhdysvalloissa ja yhdysvaltalaisen rasismien käsittelyssä, mutta suurin osa uutisista käsitelikin rasismia Suomen kontekstissa (tässä oli tosin hieman eroa ei medioiden välillä). Myös Suomen kolonialistinen historia mainitaan useammassa jutussa. Tämä oli luultavasti ensimmäinen kerta, kun nämä aiheet saivat näin lyhyen ajan sisällä näin paljon tilaa suomalaisessa mediassa.

Esimerkiksi Helsingin Sanomat julkaisi kesäkuun alussa jutun, jossa pohditaan, onko Suomessa orjakaupasta muistuttavia patsaita, ja samalla selvitetään Suomen yhteyttä kolonialismiin. Heti jutun alussa todetaan, että ”Ajatus siitä, että Suomi olisi orjakaupan ja kolonialismin historiassa sivustakatsoja on harha.” (HS 12.6.2020b.) Myös Yle julkaisi pitkän artikkelin ”Mikä on suomalaisten suhde kolonialismiin ja miksi siitä on niin vaikea puhua?”, jossa käsitellään

suomalaista kolonialismia ja haastatellaan historian ja yhteiskuntatieteen asiantuntijoita.

Artikkelissa haastatellaan muun muassa aihetta käsitellyttä toimittaja Ndéla Fayeaa, joka tiivistää suomalaisen rasismikeskustelun ongelman sitaatissaan: ”Suomessa ei olla valmiita puhumaan Suomen historiallisista kytköksistä natseihin tai siirtomaavaltaan. Ei tiedosteta saamelaisten sortoa, saati sitten muiden Suomessa rodullistettujen ihmisten syrjintää tänä päivänä. Kyvyttömyys käsitellä näitä asioita on todella turhauttavaa, eikä tästä päästä mitenkään yli, ellei tosiasioita pystytä hyväksymään.” (Yle 25.7.2020.)

Toisaalta Ylen heinäkuinen Jutta Urpilaisen haastattelu osoittaa, että suomalainen kolonialismikeskustelu on edelleen lapsenkengissään. Otsikossa Afrikka-komissaari Urpilainen ”toivoo avointa keskustelua Euroopan siirtomaa-ajasta” mutta samassa haastattelussa toteaa: ”Kun tulee Suomesta, jolla siirtomaahistoriaa ei ole, keskustelua katsoo ehkä vähän ulkopuolisena.” Urpilaisen korostaa pariinkin otteeseen Suomen irrallisuutta kolonialismista, eikä tämän sanomisia haasteta tai korjata jutussa. (Yle 4.7.2020.)

MTV:n tapa käsitellä rasismia aineistossa eroaa selkeästi muista medioista. Siinä missä Yle ja Helsingin Sanomat käsittelevät laajasti suomalaisen yhteiskunnan rakenteellista rasismia ja kolonialistista historiaa, MTV:n uutisissa keskitytään selkeämmin Yhdysvaltoihin. Suuri osa uutisista käsittelee poliisiväkivaltaa ja rasismia Yhdysvalloissa, ja ongelman ei näissä uutisissa katsota ulottuvan Suomeen. Niihin uutisiin, joissa käsitellään suomalaista rasismia, on myös valikoitunut haastateltavia, jotka eivät koe kohdanneensa rasismia Suomessa. Näissä uutisissa ei haastatella tutkijoita tai muita asiantuntijoita, jotka osaisivat ehkä tuoda uutisiin erilaista näkökulmaa.

MTV haastatteli esimerkiksi heinäkuussa Suomessa asuvaa yhdysvaltalaisesta koripalloilija Jamar Wilsonia, ja suuri osa jutusta käsittelee Suomen ja Yhdysvaltojen eroja. Suomi esittäytyy jutussa turvallisena ja suvaitsevaisena paikkana, jossa ei tarvitse pelätä väkivaltaa samalla tavalla kuin Yhdysvalloissa. Myös otsikossa (”Mustana nuorena New Yorkin Bronxissa kasvanut Jamar Wilson tuntee rasismin Yhdysvalloissa – Suomella on omat ongelmansa, mutta etenkin yhdessä asiassa maiden erot ovat kuin ”yö ja päivä”) tehdään ero maiden välille: vaikka Suomella on ”omat ongelmansa” maat ovat kuin ”yö ja päivä”. Erityisen mielenkiintoinen on jutun lause ”Myös vähemmistöt Suomessa kärsivät tutkitusti rasismista, mutta syrjinnän muoto on usein erilainen kuin Amerikassa.” Suomalaisen yhteiskunnan rasismi sivuutetaan jutussa yhdellä lauseella, koska se on ”erilaista”, ikään kuin parempaa kuin yhdysvaltalainen rasismi. (MTV 7.7.2020.)

Toisessa uutisessa MTV haastattelee suomalaista tummaihoista poliisia, ja heti jutun ingressissä tehdään ero Suomen ja Yhdysvaltojen välille: ”Suomalainen poliisi Daniel Kalejaiye, 23, kertoo

järkyttyneensä nähdessään videon George Floydin kuolemasta ja ihmettelevänsä poliisin toimia Yhdysvalloissa. Suomessa hän ei koe kohdanneensa vastaavanlaista rasismia tai ennakkoluuloja.” Juttu on sikäläkin mielenkiintoinen, että Kalajaiye kertoo jutussa, että häntä on kutsuttu n-sanalla, eli Kalajaiye on todellisuudessa kohdannut rasismia, vaikka ei sitä ehkä itse rasismiksi koe. Ristiriita tulee ilmi myös jutun otsikosta: ”George Floydin tapaus järkytti suomalaisen poliisin Daniel Kalejaiyen – ei koe kohdanneensa rasismia Suomessa ”Pari kertaa on n****riksi⁵ huudeltu””. (MTV 15.6.2020a.)

Yhdysvaltoja ja Suomea verrataan myös muissa uutisissa, erityisesti kun käsitellään poliisin toimintaa. Suomalaista poliisia verrataan monissa jutuissa ylistävään sävyyn amerikkalaiseen poliisiin. Esimerkiksi HS:n uutisessa (HS 11.6.2020) nostetaan esiin, kuinka Suomessa 90 % kansalaisista luottaa poliisiin ja spekuloidaan, voisiko suomalainen poliisikorkeakoulu olla seuraava vientituote Yhdysvaltoihin. Myös Ylen uutisessa (Yle 3.6.2020d) vertaillaan maiden poliisikoulutusta ja todetaan koulutuksen kestävän Suomessa kolme kertaa pidempään kuin Yhdysvalloissa, ja MTV taas haastatteli suomalaista poliisia, joka toteaa, että Yhdysvalloissa voitaisiin ottaa mallia Suomen poliisista (MTV 15.6.2020a).

Kun uutisissa käsitellään Suomen poliisin pidempää ja kattavampaa koulutusta sekä erilaista suhdetta voimankäyttöön, jutuissa unohdetaan kokonaan rasismien rooli Yhdysvalloissa tapahtuvassa poliisiväkivallassa. Ongelma ei ole vain siinä, että poliisi käyttää tappavaa voimaa, vaan myös siinä, että useimmiten uhreiksi joutuvat mustat ihmiset ja syynä väkivaltaan on poliisin ennakkoluulot ja pelko mustia ihmisiä kohtaan. Uutisissa saatetaan todeta esimerkiksi, että ”Suomessa poliisi pyrkii välttämään turhaa voimankäyttöä. Fyysinen pakottaminen on viimeinen vaihtoehto, jos puhuminen ei tuota toivottua tulosta” (Yle 3.6.2020d), mutta ei kerrota, koulutetaanko poliiseja Suomessa vähemmistöjen kohtaamiseen tai rasismien tunnistamiseen. Jutuissa keskitytään siihen, kuinka Suomessa ei ole samanlaista poliisiväkivaltaa kuin Yhdysvalloissa, ja kuinka poliisikoulutus on Suomessa eri tasolla kuin Yhdysvalloissa, mutta rasismi unohdetaan yhtälöstä kokonaan.

Toisaalta kesän aikana julkaistiin myös pari sävyllään erilaista uutista, joissa nostetaan esiin suomalaisen poliisin rasistisia käytäntöjä, kuten etnistä profilointia. Nämä eroavat suuresti uutisista, joissa kiitellään suomalaista poliisikoulutusta ja suomalaisen poliisin tapaa ratkoa konfliktit puhumalla. Yle uutisoi kesäkuussa kahteen otteeseen siitä, kuinka Suomessa poliisi ja vartijat tutkitusti harjoittavat etnistä profilointia (Yle 3.6.2020g, Yle 8.6.2020b). Myös HS uutisoi aiheesta (HS 7.6.2020c) ja jutussa siteerataan muun muassa romaniaktivisti Leif Hagertia, joka kertoo

⁵ Muokkaus oma; en koe rasistisen haukkuman toistamisen olevan tarpeellista tässä.

tulleensa pysäytetyksi liikenteessä kymmeniä kertoja ja toteaa: ”Romaneille on normi tulla pysäytetyksi vähän väliä, mutta ei valkoisille suomalaisille.” Jutussa mainitaan myös poliisien keskusteluryhmien avoimesti rassistiset keskustelut.

4.4. Tulosten yhteenvetoa

Monet aiemmassa tutkimuksessa esiin nousseet mielenosoitusuutisoinnille tyypilliset negatiiviset uutisoinnin tavat toistuivat myös kesän 2020 Black Lives Matter -mielenosoituksista kirjoitetuissa Ylen, Helsingin Sanomien ja MTV Uutisten uutisissa. Suomessa järjestetyistä mielenosoituksista kirjoitettiin uutisissa tasapuolisemmin ja positiivisempaan sävyyn.

Yhdysvalloissa ja muualla maailmassa järjestettyjä BLM-mielenosoituksia kehystettiin valtaosassa kaikista uutisista mellakoinnin kautta: otsikoissa ja uutisteksteissä toistuivat kuvaukset ryöstelystä, tuhopoltoista ja muista väkivaltaisuuksista. Vaikka suurin osa protesteista oli rauhanomaisia, rauhanomaiset protestoijat eivät juuri näy uutisissa. Mielenosoittajia demonisoitiin uutisissa keskittymällä väkivaltaisesti käyttäytyviin mielenosoittajiin ja puhumalla mielenosoittajista yhtenä suurena massana, erottelematta rauhallisesti mieltään osoittavia ihmisiä ja mellakoivia mielenosoittajia toisistaan. Selkeästi suurin osa uutisissa siteeratuista lähteistä oli virallisia lähteitä, kuten poliisin edustajia ja turvallisuusviranomaisia tai poliitikkoja, joiden suhtautuminen mielenosoitukseen oli usein tuomitseva ja paheksuva. Mielenosoittajia siteerattiin suhteessa harvoin, ja esimerkiksi BLM-liikkeen perustajia ei haastateltu uutisjutuissa ollenkaan. Mielenosoitusten uskottavuutta kyseenalaistettiin uutisissa eri tavoin, ja luotiin kuvaa päämäärättömästi riehuvista ihmisistä, joilla ei ole selvää päämäärää. Uutisissa käytetyt kielikuvat olivat negatiivisia. Luonnonkatastrofeihin ja sotaan liittyvät ilmaukset loivat kuvaa hallitsemattomista ja vaarallisista protesteista.

Suomessa järjestetyistä BLM-mielenosoituksista kirjoitettiin huomattavasti vähemmän ja positiivisempaan sävyyn kuin Yhdysvalloissa ja muissa maissa järjestetyistä mielenosoituksista. Uutisten sävyyn vaikuttaa erityisesti se, että mielenosoittajia ja mielenosoitusten järjestäjiä käytetään näissä uutisissa lähteenä huomattavasti useammin. Lähteiden käytössä on kuitenkin eroa eri medioiden välillä: MTV ei käytä järjestäjiä lähteenä juuri lainkaan, kun taas Yle ja Helsingin Sanomat haastattelevat eri mielenosoitusten järjestäjiä uutisissaan useaan otteeseen. Lähteiden käyttö vaikuttaa siihen, kuinka mielenosoituksia kuvataan uutisissa. MTV:n uutisissa Suomessa järjestetyt BLM-mielenosoitukset näyttäytyvät ensisijaisesti reaktionä Yhdysvalloissa tapahtuvaan rasismiin ja poliisiväkivaltaan, kun taas Ylen ja Helsingin Sanomien uutisissa nousee

(haastateltavien aktivistien toimesta) esiin, että mielenosoituksilla halutaan myös kiinnittää huomiota suomalaisen yhteiskunnan rakenteelliseen rasismiin.

Vaikka Suomessa järjestettyjen BLM-mielenosoitusten uutisointi oli selvästi tasapuolisempaa, oli uutisissa havaittavissa joitain protestiparadigman piirteitä, erityisesti mielenosoittajien demonisoimista. Demonisoiminen näkyi uutisissa varsinkin koronapandemiaan liittyvinä huomioina: mielenosoittajien osoitettiin rikkovan koronarajoituksia ja viruksen spekulointiin leviävän mielenosoituksissa.

Mustien poliisiväkivallan uhrien kuvauksessa korostuivat myös aiemmassa tutkimuksessa havaitut negatiiviset seikat. Uutisissa ei juurikaan nousseet esiin uhrien asuinalue, ulkonäkö tai elämäntyyli, mutta kuvaukset poliisiväkivallan uhrien käytöksestä kuolemaa edeltävinä hetkinä ja päihteidenkäytöstä sekä terveydentilasta olivat uutisissa yleisiä. Kuvaukset uhrien häiriötä aiheuttavasta käytöksestä tai rikosepäilyistä ja terveydentilasta siirtävät vastuuta kuolemasta poliisiin sijaan uhrille.

Poliisiväkivallan kuvauksissa väkivallan kohteesta eli uhrista tehtiin usein kielellisin keinoin aktiivinen toimija, ja väkivallan tekijän, poliisin rooli taas oli tekstissä useimmiten passiivinen. Suomeksi kirjoitettaessa ongelmaa on hankala kiertää, koska suomessa ei ole englannin kill-verbin tyylistä ”neutraalia” ilmaisua tappamiselle. Koska ”tappo” on suomeksi rikosoikeudellinen termi, uutisissa ei voida sanoa esimerkiksi, että ”poliisi tappoi George Floydin”, vaan asia on ilmaistava kiertoilmauksin.

Erityisesti MTV Uutiset käytti poliisiväkivaltaa käsittelevissä uutisissa usein silminnäkijävideoita, joista uutisoitiin sensaatiomaiseen tyyliin. Videoiden levittämistä voidaan pitää eettisesti kyseenalaisena ja epäkunnioittavana uhreja ja heidän omaisiaan kohtaan. Videoiden levittäminen liittyy myös laajempaan keskusteluun siitä, kuinka mediassa kohdellaan mustia kehoja ja mitä vaikutuksia sillä on.

Oli yllättävää, kuinka paljon ja monipuolisesti rasismia käsiteltiin uutisissa kesällä 2020. Uutisissa haastatellaan tutkijoita ja asiantuntijoita ja esiin nousevat esimerkiksi rakenteellinen rasismi Suomessa, viranomaisten harjoittama etninen profilointi, Suomen kytkökset kolonialismiin, sekä saamelaisten ja romanien kohtelu Suomessa. Rasismin käsittely oli kuitenkin melko kaksijakoista: osassa jutuissa oli edelleen havaittavissa esimerkiksi ajatus siitä, että rasismi tarkoittaa ensisijaisesti huutelua ja väkivaltaa.

Erityisesti MTV:n uutisissa huomio oli Yhdysvalloissa, ja syrjintä ja rasismi kotimaassa saatettiin sivuuttaa kokonaan, tai sitä saatetaan vähätellä vertailemalla Suomea ja Yhdysvaltoja; ikään kuin rasismi olisi Suomessa vähemmän vaarallista. Samaan aikaan kuin kasvava enemmistö tutkijoista on sitä mieltä, että Suomi oli osa kolonialistista systeemiä, Afrikka-komissaari totesi haastattelussa, että Suomella ei ole kolonialistista historiaa.

Uutisissa vertaillaan suomalaista poliisia ja poliisikoulutusta Yhdysvaltojen poliisiin ja poliisikoulutukseen. Jutuissa kuvaillaan, kuinka Suomessa poliisi välttelee voimankäyttöä pidätystilanteissa ja suomalaisesta poliisikoulutuksesta povaillaan jopa uutta vientituotetta. Näissä uutisissa keskiössä tuntuu olevan ajatus siitä, etteivät Yhdysvaltojen tapahtumat voisi tapahtua Suomessa, ja että Suomessa on suuri luottamus poliisiin. Näissä uutisissa sivuutetaan täysin rasismin rooli poliisiväkivallassa, eikä myöskään käsitellä poliisin ja vähemmistöjen suhdetta Suomessa.

Kesän 2020 voi ehkä nähdä oli jonkinlaisena murroskohta suomalaisessa rasismikeskustelussa. Aihe ja tutkijat saivat hetkellisesti paljon tilaa mediassa, ja keskusteluun nousi Black Lives Matter -liikkeen ansiosta uusia näkökulmia esimerkiksi Suomen suhteesta kolonialismiin. Uutisoinnissa oli kuitenkin havaittavissa edelleen ajatus Suomen poikkeuksellisuudesta ja sivullisuudesta rasismikysymyksissä. Kolmen kuukauden ajanjakson perusteella ei myöskään voi todeta, että tapa keskustella rasismista suomalaisessa mediassa olisi muuttunut pysyvästi – siihen vaadittaisiin oma tutkimuksensa.

5. PÄÄTÄNTÖ

5.1. Pohdintaa vääristyneen uutisoinnin syistä ja seurauksista

Tutkimuksen tuloksista käy ilmi, että BLM-mielenosoituksista uutisointi oli analysoiduissa uutisissa suurilta osin negatiivista, poliisiväkivallan ja uhrien käsittelyyn liittyi ongelmia ja rasismia käsiteltiin kaksijakoisesti. Seuraavaksi pohdin sitä, mistä uutisoinnin korostuneen negatiivinen sävy johtuu, ja minkälaisia seurauksia uutisoinnilla voi olla: mitä merkitystä saaduilla tuloksilla on?

Moni tekijä voi selittää mielenosoitusuutisten negatiivisuutta. Selkein syy uutisoinnin negatiivisuuteen liittyy uutisointikäytäntöihin: rauhanomaiset mielenosoitukset eivät ylitä uutiskynnystä samalla tavalla kuin liikkeiden ikkunoita hajottavat mellakoitsijat, ja siksi jälkimmäiset näkyvät uutisissa epäsuhtaisen paljon.

Analysoiduissa uutisissa toistuvat hyvin tarkalleen samat ongelmat, joita on havaittu yhdysvaltalaismedioiden Black Lives Matter -liikettä käsittelevissä uutisissa. Tätä selittää osittain varmasti se, että suomalaisessa mediassa julkaistut uutiset perustuvat kansainvälisten uutistoimistojen, kuten Reutersin, lisäksi pitkälti yhdysvaltalaismedioiden uutisiin. Aineistossa viitataan usein esimerkiksi The New York Times -, Washington Post - ja USA Today -lehtiin. Helsingin Sanomat julkaisi myös yhden Wall Street Journalin BLM-liikettä käsittelevän artikkelin suomennettuna (HS 20.6.2020). Suomalaismedian uutisten näkökulmat, haastateltavat ja sanavalinnat ovat siis valikoituneet osittain valmiiksi, kun uutisia on kirjoitettu yhdysvaltalaismedioiden juttujen pohjalta.

Eroja Suomessa ja Suomen ulkopuolella järjestettyjen mielenosoitusten uutisoinnissa voi selittää useampi seikka. Ensinnäkin BLM-mielenosoitukset olivat Suomessa huomattavasti pienempi ilmiö kuin Yhdysvalloissa ja Euroopan suurissa pääkaupungeissa. Suomessa järjestettyihin mielenosoituksiin ei tiettävästi liittynyt lainkaan väkivaltaa tai muita sellaisia huomiota herättäviä tapahtumia, jotka olisivat nousseet otsikoihin vieden uutisissa tilaa rauhanomaisilta mielenosoittajilta.

Kun mielenosoitukset tapahtuivat Suomessa, paikan päältä raportoiminen ja mielenosoitusten järjestäjien kontaktoiminen oli oletettavasti helpompaa, eikä uutisissa jouduttu turvautumaan muiden uutislähteiden tietoihin, kuten Suomen ulkopuolella järjestetyistä mielenosoituksista uutisoitaessa. Analysoimistani medioista ainoastaan MTV:n uutisissa kirjeenvaihtaja raportoi

muutamissa uutisissa paikan päältä Yhdysvalloista. Muuten uutisiin on haettu paikallista näkökulmaa muun muassa haastattelemalla Minneapolisissa asuvia suomalaisia. Haastateltavilla ei ole itsellään minkäänlaisia kytköksiä BLM-mielenosoituksiin ja heidän haastattelemistaan tilanteesta voisikin verrata ohikulkijoiden haastattelemiseen mielenosoituksessa.

Voisi kuvitella, että Yhdysvaltojen mielenosoituksia kuvaavissa uutisissa olisi tullut esiin myös muita näkökulmia, jos uutisia olisi kirjoitettu enemmän paikan päällä. Resurssisyistä jo pidempään laskussa olleen vakituisten ulkomaankirjeenvaihtajien määrän lisäksi alkukevästä 2020 alkanut koronapandemia vaikutti ulkomaan uutisointiin siten, että moni tiedotusväline kutsui kirjeenvaihtajansa kotiin keväällä 2020. Esimerkiksi Helsingin Sanomien seitsemästä vakituisesta kirjeenvaihtajasta kuusi työskenteli tuolloin väliaikaisesti kotimaassa. Ulkomaan uutisia kirjoitettiin siis ylipäättään vuonna 2020 poikkeuksellisen paljon Suomesta käsin. (Pohjola 2020.)

Journalismin objektiivisuuden ja totuudenmukaisuuden kannalta voi olla ongelmallista, jos ulkomaiden tapahtumista uutisoitaessa lainataan liiaksi ulkomaisia uutislähteitä.

Uutisointikäytännöt, median rooli ja perspektiivi tapahtumiin voivat olla hyvin erilaisia eri maissa. Jos ulkomaisia uutislähteitä lainatessa ei käytetä riittävästi harkintaa, esimerkiksi paikalliset uutiskehykset tai muut vinoumat uutisoinnissa voivat siirtyä suoraan sellaisinaan kotimaan uutisiin, ja tuottaa vääristynyttä kuvaa tapahtumista ja asioista, kuten Black Lives Matter -mielenosoitusten uutisoinnissa näyttää käyneen.

Suomessa ja Suomen ulkopuolella järjestettyjen mielenosoitusten uutisoinnin eroja voi selittää myös mielenosoitusten eri konteksti. Kun mielenosoituksessa vastustetaan vallalla olevia rakenteita, siitä kirjoitetut uutiset ovat todennäköisemmin protestiparadigman mukaisia. Myös mielenosoitusten maantieteellisellä sijainnilla on todettu olevan vaikutuksia uutisointiin. (Boyle, McLeod & Armstrong 2012, 128, 130.)

Black Lives Matter perustettiin Yhdysvalloissa reaktiona Yhdysvalloissa tapahtuvaan mustiin ihmisiin kohdistuvaan väkivaltaan, ja mielenosoittajien vaatimukset muun muassa poliisin rahoituksen leikkaamisesta ja George Floydin kuoleman aiheuttaneiden poliisien tuomitsemisesta kohdistuivat Yhdysvaltojen poliittiseen järjestelmään. Voi olla, että mielenosoituksista uutisoitiin Yhdysvalloissa siksi kriittisemmin kuin Suomessa (ja että kriittinen sävy näkyy myös Suomessa kirjoitetuissa uutisissa).

Suomessa mielenosoittajat eivät varsinaisesti esittäneet vaatimuksia vaikkapa Suomen hallitukselle tai poliisille. Sen sijaan mielenosoitusten järjestäjät jopa korostivat, että mielenosoitukset eivät kohdistu Suomen poliisiin, kuten käy ilmi esimerkiksi tämän Helsingin Sanomien uutisen (HS

3.6.2020d) otsikosta: ”Senaatintorilla järjestetään Black lives matter -mielenosoitus – ”Emme halua osoittaa, että Suomessa poliisi on brutaali”, muistuttavat tekijät”. Vaikka mielenosoitusten järjestäjät toivatkin esiin sitä, että Suomen BLM-mielenosoituksilla haluttiin myös herättää keskustelua rasismista Suomessa, osassa uutisista Suomen mielenosoitukset näyttäytyivät ainoastaan solidaarisuuden osoituksena Yhdysvaltojen BLM-liikkeelle. Voi siis olla, että Suomen BLM-mielenosoitusten ei nähty koskettavan suomalaista yhteiskuntaa lainkaan, ja siksi näitä mielenosoituksia koskevissa uutisissa on vähemmän protestiparadigman piirteitä.

Mielenosoituksia käsittelevien uutisten tapaan myös poliisiväkivaltaa käsittelevissä uutisissa lainataan paljon yhdysvaltalaisen medioiden uutisia sekä poliisin lausuntoja. Varsinkin poliisin lausunnoissa korostuu varmasti uhrin käytös pidätystilanteessa, ja käytetyt uutislähteet vaikuttavat siihen, kuinka uhreja kuvataan suomalaisten medioiden uutisissa. George Floydin kuolema (yhdessä muiden samoihin aikoihin sattuneiden väkivaltaisten pidätystilanteiden kanssa) herätti laajasti kansainvälistä huomiota, ja tapausta puitiin laajasti eri medioissa. Myös suomalaismediat halusivat oletettavasti julkaista kaiken uuden tiedon, jota tapauksesta tuli esiin, sen kummemmin miettimättä, mitkä tiedot ovat tapauksen ymmärtämisen kannalta olennaisia, ja millaisia vaikutuksia vaikkapa uhrin käytöksen kuvaamisella voi olla.

Protestiparadigman mukaisen, negatiivisen mielenosoitusuutisoinnin selkein seuraus on huomion kääntyminen pois siitä ongelmasta, jonka takia ihmiset osoittavat mieltään. Mustiin ihmisiin kohdistuva poliisiväkivalta on Yhdysvalloissa vuosikymmeniä jatkunut ongelma, joka on vaatinut suuren määrän uhreja ja ylläpitää yhteiskunnan epätasa-arvoa. Ymmärryksen lisääminen aiheesta olisi ensisijaisen tärkeää, mutta protestiparadigman ja muiden uutisointikäytäntöjen takia media keskittyy mielenosoituksista aiheutuvaan häiriöön, ja yhteiskunnallinen epäkohta ja liikkeen tavoitteet jäävät taka-alalle.

McLeod ja Hertog kirjoittavat, että uutisoinnin sävy voi vaikuttaa myös suoraan liikkeen suosioon. Jos liike esitetään mediassa marginaalisena ja radikaalina, ihmisillä on ryhmäpaineen takia suurempi kynnys lähteä mukaan liikkeen toimintaan. Ihmiset haluavat olla samaa mieltä yleisen mielipiteen kanssa, ja jos uutisissa esitetään julkisen mielipiteen olevan mielenosoituksien ja liikkeen vastainen, protestiin ei välttämättä haluta liittyä ulkopuolisuuden ja eristyksen pelossa. (1992, 262–263.)

Voi myös olla syytä pohtia, mitä laajempia vaikutuksia sillä on demokratialle, jos mielenosoituksista uutisoidaan aina negatiiviseen sävyyn ja ne nähdään enenevässä määrin vain paheksuttavana riesana. Julkisessa keskustelussa tuntuu usein unohtuvan, että mielenosoitukset ovat

kiinteä osa demokraattista perinnettä ja kansalaisten tapa vaikuttaa päätöksentekoon, samaan tapaan kuin vaikkapa lakkoilu.

Jos kielenkäyttöön, sanavalintoihin ja uutiseen nostettaviin asioihin ei kiinnitetä huomiota mustista poliisiväkivallan uhreista kirjoitettaessa, on vaarana, että uutisoinnilla ylläpidetään haitallisia, rikollisuuteen ja väkivaltaisuuteen liittyviä stereotyyppioita mustista miehistä, etäännytetään uhri ja koettu väkivalta lukijasta ja siirretään vastuu väkivallasta uhrin harteille. Mustiin ihmisiin kohdistuvaa poliisiväkivaltaa kuvaavien silminnäkövideoiden levittäminen voi normalisoida mustiin ihmisiin kohdistuvaa väkivaltaa ja turruttaa yleisön siihen. Se myös asettaa mustat ja valkoiset väkivallan uhrit epätasa-arvoiseen asemaan, koska valkoisten kokemaa väkivaltaa harvemmin esitellään mediassa videolta.

Vaikka osassa analysoiduista uutisissa käsiteltiin monipuolisesti rasismia Suomessa, suuressa osassa uutisia myös verrattiin Suomea Yhdysvaltoihin, ja Suomi esitettiin rasismien ja poliisin toiminnan suhteen ”parempana” valtiona. Jos uutiset antavat kuvan, että Suomessa ei ole rasismia, koska poliisi ei ammu mustia ihmisiä kadulle, vahvistetaan suomalaista rasismikeskustelua pitkään vaivannutta ajatusta siitä, että rasismi on vain näkyvää huutelua ja väkivaltaa, ja unohdetaan rakenteellinen rasismi, kuten syrjintä työnhaussa tai poliisin harjoittama etninen profilointi. Jotta Suomi lakkaisi näkymästä rasismitilastojen kärkipäässä, on äärimmäisen tärkeää, että rasismia tunnustetaan ja siihen puututaan.

5.2. Ohjeita protestiparadigman välttämiseen ja antirasistiseen uutisointiin

Erityisesti Yhdysvalloissa on käyty paljon keskustelua mielenosoitusten, ja varsinkin viime vuosien Black Lives Matter -mielenosoitusten, uutisoinnin yksipuolisuudesta, ja haitallisille uutisointikäytännöille on esitetty myös vaihtoehtoja. Ohjeissa korostuvat erityisesti taustatyön ja kontekstoinnin merkitys, sekä tietoisuus kielellisistä valinnoista ja sanojen merkityksistä.

Protestiparadigmaa tutkinut Douglas McLeod on listannut ohjeita toimittajalle protestiparadigman välttämiseen mielenosoituksista uutisoitaessa. McLeodin ohjeissa korostuvat erityisesti journalistisen taustatyön ja uutistarinan kontekstoinnin merkitys. Uutisissa tulisi tuoda esille, mitkä ovat tärkeimmät mielenosoitusten keskiössä olevat ongelmat, ketkä ovat protestin osapuolet, sekä selittää eri osapuolten näkökulmat. McLeod näkee suurena ongelmana, sitä, että mielenosoituksia käsitteleviä uutisia ei usein opi juuri mitään ongelmista tai asioista mielenosoitusten taustalla ja kehottaa siksi selittämään uutisissa auki esimerkiksi poliittisia menettelytapoja ja päätöksentekoa.

Mielenosoituksen tapahtumien episodimaisen kuvauksen sijaan McLeod kehottaa kehystämään tarinan väittelyn kautta ja syventymään eri osapuolten argumentteihin. McLeodin mukaan kiireessä tehdystä uutisesta tulee helposti yksiulotteinen ja protestiparadigman mukainen, ja siksi uutisointiin pitäisi käyttää mahdollisuuksien mukaan runsaasti aikaa. Protestiparadigman välttämiseksi McLeod myös neuvoo olemaan haastatteleematta sivustakatsojia: “Suurin osa sivustakatsojista ei ole kovin hyvin perillä mielenosoituksen syystä ja koska he eivät osallistu mielenosoitukseen, on todennäköistä, että he kritisoivat mielenosoittajia ja väärinymmärtävät mielenosoituksen tarkoituksen.”

Color of Change⁶ julkaisi marraskuussa 2020 oppaan “Narrative Matters: A Guide To Covering Protests – Anti-racist protest reporting & protecting Black reporters”, johon on kerätty vinkkejä ja neuvoja antirasistiseen ja tasapuoliseen tapaan kuvata mielenosoituksia mediassa. Oppaassa kehoitetaan kiinnittämään huomiota erityisesti uutisoinnissa käytettyyn kieleen, sekä uutisprosessiin.

Opas neuvoo journalisteja kiinnittämään huomiota sanojen kirjaimellisiin merkityksiin, ja käyttämään sanoja vain silloin, kun ne kuvaavat toimintaa kirjaimellisesti. Esimerkiksi sanaa mellakoitsija tulisi käyttää harkiten, ja vain sellaisista ihmisistä, jotka harjoittavan mellakointia sanan todellisessa merkityksessä. Ihmisryhmistä ja liikkeistä uutisoitaessa toimittajia kehoitetaan tekemään taustatyötä ja tutkimaan ideologioita ja niiden merkityksiä: mitä tarkoitetaan esimerkiksi äärioikeistolla ja -vasemmistolla ja mitä eroa on vaikkapa isänmaallisella tai valkoista ylivaltaa kannattavalla ryhmällä.

Oppaassa neuvotaan myös kiinnittämään huomiota passiiviseen kieleen erityisesti poliisiväkivallasta puhuttaessa. Oppaaseen nostetut esimerkit ovat hyvin samankaltaisia, kuin tässä tutkimuksessa analysoidut esimerkit: lauseet ”tämä henkilö kuoli” ja ”poliisi tappoi tämän henkilön” antavat hyvin erilaisen käsityksen poliisin roolista väkivallanteossa. Ihmisistä puhuttaessa kehoitetaan välttämään ”epäillyn”, ”laittoman maahanmuuttajan” tai ”vangin” tapaisia rikosoikeudellisia termejä, ellei uutisessa puhuta esimerkiksi oikeudenkäynnistä tai rikoksesta.

Uutisprosessissa kehoitetaan kiinnittämään huomiota erityisesti uutisen aiheeseen ja siihen, millaisia lähteitä käytetään. Oppaassa muistutetaan, että uutisissa tulisi keskittyä siihen, miksi ihmiset osoittavat mieltä, ja todetaan, että on toimittajalta vastuutonta kysyä ihmisiltä, mitä mieltä he ovat

⁶ Color Of Change on yhdysvaltalainen mustien amerikkalaisten oikeuksia ajava, virtuaalisesti toimiva järjestö: <https://colorofchange.org/about/>

mielenosoituksesta kysymättä lainkaan, mitä mieltä he ovat mielenosoituksen syystä.

Mielenosoituksesta raportoivia toimittajia kehoitetaan haastattelemaan paljon erilaisia lähteitä, eikä vain ensimmäisiä ihmisiä, jotka tulevat vastaan kadulla. Rivimielenosoittajien sijaan neuvotaan haastattelemana ihmisiä, jotka ovat olleet pidempään mukaan liikkeen toiminnassa tai joilla on kokemusta asiasta, jonka vuoksi mielenosoitus on järjestetty. Viimeiseksi muistutetaan: ”Vaikka suuret rauhanomaiset protestit voivat tuntua kadottavan uutisarvonsa muutaman viikon kuluessa, ne paljastavat jotain siitä, minkälaisen asioiden vuoksi ihmiset tässä maassa ovat valmiita taistelemaan.” (Color of Change, 2020.)

Ohjeita ja suosituksia siis on, mutta näiden siirtäminen käytännön journalistiseen työhön on haastavampi kysymys. Oma kokemukseni on, että esimerkiksi journalistiikan opinnoissa mielenosoituksista puhuttaessa keskitytään lähinnä turvallisuuteen ja käytännön seikkoihin, kuten siihen minkälaisia varusteita kannattaa varata mukaan mielenosoitukseen, eikä niinkään uutisointikäytäntöihin. Myöskään vähemmistöistä kirjoittamisesta ei oman kokemukseni mukaan opinnoissa puhuta, vaikka tarvetta voisi olla. Jos toimittaja ei tiedosta omia ennakoasenteitaan tai sisäistettyä rasismiaan, ne näkyvät melko varmasti jollain tapaa myös tuotetuissa sisällöissä. Pahimmassa tapauksessa toimittaja ylläpitää tiedostamattaan haitallisia stereotyyppioita ja ajatusmalleja.

Kesällä 2020 laadittiin kansalaisaloite ”Antirasistiset strategiat ja kriittinen näkökulma opintosuunnitelmiin”, jonka vaatimus oli, että ”Suomessa yhteiskunnallista valtaa käyttäviin ammatteihin tulee koulutuksen yhteydessä sisällyttää antirasistisen strategian ja kriittisen näkökulman kurssi opetussuunnitelmaan.” Tällaisiksi aloiksi kuvataan kansalaisaloitteen kuvauksessa esimerkiksi opetusalat, poliisi ja terveydenhuollon ammattilaiset. Kansalaisaloitteessa perustellaan hyvin näiden alojen tarvetta rasismien kokonaisvaltaiselle ymmärtämiselle. Aloitteessa nostetaan esiin tässäkin tutkimuksessa esiin noussut suomalaisten vaikeus ymmärtää rasismia ja toisaalta vähemmistöjen kohtaaman rasismi ja syrjintä, joka on Suomessa yleistä. (Kansalaisalote.fi, 2020.)

Kansalaisaloite ei valitettavasti edennyt eduskunnan käsittelyyn, mutta aloitteen ajatukset ovat hyviä, ja niitä voisi mielestäni sisällyttää myös vaikkapa journalistiikan perusopintoihin: käyttävähän myös toimittajat melko merkittäväällä tavalla yhteiskunnallista valtaa Suomessa. Ehkä journalistiikan perusopintoihin voisi sisällyttää kurssin, jossa käsiteltäisiin rasismia ja vähemmistöjen näkymistä mediassa. Kaikki toimittajat eivät toki opiskele alaa korkeakoulussa, mutta uskon, että aiheen aiempaa laajempi käsittely opinnoissa olisi hyödyllistä.

5.3. Tutkimuksen arviointia

Koska kriittinen diskurssianalyysi eli CDA vaatii menetelmänä melko paljon soveltamista, eikä sen toteuttamiseen ole olemassa yhtä tiettyä tapaa, menetelmää on kritisoitu tietyiltä osin sen kehittämistä asti. CDA:ta kohtaan esitetyssä kritiikissä toistuu erityisesti ajatus siitä, että analyysia ohjaa liiaksi tutkijan omat ennakko-oletukset, ja että johtopäätöksiä tehdään liian hatarin perustein. Käyn tässä läpi oman tutkimukseni kannalta oleellista kritiikkiä menetelmää kohtaan, ja arvioin oman tutkimukseni toteutusta tätä kritiikkiä vasten.

CDA:ta kritisoidaan usein teoreettisen pohjan hataruudesta. Ajatellaan, että tutkija voi poimia sattumanvaraisesti omaa tutkimusta tukevia konsepteja ja teorioita, ja että kriittisessä diskurssianalyysissä ei aina tuoda tarpeeksi selkeästi esiin tutkimuksen teoreettista taustaa. Esittelen mielestäni tässä tutkimuksessa melko kattavasti tutkimuksen taustaa ja analyysissä hyödyntämiäni konsepteja, kuten vaikkapa protestiparadigman käsitettä. Pyrin hyödyntämään aiempaa tutkimusta ja olemassa olevaa teoriaa tulkitessani aineistoa, ja olen välttänyt johtopäätösten vetämistä vain oman tulkintani perusteella, eikä tutkimukseni mielestäni kärsi liiaksi teoreettisesta hataruudesta.

Toinen CDA:a kohtaan esitetty kritiikki on, että tutkimus sidotaan liian tiukasti tiettyyn kontekstiin tai tulkintakehykseen, eikä ulkopuolisille tulkinnoille jää siksi tilaa. Oma tulkintaani aineistosta ohjaa melko paljon käyttämäni protestiparadigman käsite. En kuitenkaan koe, että aineistosta tekemiäni havainnot johtuvat vain käyttämästäni tulkintakehyksestä. Kiinnitin useisiin esiin nostamiini asioihin huomiota jo käydessäni aineistoa ensimmäisen kerran läpi, ennen kuin olin tutustunut aiheen aiempaan tutkimukseen tai protestiparadigman käsitteeseen. Protestiparadigma auttoi minua jäsentelemään havaintojani ja kiinnittämään huomiota tiettyihin piirteisiin aineistossa, mutta en ajattele, että se ohjasi liiaksi ennalta tekemiäni havaintoja.

Myös systemaattisuuden puute nostetaan usein esiin CDA:sta puhuttaessa. Ajatellaan, että kriittisessä diskurssianalyysissä tehdään liian nopeita johtopäätöksiä liian suppeasta aineistosta, esimerkiksi tulkitaan kokonaisen tekstin sävyä vain yhden sanan perusteella. Oma tutkimustani ei mielestäni voi kritisoida suppeasta aineistosta: 178 uutista kolmen kuukauden aikaväliltä on kattava määrä aineistoa. Pyrin myös käymään aineistoa läpi systemaattisesti ja merkitsin aineistosta tekemiäni huomiota muun muassa erilaisin värikoodein ja merkinnöin. Esimerkiksi uutisissa käytetyt lähteet laskin ja taulukoin myös määrällisesti. Lisäksi pyrin havainnollistamaan tuloksia nostamalla tekstiin lainauksia aineistosta. Toki kyseessä on harjoitustyö ja olen tutkijana kokematon, joten analyysi vaati jonkin verran harjoittelua ja eri tekniikoiden testaamista. Ajattelen, että erityisesti aineiston laajuuden ansiosta saamani tulokset ovat kuitenkin melko luotettavia.

Aineiston suuren määrän vuoksi kykenin huomaamaan esimerkiksi tiettyjen ilmaisujen tai käytäntöjen toistuvan aineistossa useita kertoja, eivätkä tehdyt johtopäätökset perustu vain yksittäisiin esimerkkeihin.

Epätasa-arvon, epäoikeudenmukaisuuden ja yhteiskunnassa esiintyvien valtasuhteiden esiintuomiseen keskittyvä kriittinen diskurssianalyysi on aina jossain määrin poliittista, ja vaarana onkin nähty, että tuloksia tulkitaan yksipuolisesti vastaamaan omia poliittisia päämääriä. Tiedostan, että oma arvomaailmani on vaikuttanut hyvin vahvasti tutkimukseni aiheen valintaan, mutta olen omasta mielestäni säilyttänyt tieteellisen otteen tutkimusta tehdessäni. Olen melko varma, että jos analysoisin omien arvojeni vastaisten mielenosoitusten uutisointia, kykenisin protestiparadigman käsitteen avulla saamaan samankaltaisia tuloksia (jos näissä uutisissa näkyisi protestiparadigman piirteitä).

On toki mahdollista, että omat ennako-oletukseni ovat vaikuttaneet jollain tapaa siihen, minkälaisia asioihin olen kiinnittänyt aineistossa huomiota. Koska olin perehtynyt etukäteen siihen, kuinka yhdysvaltalaisissa medioissa on käsitelty Black Lives Matteria ja mustia poliisiväkivallan uhreja, osasin odottaa, että myös suomalaisissa uutisissa toistuisivat tietyt asiat. Jos joku toinen tarkastelisi keräämääni aineistoa toisenlaisesta näkökulmasta, nousisi uutisista varmasti esiin erilaisia asioita. Aineistosta nousi kuitenkin esiin myös yllättäviä ja odotusteni vastaisia asioita, joten en koe, että tutkimuksen tulokset olisivat liiaksi ennako-oletusteni mukaisia.

Yleinen kriittiseen diskurssianalyysiin liittyvä kritiikki on myös, että tutkimus on liian negatiivista ja siinä keskitytään liiaksi erilaisten ongelmien esiintuontiin, eikä esimerkiksi positiivisia muutoksia ja vähemmistödiskursseja tai voimaannuttavia diskursseja tutkita tarpeeksi. Oma tutkimukseni on aika perinteinen kriittinen diskurssianalyysi, jossa keskityn nostamaan esiin ongelmia mielenosoitusten, mustien poliisiväkivallan uhrien ja rasismien käsittelyssä mediassa. Aihetta olisi varmasti tärkeää tutkia myös toisenlaisesta näkökulmasta, esimerkiksi keskittyen valtamedian sijaan uusiin, vähemmistöjen perustamiin medioihin ja siihen, kuinka aihetta käsitellään näissä. Vaikka näkökulmani on tässä tutkimuksessa melko kriittinen, olen pyrkinyt käsittelemään aihetta rakentavasti. Ongelmien käsittelyn lisäksi olen pohtinut syitä uutisointikäytäntöjen taustalla ja etsinyt erilaisia ratkaisuehdotuksia tutkimuksessa esiin nousseisiin ongelmiin.

Tutkimukseni aihe on melko laaja ja monimutkainen, ja taustatyötä tehdessäni vastaan tuli jatkuvasti uusia näkökulmia ja mielenkiintoisia tutkimuksia ja kirjallisuutta. Olen pyrkinyt käsittelemään tutkimusongelmaa mahdollisimman kattavasti, mutta on mahdollista, että analyysissa

olisi voinut päästä vielä syvemmälle, jos aihetta olisi rajannut hieman tiukemmin, esimerkiksi kahteen tutkimuskysymykseen kolmen sijasta. Toisaalta tutkimuksessani on runsaasti mahdollisuuksia jatkotutkimukselle.

5.4. Jatkotutkimusaiheita

Koska tutkimusaiheeni on laajahko, tutkimusta voisi helposti jatkaa moneen suuntaan. Olisin esimerkiksi mielelläni analysoinut tutkimuksessani myös Black Lives Matter -mielenosoituksia käsittelevien uutisten uutiskuvia, mutta siihen ei tämän laajuudessa tutkimuksessa ollut mahdollisuutta. Olisi mielenkiintoista tutkia, minkälaiset kuvat ja videot BLM:n (ja muiden liikkeiden) uutisoinnissa toistuvat, ja minkälaisia merkityksiä kuviin sisältyy. Oma aineistoani useaan kertaan läpi kahlanneena olen huomannut, että uutiskuvissa tuntuu näkyvän tekstin tapaan lähinnä tulta ja tuhoa.

Jouduin myös rajaamaan aineistoani melko rankalla kädellä, mutta aineistoa läpikäydessäni huomasin, kuinka valtava osa kesällä 2020 kirjoitetuista uutisista käsitteli Black Lives Matter -liikettä urheilumaailmassa. Voisikin olla kiinnostavaa tutkia, kuinka Black Lives Matter on muokannut urheilujournalismia. Poliitiikka on toki aina ollut osa urheilua, mutta rasismiin liittyviä kysymyksiä on tuskin aikaisemmin puitu tässä mittakaavassa suomalaisessa urheilujournalismissa.

Sitten kesän 2020 Suomessa on järjestetty useita mielenosoituksia, jotka ovat keränneet valtavasti huomiota sekä perinteisessä että sosiaalisessa mediassa. Ympäristöliike Elokapiinan mielenilmaukset ovat herättäneet voimakkaita reaktioita sekä puolesta että vastaan, ja koronapandemian aikana on järjestetty useita pienempiä ja suurempia koronarajoituksia vastustavia mielenosoituksia, viimeisimpänä valtavan mediahuomion kerännyt Convoy Finland -mielenosoitus. Sosiaalisessa mediassa on vertailtu paljon eri mielenosoitusten uutisointia, usein tarkoituksena osoittaa, että media on kallellaan johonkin suuntaan tai suosii jotain liikettä. Eri mielenosoitusten uutisointia voisi olla mielenkiintoista tarkastella tai vertailla myös systemaattisemmin tutkimuksen muodossa.

Kolmatta tutkimuskysymystäni, erityisesti sitä kuinka uutisissa käsitellään suomalaisen yhteiskunnan rasismia, voisi myös laajentaa omaksi tutkimukseksi. Tämän tutkimuksen tulosten valossa vaikuttaa siltä, että suomalaisessa rasismikeskustelussa tapahtui jonkinlainen käänne kesällä 2020. Aiheet, joiden käsittely oli aiemmin ollut vähäistä tai puutteellista, nousivat yleiseen keskusteluun ja näkyivät uudella tavalla mediassa, vaikka esimerkiksi rasismin käsittely olikin vielä melko kaksijakoista. Kesästä 2020 alkaa kirjoitushetkellä olla kohta kaksi vuotta, ja olisikin

mielenkiintoista tutkia, onko median tapa puhua suomalaisen yhteiskunnan rasismista muuttunut pysyvästi, vai olivatko aiheet esillä vain kesän 2020 tapahtumien yhteydessä.

KIRJALLISUUS

ACLED (2020). Demonstrations & Political Violence in America: New Data for Summer 2020.

Viitattu 1.4.2022. <https://acleddata.com/2020/09/03/demonstrations-political-violence-in-america-new-data-for-summer-2020/>

Banks, C. (2018). Disciplining Black activism: Post-racial rhetoric, public memory and decorum in news media framing of the Black Lives Matter movement. *Continuum* 32(6), 709-720.

Black Lives Matter -verkkosivu: "About". Viitattu 4.1.2021. <https://blacklivesmatter.com/about/>

Black Lives Matter (suomenkielinen verkkosivu): "Tapahtumia Suomessa". Viitattu 29.4.2021. <https://finnblm.carrd.co/#suomessa>

Bohner, G. (2001). Writing about rape: Use of the passive voice and other distancing text features as an expression of perceived responsibility of the victim. *The British Journal of Social Psychology*, 40, 515-29.

Boyle, M.P., McLeod, D.M. & Armstrong, C.L. (2012). Adherence to the Protest Paradigm: The Influence of Protest Goals and Tactics on News Coverage in U.S. and International Newspapers. *The International Journal of Press/Politics* 17(2), 127-144.

Burch, A.D.S., Cai W., Gianordoli, G., McCarthy, M. & Patel, J.K. (2020). "How Black Lives Matter reached every corner of America". *The New York Times* 13.6.2020. Viitattu 29.4.2021. <https://www.nytimes.com/interactive/2020/06/13/us/george-floyd-protests-cities-photos.html>

Clayton, D.M. (2018) "Black Lives Matter and the Civil Rights Movement: A Comparative Analysis of Two Social Movements in the United States". *Journal of Black Studies*, 49(5) 448-480.

CNN (2020). "Protests across the globe after George Floyd's death". *CNN* 13.6.2020. Viitattu 29.4.2021. <https://edition.cnn.com/2020/06/06/world/gallery/intl-george-floyd-protests/index.html>

CNN (2021). "Trayvon Martin Shooting Fast Facts". *CNN* 17.2.2021. Viitattu 29.4.2021. <https://edition.cnn.com/2013/06/05/us/trayvon-martin-shooting-fast-facts>

Cobb, J. (2016). "The Matter of black lives". *The New Yorker* 6.3.2016. Viitattu 29.4.2021. <https://www.newyorker.com/magazine/2016/03/14/where-is-black-lives-matter-headed>

- Color of Change (2020). Narrative Matters: A Guide to Covering Protests. Anti-racist protest reporting & protecting Black reporters. PDF ladattavissa: <https://narrative.colorofchange.org/>
- Cooper, H. L. F. (2015). War on Drugs Policing and Police Brutality. *Substance Use & Misuse* 50(8-9), 1188-1194.
- Dukes, K. N. & Gaither, S.E. (2017). Black Racial Stereotypes and Victim Blaming: Implications for Media Coverage and Criminal Proceedings in Cases of Police Violence against Racial and Ethnic Minorities. *Journal of Social Issues* 73(4) 789-807.
- Di Cicco, D.T. (2010). The Public Nuisance Paradigm: Changes in Mass Media Coverage Of Political Protest Since The 1960s. *J&MC Quarterly* 87(1), 135-153.
- Entman, R.M. (1993). Framing: Toward clarification of a fractured paradigm. *Journal of Communication* 43(4) 51-58.
- Fairclough, N. (1995). *Critical discourse analysis: The critical study of language*. London: Longman.
- FRA (2018): Being Black in the EU – Second European Union Minorities and Discrimination Survey. PDF ladattavissa: <https://fra.europa.eu/en/publication/2018/being-black-eu>
- Green, L. (2021). Negative Racial Stereotypes and Their Effect on Attitudes Toward African-Americans. Ferris State University Jim Crow Museum of Racist Memorabilia: Essays. Viitattu 23.7.2021. <https://www.ferris.edu/htmls/news/jimcrow/links/essays/vcu.htm>
- Haavisto, C. & Kivikuru, U. (2009). Sulkevat sanat, avoimet kuvat. Teoksessa *En ole rasisti, mutta... Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä* (toim. Keskinen, S., Rastas, A. & Tuori, S.). Vastapaino, Nuorisotutkimusverkosto.
- Hakala, E., Hakola, I. & Laakso, J. (2018). Kenen Historia? Raportti monipuolisen historian tutkimuksen, -opetuksen ja vuoropuhelun tilasta ja haasteista Suomessa. HWB Report 3, 10/2018.
- Helenius, E. (2021). ”Kansalaisjärjestöt ja media tarkoittavat hyvää, mutta ylläpitävät vahingollisia mielikuvia säälistävistä kehittyvien maiden ihmisistä”. *Voima* 3/2021. <https://voima.fi/artikkeli/2021/kansalaisjarjestot-ja-media-tarkoittavat-hyvaa-mutta-yllapitavat-vahingollisia-mielikuvia-saalittavista-kehittyvien-maiden-ihmisista/>

- Hellsten, I. (1994). Suomen tie europerheen jäseneksi. Metaforien näkökulma journalismin tutkimukseen. *Tiedotustutkimus* 4/1994.
- Horsti, K. (2021). Luonnonvoimat Välimerellä – metaforat, kartat ja pakolaisuus. Teoksessa *Muuttoliike murroksessa: metaforat, mielikuvat, merkitykset*. (Toimittanut N. Kotilainen & J. Laine.) Into Kustannus Oy.
- Hubara, K. (2017). Tyttö sinä olet media. Teoksessa *Ruskeat Tytöt*. Like Kustannus Oy.
- JSN (2014). Journalistin ohjeet. https://www.jsn.fi/journalistin_ohjeet/
- Juppi, P. (2004). "Keitä me olemme? Mitä me haluamme?" – Eläinoikeusliike määrittelykamppailun, marginalisoinnin ja moraalisen paniikin kohteena suomalaisessa sanomalehdistössä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, Viestinnän laitos.
- Kaartinen, M. (2004). *Neekerikammo: kirjoituksia vieraan pelosta*. k&h, Turun yliopisto.
- Kangas, M. (2021). Black Lives Matter -mielenosoitusten representaatiot Helsingin Sanomissa. Protestiparadigman soveltuvuus uutisoinnin analysointiin. Kandidaatintutkielma, Tampereen yliopisto. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:tuni-202105054503>
- Kansalaisaloite.fi (2020). Antirasistiset strategiat ja kriittinen näkökulma opintosuunnitelmiin. Viitattu 4.4.2022. <https://www.kansalaisaloite.fi/fi/aloite/6764>
- Kaskela, E. (2022). Elokapina-kohun muodostuminen journalismin ja Twitterin vuorovaikutteisessa julkisuudessa. Pro Gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-202203141812>
- Keskinen, S., Alemanji, A.A., Himanen, M., Kivijärvi, A., Osazee, U., Pöyhölä, N. & Rousku, V. (2018). Pysäytetyt – Etninen profilointi Suomessa. *SSKH Notat* 2/2018
- Keskisuomalainen (2020). "Suomea johtaa haittahaallitus" *Keskisuomalainen* 27.8.2020.
- King, T. L. (2014). Performing Jim Crow: Blackface performance and Emancipation. *Revista de Humanidades* 23, 79–94.
- Koski, S. (2020). "Suomalaisesta Akselistä, 34, tuli julma siirtomaaherra Kongossa – päiväkirjat paljastavat synkät salaisuudet". *Iltalehti* 20.1.2020. <https://www.iltalehti.fi/ulkomaat/a/ce9cffffa-7d19-4e77-a401-23da660ff541>

- Kotilainen, N. (2021). Poliisiautoja, raja-aitoja, joutilaita ja pimeitä katuja – ”pakolaiskriisin” kuvalliset metaforat suomalaisessa mediassa. Teoksessa *Muuttoliike murroksessa: metaforat, mielikuvat, merkitykset*. (Toimittanut N. Kotilainen & J. Laine.) Into Kustannus Oy.
- Laine, J. (2021). Mediavalta ja kriisin tuottaminen – iltapäivälehdistön harhaanjohtavat analogiat. Teoksessa *Muuttoliike murroksessa: metaforat, mielikuvat, merkitykset*. (Toimittanut N. Kotilainen & J. Laine.) Into Kustannus Oy.
- Leinonen, J., Seikkula, M. & Keskinen, S. (2020) Rakenteellisesta rasismista pitää puhua myös Suomessa. <https://raster.fi/2020/05/22/rakenteellisesta-rasismista-pitaa-puhua-myos-suomessa/#more-1045>
- Leopold, J. & Bell, M.P. (2017). News media and the racialization of protest: an analysis of Black Lives Matter articles. *Equality, Diversity and Inclusion* 36(8) 720-735.
- Mapping Police Violence: <https://mappingpoliceviolence.org/>
- McLeod, D.M. (2007). News Coverage and Social Protest: How the Media's Protect Paradigm Exacerbates Social Conflict. *Journal of Dispute Resolution* vol. 1 2007(1) 185-313.
- McLeod, D.M. & Hertog, J.K. (1992). The Manufacture of ‘Public Opinion’ by Reporters: Informal Cues for Public Perceptions of Protest Groups. *Discourse & Society* 3(3) 259–275
- Monti, A. & Purokuru, P. (2018). *Suoraa toimintaa! Autonomiset liikkeet Suomessa 1986-2016*. Into Kustannus Oy.
- Nhaga, L. (2021). Laura Eklund Nhagan kolumni: En ole näkymätön enkä paradoksi. *Yle Uutiset* 8.8.2021. Viitattu 8.8.2021. <https://yle.fi/uutiset/3-12046571>
- Näre, L. (2018). ”Olemme täällä näyttämässä, että olemme ihmisiä siinä missä muutkin”: Etnografinen tutkimus turvapaikanhakijoiden protestista Helsingissä. *Sosiologia* 55(4), 350-365.
- Papailias, P. (2019). (Un)seeing dead refugee bodies: mourning memes, spectropolitics, and the haunting of Europe. *Media, Culture & Society* 41(8) 1048-1068
- Pietikäinen, S. (2002). Etniset vähemmistöt uutisissa – käsitteitä ja aikaisempien tutkimusten kertomaa. Teoksessa *Etnisyys ja rasismi journalismissa* (toim. P. Raittila). Tampere University Press : TAJU, Tampereen yliopiston julkaisujen myynti.
- Pohjola, T. (2020). Korona karkotti kirjeenvaihtajia kotimaahan. Osa päätti jäädä asemapaikkoihinsa. *Journalisti* 23.4.2020. Viitattu 4.4.2022.

<https://journalisti.fi/artikkelit/2020/04/korona-karkotti-kirjeenvaihtajia-kotimaahan-osa-ptti-jd-asemapaikkoihinsa/>

Raittila, P. (2009). Journalismin maahanmuuttokeskustelu. Teoksessa *En ole rasisti, mutta... Maahanmuutosta, monikulttuurisuudesta ja kritiikistä* (toim. Keskinen, S., Rastas, A. & Tuori, S.). Vastapaino, Nuorisotutkimusverkosto.

Rastas, A. (2012). Reading History through Finnish Exceptionalism. Teoksessa *Whiteness and Postcolonialism in the Nordic Region* (toim. Loftsdóttir, K. & Jensen, L.). Ashgate Publishing Limited.

Richardson, A. V. (2020). *Bearing witness while black: African Americans, smartphones, and the new protest #Journalism*. Oxford University Press.

Ryynänen, S. (2020). Puhummeko nyt rasismista? *Media & Viestintä* 43(4), 326-344.

Rämö, M. (2016). Mielenosoitukset demokratian ilmapuntarina. Mielenosoittamisen mediarepresentaation muutos 1960-luvun kukkaiskansasta 2000-luvun globalisaatiokritikkoihin. Pro gradu -tutkielma, Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:hulib-201706195031>

Smiley, C. & Fakunle, D. (2016). From “brute” to “thug”: The demonization and criminalization of unarmed Black male victims in America. *Journal of Human Behavior in the Social Environment*, 26(3–4), 350–366.

Tammikko (2021). Tuhotyöläisistä terroristeihin – miksi terrorismin määrittely on niin vaikeaa? Teoksessa *Muuttoliike murroksessa: metaforat, mielikuvat, merkitykset*. (Toimittanut N. Kotilainen & J. Laine.) Into Kustannus Oy.

The New York Times (2021). How George Floyd died and what happened next. *The New York Times* 21.4.2021. Viitattu 29.4.2021. <https://www.nytimes.com/article/george-floyd.html>

The Opportunity Agenda (2021). Media Representations and Impact on the Lives of Black Men and Boys. Viitattu 23.7.2021 <https://www.opportunityagenda.org/explore/resources-publications/media-representations-impact-black-men/executive-summary>

Tuomaala, T. (2001). Äärianarkistiset militanttiryhvät kapinoivat Tampereella. Kuusi päivää Mustavihreitä päiviä suomalaisessa valtalehdistössä tammi-helmikuussa 1998. Pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2001858040>

Wodak, R. & Meyer, M. (2016). *Methods of critical discourse studies* (3rd edition.). Los Angeles, Calif.: Sage.

LIITE

Tutkimusaineisto

MTV Uutiset

MTV 28.5.2020: Poliisiväkivallan seurauksena kuolleen tummaihoisen miehen kohtalo nostatti mellakoita – "Miksei mies, joka tappoi George Floydin, ole vankilassa?" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/poliisivakivallan-seurauksena-kuolleen-tummaihoisen-miehen-kohtalo-nostatti-mellakoita-miksei-mies-joka-tappoi-geroge-floydin-ole-vankilassa/7831950>

MTV 29.5.2020a: Kansalliskaarti kutsuttiin apuun Minneapolisin protesteissa – kuvernööri vetosi: Suuttumusta aiheuttaneen kuoleman pitäisi johtaa oikeuteen, ei tuhoon <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/kansalliskaarti-kutsuttiin-apuun-minneapolisin-protesteissa-kuvernööri-vetosi-suuttumusta-aiheuttaneen-kuoleman-pitäisi-johtaa-oikeuteen-ei-tuhoon/7832900>

MTV 29.5.2020b: Videokuva näyttää, kuinka tilanne kiihtyy Minneapolisisa: Sadat sotilaat ja kansalliskaarti rauhoittamassa väkivaltaisiksi yltyneitä mielenosoituksia <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/videokuva-nayttää-kuinka-tilanne-kiihtyy-minneapolisisa-sadat-sotilaat-ja-kansalliskaarti-rauhoittamassa-vakivaltaisiksi-yltyneita-mielenosoituksia/7833840>

MTV 30.5.2020: Pysäyttävä video: MTV:n kirjeenvaihtaja keskellä mielenosoituksia New Yorkissa – "Poliisi ei kyynelkaasua säästellyt" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/pysayttava-video-mtv-n-kirjeenvaihtaja-keskella-mielenosoituksia-new-yorkissa-poliisi-ei-kyynelkaasua-saastellyt/7834022>

MTV 1.6.2020a: Mediatiedot: George Floyd kuoli 20 dollarin tähden – tämä kaikki hänen elämänsä viimeisistä hetkistä tiedetään <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mediatiedot-george-floyd-kuoli-20-dollarin-tahden-tama-kaikki-hanen-elamansa-viimeisista-hetkista-tiedetaan/7834588>

MTV 1.6.2020b: NYT: Uusi ruumiinavausraportti vahvistaa George Floydin tukehtuneen kuoliaaksi, poliisi painoi polvella niskaan minuuttien ajan 01.06.2020 <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/nyt-uusi-ruumiinavausraportti-vahvistaa-george-floydin-tukehtuneen-kuoliaaksi-poliisi-painoi-polvella-niskaan-minuuttien-ajan/7835876>

MTV 1.6.2020c: Yhdysvalloissa kymmenet kaupungit turvautuvat ulkonaliikkumiskieltoon mellakoiden takia <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/yhdysvalloissa-kymmenet-kaupungit-turvautuvat-ulkonaliikkumiskieltoon-mellakoiden-takia/7834854>

MTV 2.6.2020a: Ennennäkemätöntä kuvamateriaalia: New York Times kokosi George Floydin viime hetkistä kuvatuista videoista paljon puhuvan aikajanan – tärkeä yksityiskohta uupuu yhä <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/ennennakematonta-kuvamateriaalia-new-york-times-kokosi-george-floydin-viime-hetkista-kuvatuista-videoista-paljon-puhuvan-aikajanan-tarkea-yksityiskohta-uupuu-yha/7836624>

MTV 2.6.2020b: Järkyttävä video: Ryöstelijät ajavat poliisin yli New Yorkissa <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/jarkyttava-video-ryostelijat-ajavat-poliisin-yli-new-yorkissa/7836382>

MTV 2.6.2020c: Tutkija USA:n levottomuuksista: Tilanne on nyt vakavampi kuin aiemmin – Trumpin uhkauksen toteuttaminen voi johtaa jopa salamurhiin <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/tutkija-usa-n-levottomuuksista-tilanne-on-nyt-vakavampi-kuin-aiemmin-varoittaa-trumpin-uhkauksen-toteuttamisesta/7836542>

MTV 2.6.2020d: Minneapolisisa asuva suomalainen Mari on todistanut jo pitkään Yhdysvalloissa puhjenneen kuohunnan syitä: "Rasismi ja poliisiväkivalta syvällä rakenteissa" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/minneapolisisa-asuva-suomalainen-mari-on-todistanut-jo-pitkaan-yhdysvalloissa-puhjenneen-kuohunnan-syita-rasismi-ja-poliisivakivalta-syvalla-rakenteissa/7836688>

MTV 2.6.2020e: Rasismia vastustava mielenosoitus järjestetään Helsingissä keskiviikkona – Instagram täyttyy juuri nyt mustista kuvista poliisin kuristaman George Floydin muistoksi <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/rasismia-vastustava->

[mielenosoitus-jarjestetaan-huomenna-myos-helsingissa-instagram-tayttyy-juuri-nyt-mustista-kuvista-poliisin-kuristaman-george-floydin-muistoksi/7836514](https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mtv-paikalla-black-lives-matter-mielenosoitus-kaynnistyy-helsingissa-seuraa-suorana/7837596#gs.ceswsr)

MTV 3.6.2020a: Black Lives Matter -mielenosoitus kokosi Helsinkiin tuhansia ihmisiä – poliisi keskeytti tapahtuman <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mtv-paikalla-black-lives-matter-mielenosoitus-kaynnistyy-helsingissa-seuraa-suorana/7837596#gs.ceswsr>

MTV 3.6.2020b: Tuhannet ihmiset kerääntyivät Senaatintorille – tältä paikan päällä näytti: "Suojamaskeja sentään on aika paljon" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/tuhannet-ihmiset-kerääntyivat-senaatintorille-talta-paikan-paalla-naytti-suojamaskeja-sentaan-on-aika-paljon/7837670>

MTV 3.6.2020c: Senaatintorilla tuhannet ihmiset yhtyivät kuoroon: "I can't breathe" – tältä tunteikas hetki näytti ja kuulosti <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/senaatintorilla-tuhannet-ihmiset-yhtyivat-kuoroon-i-can-t-breathe-talta-tunteikas-hetki-naytti-ja-kuulosti/7837698>

MTV 3.6.2020d: Suomalaispoliisi katsoi videon George Floydin kuolettavasta piinasta poliisien otteessa – "Näyttää siltä, ettei Floyd tee näkyvää vastarintaa" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suomalaispoliisi-katsoi-videon-george-floydin-kuolettavasta-piinasta-poliisien-otteessa-nayttaa-silta-ettei-floyd-tee-nakyvaa-vastarintaa-ja-han-on-poliisikielella-hallinnassa/7836960>

MTV 3.6.2020e: George Floydin kuoleman aiheuttaneen poliisin murhasyytteet kovenivat – myös muut pidätystilanteessa olleet poliisit saivat syytteet <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/george-floydin-kuoleman-aiheuttaneen-poliisin-murhasyytteet-kovenivat-myos-muut-pidatystilanteessa-olleet-poliisit-saivat-syytteet/7837876>

MTV 3.6.2020f: Näin poliiseja koulutetaan kiinniottolanteisiin Suomessa – ykköskeino on aina puhe: "Jos se ei riitä, voidaan mennä voimakeinoin" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/nain-poliiseja-koulutetaan-kiinniottolanteisiin-suomessa-ykkoskeino-on-aina-puhe-jos-se-ei-riita-voidaan-menna-voimakeinoin/7837092>

MTV 3.6.2020g: MTV:n kirjeenvaihtaja keskellä New Yorkin protesteja – mielenosoittajat pelkäävät, että ryöstely ja paikkojen hajottaminen vievät kaiken huomion <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mtv-n-kirjeenvaihtaja-keskella-new-yorkin-protesteja-mielenosoittajat-pelkaavat-etta-ryostely-ja-paikkojen-hajottaminen-vievat-kaiken-huomion/7836968>

MTV 3.6.2020h: Mielenosoitukset pysyneet Yhdysvalloissa enimmäkseen rauhanomaisina – Trump mylvi intoa: "Washington DC oli maailman turvallisin paikka viime yönä!" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mielenosoitukset-pysyneet-yhdysvalloissa-enimmakseen-rauhanomaisina-new-york-tiukensi-ulkonaliikkumiskieltoaan/7836884>

MTV 4.6.2020a: Helsingin tuomiokirkon satoja vuosia vanha julkisivu töhrittiin rasisminvastaisilla iskulauseilla – kirkkoherra huomasi karun näyn aamulla: "En anna painoarvoa tällaiselle" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/helsingin-tuomiokirkon-satoja-vuosia-vanha-julkisivu-tohrittiin-rasisminvastaisilla-iskulauseilla-kirkkoherra-huomasi-karun-nayn-aamulla-en-anna-painoarvoa-tallaiselle/7838334>

MTV 4.6.2020b: George Floydin kuolemaan johtavat hetket tallentuivat videolle, mutta sekään ei ehkä riitä tuomaan tuomiota poliisille – "Tiedän, kuinka hankalaa poliisien tuomitseminen on" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/george-floydin-kuolemaan-johtavat-hetket-tallentuivat-videolle-mutta-sekaan-ei-ehka-riita-tuomaan-tuomiota-poliisille-tiedan-kuinka-hankalaa-poliisien-tuomitseminen-on/7838178>

MTV 4.6.2020c: MTV paikalla: Yhdysvaltain protestit kasvavat, yli 10 000 pidätetty – "Asiamme ei voi odottaa koronaviruksen vuoksi" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mtv-paikalla-yhdysvaltain-protestit-kasvavat-yli-10-000-pidatetty-asiamme-ei-voi-odottaa-koronaviruksen-vuoksi/7838730>

MTV 5.6.2020a: Ahmaud, 25, ammuttiin lähiössä takaa-ajon päätteeksi – syytteet mustan lenkkeilijän ampumisesta pysyvät voimassa ja veriteosta pidätetty kolmikko joutuu oikeuden eteen <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/ahmaud-25-ammuttiin-lahiossa-takaa-ajon-paatteeksi-syytteet-mustan-lenkkeilijan-ampumisesta-pysyvat-voimassa-ja-veriteosta-pidatetty-kolmikko-joutuu-oikeuden-eteen/7839422>

MTV 5.6.2020b: Helsingissä järjestettyyn mielenilmaukseen osallistui tuhansia ihmisiä – muutaman viikon päästä saatetaan nähdä piikki koronatartunnoissa: "Tietysti on tartuntamahdollisuus isoon joukkoon" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/helsingissa-jarjestettyyn-mielenilmaukseen-osallistui-tuhansia-ihmisia-muutaman-viikon-paasta-saatetaan-nahda-piikki-koronatartunnoissa-tietysti-on-tartuntamahdollisuus-isoon-joukkoon/7839546>

MTV 5.6.2020c: Suomalainen Heidi osallistui mielenilmaukseen Minneapolisissa: "Tunnelma oli solidaarinen ja voimaannuttava" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suomalainen-heidi-osallistui-mielenilmaukseen-minneapolisissa-tunnelma-oli-solidaarinen-ja-voimaannuttava/7839048>

MTV 6.6.2020a: 25. toukokuuta käynnistyi tapahtumaketju, joka jää historiaan – MTV näyttää videolla, miten George Floydin kuoleman aiheuttamat aallot lyövät yli maailman <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/20-dollarin-setelista-maailmanlaajuisiin-protesteihin-katso-videolta-pahkinankuoressa-miten-yhdysvaltain-massii-venen-protestiaalto-syntyi/7840040>

MTV 6.6.2020b: "Haluamme hengittää!" – eri puolilla maailmaa kokoonnuttiin vastustamaan rasismia: taustalla George Floydin kuolema <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/haluamme-hengittaa-eri-puolilla-maailmaa-kokoonnuttiin-vastustamaan-rasismia-taustalla-george-floydin-kuolema/7840346>

MTV 6.6.2020c: Ryöstelijät surmasivat entisen poliisipäällikön mielenosoitusten keskellä Yhdysvalloissa – presidentti Trump osoitti kunniaa menehtyneelle konkaripoliisille <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/ryostelijat-surmasivat-entisen-poliisipaallikon-mielenosoitusten-keskella-yhdysvalloissa-presidentti-trump-osoitti-kunniaa-menehtyneelle-konkaripoliisille/7840218>

MTV 7.6.2020a: Toistaiseksi suurimmat mielenosoitukset poliisiväkivaltaa vastaan Yhdysvalloissa – "Edes eläintä ei kohdeltaisi kuin George Floydia ja se on vain surullista" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/toistaiseksi-suurimmat-mielenosoitukset-poliisivakivaltaa-vastaan-yhdysvalloissa-edes-elainta-ei-kohdeltaisi-kuin-george-floydia-ja-se-on-vain-surullista/7840756>

MTV 7.6.2020b: Göteborgissa rauhanomainen Black Lives Matter -mielenosoitus yltyi mellakoinniksi: Pulloja heitettiin poliiseja kohti <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/goteborgissa-rauhanomainen-black-lives-matter-mielenosoitus-yltyi-mellakoinniksi-pulloja-heitettiin-poliiseja-kohti/7840836>

MTV 7.6.2020c: Mielenosoitukset jatkuivat Yhdysvalloissa, ainakin kymmeniätuhansia protestoijia liikkeellä – marsseihin uskaltauduttiin myös etelän pikkukaupungeissa <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mielenosoitukset-jatkuivat-yhdysvalloissa-ainakin-kymmeniatusiansia-protestoijia-liikkeella-marsseihin-uskaltauduttiin-myo-etelan-pikkukaupungeissa/7840490>

MTV 8.6.2020a: Mielenosoitusten vaikutuksia koronatilanteeseen voi vain arvailla Yhdysvalloissa – tartuntoja yhä 20 000 päivässä, New Yorkissa 400 000 ihmistä palaamassa töihin <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mielenosoitusten-vaikutuksia-koronatilanteeseen-voi-vain-arvailla-yhdysvalloissa-tartuntoja-yha-20-000-paivassa-new-yorkissa-400-000-ihmista-palaamassa-toihin/7840918>

MTV 8.6.2020b: Brittimielenosoittajat purkivat turhautumisensa orjakauppiaan patsaaseen – katso videolta, kuinka patsas revitään irti ja heitetään jokeen <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/brittimielenosoittajat-purkivat-turhautumisensa-orjakauppiaan-patsaaseen-katso-videolta-kuinka-patsas-revitaan-irti-ja-heitetaan-jokeen/7841056>

MTV 9.6.2020a: Taas uusi tapaus: Järkyttävä kojelautavideo – poliisi ampui aseettoman mustan miehen USA:ssa <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/taas-uusi-tapaus-jarkyttava-kojelautavideo-poliisi-ampui-aseettoman-mustan-miehen-usa-ssa/7842462>

MTV 9.6.2020b: Toinen George Floydin tapauksen kaltainen pidätysvideo tullut julki Yhdysvalloissa – ennen kuolemaansa mies huutaa videolla tutut kolme sanaa: "En voi hengittää" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/toinen-george-floydin-tapauksen-kaltainen-pidatysvideo-tullut-julki-yhdysvalloissa-ennen-kuolemaansa-mies-huutaa-videolla-tutut-kolme-sanaa-en-voi-hengittaa/7842050>

MTV 10.6.2020: Black Lives Matter -mielenosoitus täytti Senaatintorin – HUS: Alkukesän tapahtumissa altistumisia, muttei toistaiseksi koronatartuntojen ryöpsähdystä <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/black-lives-matter-mielenosoitus-taytti-senaatintorin-hus-alkukesan-tapahtumissa-altistumisia-muttei-toistaiseksi-koronatartuntojen-ryopsahdysta/7843112>

MTV 11.6.2020: Nuori nainen oli mielenosoitusten etulinjassa kun räjähti – traumaattinen poliisin voimankäyttötilanne tallentui videolle: "Pulssini pysähtyi muutaman kerran" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/nuori-nainen-oli-mielenosoitusten-etulinjassa-kun-rajahi-traumaattinen-poliisin-voimankayttotilanne-tallentui-videolle-pulssini-pysahtyi-muutaman-kerran/7843810>

MTV 12.6.2020a: Boris Johnson suivaantui mielenosoittajille näiden hyökättyä Churchillin patsaan kimppuun: "Hän oli sankari" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/britannian-paaministeri-suivaantui-mielenosoittajille-naiden-hyokattya-churchillin-patsaan-kimppuun-han-oli-sankari/7845912>

MTV 12.6.2020b: Minneapolisin mielenosoituksiin osallistunut opiskelija kertoo MTV:lle elävänsä pelossa – todisti itsekin poliisin kovia otteita: "Sydämeni särkyi, kun kuulin miehen huutavan äitiään ennen kuolemaansa" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/minnesotan-mielenosoituksiin-osallistunut-opiskelija-kertoo-mtv-lle-elavansa->

[pelossa-todisti-itsekin-poliisin-kovia-otteita-sydameni-sarkyi-kun-kuulin-miehen-huutavan-aitiaan-ennen-kuolemaansa/7844084](https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/pelossa-todisti-itsekin-poliisin-kovia-otteita-sydameni-sarkyi-kun-kuulin-miehen-huutavan-aitiaan-ennen-kuolemaansa/7844084)

MTV 12.6.2020c: Poliisi julkaisi karmaisevan videon: Derrick sanoi, ettei saa henkeä, mutta poliisi ei välittänyt – video ei herkimmille <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/poliisi-julkaisi-karmaisevan-videon-derrick-sanoi-ettei-saa-henkea-mutta-poliisi-ei-valittanyt-video-ei-herkimmille/7845782>

MTV 13.6.2020: Poliisi ampunut tummaihoisen miehen kuoliaaksi pikaruokaravintolan drive-in-pisteellä Atlantassa <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/poliisi-ampunut-mustaihoisen-miehen-kuoliaaksi-pikaruokaravintolan-drive-in-pisteella-atlantassa/7846860>

MTV 14.6.2020a: Video ei herkille: Poliisin tappava laukaus tallentui kameraan – tummaihoisen mies sai surmansa pikaruokaravintolan pihalla <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/video-ei-herkille-poliisin-tappava-laukaus-tallentui-kameraan-tummaihoisen-mies-sai-surmansa-pikaruokaravintolan-pihalla/7846936>

MTV 14.6.2020b: 7 kysymystä asiantuntijalle: Kuinka laaja ongelma poliisiväkivalta oikeasti on? Professori kertoo, mitä George Floydin tapaus voi tarkoittaa maailmanlaajuisesti <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/7-kysymysta-asiatuntijalle-kuinka-laaja-ongelma-poliisivakivalta-oikeasti-on-professori-kertoo-mita-george-floydin-tapaus-voi-tarkoittaa-maailmanlaajuisesti/7846834>

MTV 14.6.2020c: Suomalainen Jorma Huttunen partioi Yhdysvaltojen mielenosoituksissa poliisin etulinjassa – "Meitä on heitetty polttopulloilla, tiiliskivillä ja vaipoilla" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/suomalainen-jorma-huttunen-partioi-yhdysvaltojen-mielenosoituksissa-poliisin-etulinjassa-meita-on-heitetty-polttopulloilla-tiiliskivilla-ja-vaipoilla/7846556>

MTV 14.6.2020d: Mielenosoittajat sytyttivät ravintolan ilmieliekkihin Atlantassa – autokaistalla miehen kuoliaaksi ampunut poliisi sai kenkää, tältä hän näyttää <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mielenosoittajat-sytyttivat-ravintolan-ilmieliekkihin-atlantassa-autokaistalla-miehen-kuoliaaksi-ampunut-poliisi-sai-kenkaa/7847048>

MTV 14.6.2020e: Ei herkille tämäkään video: Poliisi ampui tummaihoisen miehen autokaistalla – tältä kuolemaan johtanut tilanne näytti tappajapoliisin partiokaverin silmin <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/ei-herkille-tamakaan-video-poliisi-ampui-tummaihoisen-miehen-autokaistalla-talta-kuolemaan-johtanut-tilanne-naytti-tappajapoliisin-partiokaverin-silmin/7847168>

MTV 15.6.2020a: George Floydin tapaus järkytti suomalaisen poliisin Daniel Kalejaiyen – ei koe kohdanneensa rasismia Suomessa "Pari kertaa on neekeriksi huudeltu" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/george-floydin-tapaus-jarkytti-suomalaisen-poliisin-daniel-kalejaiyen-ei-koe-kohdanneensa-rasismia-suomessa-pari-kertaa-on-neekeriksi-huudeltu/7841902>

MTV 15.6.2020b: Uusi video George Floydin viimeisistä hetkistä julki – näin sivulliset vaativat poliisia lopettamaan voimankäytön: "Tätä on jopa vaikeampaa katsoa kuin ensimmäistä videota" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/uusi-video-george-floydin-viimeisista-hetkista-julki-nain-sivulliset-vaativat-poliisia-lopettamaan-voimankayton-tata-on-jopa-vaikeampaa-katsoa-kuin-ensimmaista-videota/7847730>

MTV 18.6.2020: Atlantassa mustan miehen ampumisesta epäiltyä poliisia syytetään murhasta – katso videolta miten tapaus eteni <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/atlantassa-mustan-miehen-ampumisesta-epailtya-poliisia-syytetaan-murhasta-katso-videolta-miten-tapaus-eteni/7849978>

MTV 21.6.2020a: Protestit jatkuvat Yhdysvalloissa: Ihmiskokoinen nukke roikkui hirressä vilkkaan valtatie yllä – yllä poliisin virka-asu ja porsaas pää: "Meidän täytyy pystyä parempaan" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/protestit-jatkuvat-yhdysvalloissa-ihmiskokoinen-nukke-roikkui-hirressa-vilkkaan-valtatie-ylla-ylla-poliisin-virka-asu-ja-porsaas-paa-meidan-tayttaa-pystya-parempaan/7851986>

MTV 21.6.2020b: Kolme kuukautta tapauksesta – Breonna Taylorin surmannut poliisi sai potkut: "Poliisit täytyy saada vastuuseen teoistaan" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/kolme-kuukautta-tapauksesta-breonna-taylorin-surmannut-poliisi-sai-potkut-poliisit-tayttaa-saada-vastuuseen-teoistaan/7851562>

MTV 22.6.2020: Video: Poliisi painoi Briannan poikaystävän katuun myös George Floydin tappaneella kuristustekniikalla – osavaltio oli vain kaksi päivää aiemmin kieltänyt otteen käytön <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/video-poliisi-painoi-briannan-poikaystavan-katuun-myos-george-floydin-tappaneella-kuristustekniikalla-osavaltio-oli-vain-kaksi-paivaa-aiemmin-kieltanyt-otteen-kayton/7852894>

MTV 23.6.2020: Tulenarka tilanne Yhdysvalloissa kärjistyy paikoin – nuori mies pahoinpiteli myyjän tavaratalossa: Video saattaa järkyttää <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/tulenarka-tilanne-yhdysvalloissa-karjistyy-paikoin-nuori-mies-pahoinpiteli-myyjan-tavaratalossa-video-saattaa-jarkytaa/7854576>

MTV 26.6.2020: "Vaati yhden miehen videoidun kuoleman" – Black Lives Matter sysäsi poliisin uudistumaan <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/vaati-yhden-miehen-videoidun-kuoleman-black-lives-matter-sysasi-poliisin-uudistumaan/7857394>

MTV 28.6.2020a: Yhdysvalloissa syytteet neljälle miehelle, jotka yrittivät kaataa presidentin patsasta Valkoisen talon edessä – Trump julkaisi kuvia muista epäillyistä, mutta pysyi vaiti <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/yhdysvalloissa-syytteet-neljalle-miehelle-jotka-yrittivat-kaataa-presidentin-patsasta-valkoisen-talon-edessa-trump-julkaisi-kuvia-muista-epailyista-mutta-pysyi-vaiti/7858694>

MTV 28.6.2020b: Black lives matter -mielenosoituksessa ammuttiin Kentuckyssä – ainakin yksi kuollut <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/black-lives-matter-mielenosoituksessa-ammuttiin-kentuckyssa-ainakin-yksi-kuollut/7858698>

MTV 4.7.2020: Yhdysvaltalaispoliisit ottivat kuvia, joissa pilailtiin kuolleen miehen kohtalolla – saivat potkut: "Inhottaa ja olemme vihaisia" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/poliisit-ottivat-kuolleen-miehen-kohtalolla-pilaillevia-kuvia-coloradossa-saivat-potkut-inhottaa-ja-olemme-vihaisia/7863944>

MTV 5.7.2020: Video: Mielenosoittajat kaatoivat Kolumbuksen patsaan Baltimoressa – Trump kritisoi aiemmin protestoijia: "Kansamme todistaa armotonta kampanjaa, jonka tarkoituksena on pyyhkiä pois historiamme" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/video-mielenosoittajat-kaatoivat-kolumbuksen-patsaan-baltimoressa-trump-kritisoi-aiemmin-protestoijia-kansamme-todistaa-armotonta-kampanjaa-jonka-tarkoituksena-on-pyyhkiä-pois-historiamme/7864378>

MTV 7.7.2020: Mustana nuorena New Yorkin Bronxissa kasvanut Jamar Wilson tuntee rasismien Yhdysvalloissa – Suomella on omat ongelmansa, mutta etenkin yhdessä asiassa maiden erot ovat kuin "yö ja päivä" <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/mustana-nuorena-new-yorkin-bronxissa-kasvanut-jamar-wilson-tuntee-rasismien-yhdysvalloissa-suomella-on-omat-ongelmansa-mutta-etenkin-yhdessa-asiassa-maat-eroavat-on-kuin-yo-ja-paiva/7865332>

MTV 9.7.2020: Uudet kameratallenteet kertovat: Poliisin raakoihin otteisiin kuollut George Floyd huusi tuskissaan yli 20 kertaa, ettei saa henkeä <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/uudet-kameratallenteet-kertovat-george-floyd-sanoi-ennen-kuolemaansa-yli-20-kertaa-ettei-saa-henkea/7867470>

MTV 18.7.2020: Jälleen yksi kyseenalainen pidätystilanne tallentui videolle Yhdysvalloissa – valkoihoinen poliisi hymyili kameralle ja tarttui tummaihoista miestä kaulasta <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/jalleen-yksi-kyseenalainen-pidatystilanne-tallentui-videolle-yhdysvalloissa-valkoihoinen-poliisi-hymyili-kameralle-ja-tarttui-tummaihoista-miestä-kaulasta/7874920>

MTV 22.7.2020: Katso video: Naismielenosoittaja protestoi Portlandissa ilkosillaan – poliiseilta tempaukseen harvinaisen kylmä reaktio <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/katso-video-naismielenosoittaja-protestoi-portlandissa-ilkosillaan-poliiseilta-tempaukseen-harvinaisen-kylmä-reaktio/7877586>

MTV 27.7.2020: Yhdysvaltojen mielenosoituksissa nähtiin kymmeniä pidätyksiä ja kuolemaan johtanut ampumavälikohtaus – suunnitelmat liittovaltion joukkojen lisäämiseksi herättävät vastustusta <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/yhdysvaltojen-mielenosoituksissa-nahtiin-kymmeniä-pidätyksiä-ja-kuolemaan-johtanut-ampumavälikohtaus-suunnitelmat-liittovaltion-joukkojen-lisäämiseksi-herättävät-vastustusta/7880184>

YLE Uutiset

YLE 27.5.2020: Miehen kuolemaan johtanut pidätys järkyttää USA:ssa – FBI ryhtyi tutkimuksiin silminnäkijävideon tultua julki <https://yle.fi/uutiset/3-11369753>

YLE 28.5.2020: Mielenosoitukset mustan miehen kuolemasta poliisin käsissä jatkuvat Minneapolisissa – Pormestari vaatii syytteitä poliisia vastaan <https://yle.fi/uutiset/3-11372204>

YLE 29.5.2020a: Tästä Minneapolisin mielenosoituksissa on kyse: "Meistä tuntuu kuin polvi olisi meidän kaikkien niskalla", kuvaa tilannetta paikallispolitiikko <https://yle.fi/uutiset/3-11374732>

YLE 29.5.2020b: Minneapolisin pormestari julisti kaupunkiin hätätilan – George Floydin kuolema poliisin käsissä on saanut kaupungin kaaokseen <https://yle.fi/uutiset/3-11374691>

YLE 29.5.2020c: Poliisille syyte George Floydin kuolemasta Minneapolisissa – protestit jatkuneet eri puolilla USA:ta, kuvernööri: "Kyse on kaaoksesta" <https://yle.fi/uutiset/3-11377011>

YLE 30.5.2020: Poliisiväkivallan synnyttämä viha leimahti liekkeihin eri puolilla Yhdysvaltoja – viime yönä puhkesi mellakoita, jollaisia ei ole nähty vuosiin <https://yle.fi/uutiset/3-11377347>

YLE 31.5.2020a: Useissa yhdysvaltalaiskaupungissa ulkonaliikkumiskielto, Trump haluaa luokitella Antifan terroristijärjestöksi <https://yle.fi/uutiset/3-11378377>

YLE 31.5.2020b: Poliisiväkivallan nostattamat mellakat laajenevat Yhdysvalloissa – UPI:n Aaltola: "Kriisit yhdistyvät ja ilmassa on täydellisen myrskyn merkkejä" 31.5.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-11378222>

YLE 31.5.2020c: Ainakin neljä kuollut väkivaltaisuuksissa Yhdysvalloissa – liikkumiskielto kymmeniin kaupunkeihin, katso video viime yön tapahtumista <https://yle.fi/uutiset/3-11377709>

YLE 1.6.2020a: Perheen tilaaman ruumiinavausraportin mukaan George Floyd tukehtui kuoliaaksi, virallisen raportin mukaan kuolema johtui sydänkohtauksesta <https://yle.fi/uutiset/3-11380019>

YLE 1.6.2020b: Miksi Yhdysvalloissa osoitetaan mieltä ja mellakoidaan? Lue lyhyet vastaukset <https://yle.fi/uutiset/3-11379426>

YLE 1.6.2020c: Myös toimittajat joutuneet poliisiin ja yleisön vihan kohteeksi USA:n mellakoissa – "En ole kokenut vastaavaa", sanoo Ylelle työskentelevä kokenut kuvaaja <https://yle.fi/uutiset/3-11379657>

YLE 2.6.2020a: Viittä poliisia ammuttu mellakoissa Yhdysvalloissa 2.6.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-11380412>

YLE 2.6.2020b: Rosa Parks, Martin Luther King, Barack Obama – kamppailu mustan väestönosan kansalaisyhteisöistä jatkuu nykymielenosoituksissa <https://yle.fi/uutiset/3-11380528>

YLE 3.6.2020a: Ääriryhmiä voi olla mukana USA:n mellakoissa – mutta käännetäänkö niitä syyttämällä huomiota pois kansalaisliikkeen syystä? <https://yle.fi/uutiset/3-11382121>

YLE 3.6.2020b: Mielenosoitukset pysyneet Yhdysvalloissa enimmäkseen rauhanomaisina – New York tiukensi ulkonaliikkumiskieltoa <https://yle.fi/uutiset/3-11381880>

YLE 3.6.2020c: Yli 3000 ihmistä Senaatintorille kerännyt rasismiin vastainen mielenosoitus päättyi poliisin kehoituksesta – osa marssi vielä keskustassa <https://yle.fi/uutiset/3-11382649>

YLE 3.6.2020d: Yhdeksän kuukautta ja kadulle – Yhdysvalloissa poliisin koulutus on lyhyt ja painottuu voimankäyttöön <https://yle.fi/uutiset/3-11382190>

YLE 3.6.2020e: Aktivistit Fatima Verwijnen toivoo, että George Floydin kuoleman aiheuttama keskustelu ei jää lyhyeksi ilmiöksi: "Me toivotaan, että tästä tulisi rasismiin #metoo" <https://yle.fi/uutiset/3-11382014>

YLE 3.6.2020f: Arkkipiispa vaatii loppua rasismille, Kallion seurakunnan kuolinkelloista seurasi viharyöppy – "Se oli aika pelottavaa" <https://yle.fi/uutiset/3-11382823>

YLE 3.6.2020g: Syntyikö nyt rasismiin #metoo-liike? Tutkimuksen mukaan poliisi syrjii etnisiä vähemmistöjä myös Suomessa <https://yle.fi/uutiset/3-11382251>

YLE 4.6.2020a: USA on kuohunut jo monta kertaa ennen George Floydia – Rodney Kingin raaka pahoinpitely syytti Los Angelesin liekkeihin 30 vuotta sitten <https://yle.fi/uutiset/3-11382330>

YLE 4.6.2020b: Poliisiväkivallan seurauksena kuolleella George Floydilla oli koronavirus <https://yle.fi/uutiset/3-11384962>

YLE 4.6.2020c: Oulussa järjestetään kaksi rasismiin vastaista mielenosoitusta – poliisi voi puuttua tilanteeseen, jos osallistujia on yli 50 <https://yle.fi/uutiset/3-11385256>

YLE 4.6.2020d: Kuopion torilla järjestetään lauantaina rasismiin vastainen mielenosoitus <https://yle.fi/uutiset/3-11384223>

YLE 4.6.2020e: USA:ssa mustat joutuvat poliisin pysäyttämiksi paljon useammin kuin valkoiset – Nämä seitsemän tilastoa kertovat syvästä epäluulosta <https://yle.fi/uutiset/3-11382362>

YLE 5.6.2020a: Rasismiin vastustamisesta tuli sukupolvikokemus – Opiskelija: "Ei tällaista näe kuin silloin, kun Suomi voittaa jääkiekon maailmanmestaruuden" <https://yle.fi/uutiset/3-11385927>

YLE 5.6.2020b: Poliisi keskeytti mielenosoituksen Oulussa – väkimäärä paisui liian suureksi <https://yle.fi/uutiset/3-11386485>

YLE 5.6.2020c: Tampereella on viikonloppuna kaksi eri Black Lives Matter -tukimielenilmausta <https://yle.fi/uutiset/3-11387844>

YLE 5.6.2020d: Kyynelkaasua suoraan väkijoukkoon, rauhallinen mies pää edellä katuun – USA:n mielenosoituksista leviävät videot herättävät suuttumusta <https://yle.fi/uutiset/3-11387572>

YLE 6.6.2020a: Tunteikkaita puheita, kyyneleitä ja lauluja – rasisminvastainen mielenosoitus keräsi satoja Lounaispuistoon <https://yle.fi/uutiset/3-11388936>

YLE 6.6.2020b: Rasisminvastaisia protesteja ympäri maailmaa – Black lives matter -kylttejä niin Tokion, Lontoon, Berliinin, Sydneyn kuin Varsovankin kaduilla <https://yle.fi/uutiset/3-11389166>

YLE 7.6.2020a: Poliisiväkivaltaa ja rasismia vastustaneet mielenosoitukset ovat sujuneet rauhallisesti eri puolilla Yhdysvaltoja <https://yle.fi/uutiset/3-11389321>

YLE 7.6.2020b: Protestit rasismia vastaan kärjistyivät paikoin: Göteborgissa kivitettiin poliiseja, Bristolissa kaadettiin orjakauppiaspatsas – video <https://yle.fi/uutiset/3-11389684>

YLE 8.6.2020a: Raportti: Poliisi kohtelee epäasiallisesti myös vähemmistöjen lapsia New Yorkissa <https://yle.fi/uutiset/3-11390117>

YLE 8.6.2020b: Tutkija: Rasismi on myös suomalainen ilmiö – poliisit ja vartijat pysäyttävät sekä profiloivat Suomessakin vähemmistöjä <https://yle.fi/uutiset/3-11388197>

YLE 8.6.2020c: Turvatoimia hellitetään Yhdysvaltojen suurkaupungeissa rauhallisen viikonlopun jälkeen <https://yle.fi/uutiset/3-11389852>

YLE 9.6.2020a: Yhdysvalloissa mielenosoittajat vaativat poliisivoimien uudistamista – He suhtautuvat meihin kuin eläimiin, protestoija kertoo Ylelle <https://yle.fi/uutiset/3-11389939>

YLE 9.6.2020b: Black Lives Matter -mielenilmaus Vaasassa torstaina <https://yle.fi/uutiset/3-11392494>

YLE 9.6.2020c: Ei joulupukkia eikä oikeudenmukaisuutta – mustien poikien maailma rikkoontuu 8-vuotiaana, kun heille selviää totuus poliisista, sanoo rotujännitteiden asiantuntija <https://yle.fi/uutiset/3-11384471>

YLE 10.6.2020: Bella Forsgrén näkee rasismia eduskunnassa, Paul Abbeyn ystävää puukotettiin, mutta Okko Soila luottaa Suomen poliisiin – tätä he toivovat rasisminvastaiselta kampanjoinnilta <https://yle.fi/uutiset/3-11392806>

YLE 11.6.2020a: Rasismi on muutakin kuin silmännähtävää väkivaltaa, muistuttavat nuoret: "Se on paikan vaihtamista bussissa ja vääriä oletuksia" <https://yle.fi/uutiset/3-11395950>

YLE 11.6.2020b: Nuorten rasisminvastainen mielenilmaus keräsi torille satoja vaasalaisia – järjestäjien viesti: "Kun ollaan kilttejä toisillemme, näistä ongelmista päästään" <https://yle.fi/uutiset/3-11396901>

YLE 11.6.2020c: Black Lives Matter -mielenilmaus järjestetään Turussa – katso suoraa lähetystä tapahtumasta kello 18.50 alkaen <https://yle.fi/uutiset/3-11396942>

YLE 12.6.2020a: Black Lives Matter-mielenilmausta vietettiin Vaasassa letkassa tanssien - Katso kuvia illalta <https://yle.fi/uutiset/3-11398085>

YLE 12.6.2020b: Mielenosoittajat valtasivat osan Seattlea – Trump: Kansalliskaarti esiin, pormestari Trumpille: Painu takaisin sinne bunkkeriisi <https://yle.fi/uutiset/3-11398349>

YLE 13.6.2020a: Black Lives Matter -mielenilmaus kokosi Turun tuomiokirkon edustalle satoja ihmisiä <https://yle.fi/uutiset/3-11399819>

YLE 13.6.2020b: Yhteenottoja poliisiin ja mielenosoittajaryhmien välillä Lontoossa, yli sata kiinni äärioikeiston mielenosoituksessa <https://yle.fi/uutiset/3-11400938>

YLE 13.6.2020c: Poliisi käytti kyynelkaasua mielenosoittajia vastaan Pariisissa <https://yle.fi/uutiset/3-11401132>

YLE 14.6.2020: Mustan miehen pikaruokaravintolan pihalla ampunut poliisi erotettu Atlantassa – mielenosoittajat polttivat tapahtumapaikan ravintolan <https://yle.fi/uutiset/3-11401167>

YLE 15.6.2020a: Oikeuslääkärin mukaan Reyshard Brooksia ammuttiin selkään kahdesti <https://yle.fi/uutiset/3-11401473>

YLE 15.6.2020b: Mielenosoitukset täyttivät Ranskan – Macron puhutteli kansaa: ”Historiankirjoista ei poisteta yhtään nimeä eikä kaduilta yhtään patsasta” <https://yle.fi/uutiset/3-11401273>

YLE 16.6.2020: Rasismikeskustelu A-studiossa: ”Rasismien normalisoinnin pitää loppua” <https://yle.fi/uutiset/3-11403330>

YLE 18.6.2020: Mustan miehen pikaruokaravintolan edustalla ampunut poliisi saa murhasyytteen USA:ssa <https://yle.fi/uutiset/3-11407570>

YLE 20.6.2020: Mielenosoittajat kaatoivat etelävaltioiden kenraalin patsaan Washingtonissa ja tuikkasivat sen tuleen – Trump ärähti Twitterissä <https://yle.fi/uutiset/3-11410504>

YLE 21.6.2020: Poliisin ampuma Rayshard Brooks avautui elämänsä haasteista vain kuukausia ennen kuolemaansa: ”Meitä ei saisi kohdella kuin olisimme eläimiä” <https://yle.fi/uutiset/3-11410771>

YLE 23.6.2020: Poliisin ampuman Rayshard Brooksin hautajaisia vietetään Atlantassa – ”Hänen ei olisi tarvinnut kuolla” <https://yle.fi/uutiset/3-11414641>

YLE 28.6.2020: Ainakin yksi ihminen kuoli tulituksessa Black Lives Matter -protestissa Kentuckyn Louisvillessä <https://yle.fi/uutiset/3-11422450>

YLE 29.6.2020: Yksi epäilty otettu kiinni Kentuckyn mielenosoitusampumisesta 29.6.2020 <https://yle.fi/uutiset/3-11423176>

YLE 3.7.2020: Kaksi perustyttöä Helsingistä – Sará Balhass, 18, ja Andrea Moukoko, 19, ovat esimerkki sukupolvesta, joka voi muuttaa maailmaa <https://yle.fi/uutiset/3-11425617>

YLE 4.7.2020: Afrikka-komissaari Jutta Urpilainen toivoo avointa keskustelua Euroopan siirtomaa-ajasta: Patsaiden turmelu osoittaa, että keskustelu on vielä käymättä monissa maissa <https://yle.fi/uutiset/3-11429984>

YLE 9.7.2020: ”Lakkaa huutamasta, se vaatii paljon happea!” – Julkaistu keskustelu paljastaa poliisin vastauksen George Floydin hätähuutoihin <https://yle.fi/uutiset/3-11440526>

YLE 17.7.2020: Black Lives Matter -liike sai suomalaisopiskelijat vaatimaan antirasismien opetusta – Näin vastuuopettajat vastaavat vaatimuksiin <https://yle.fi/uutiset/3-11449419>

YLE 22.7.2020: Protestien yöt <https://yle.fi/uutiset/3-11459647>

YLE 24.7.2020: Miksi presidentti Trump lähettää sotilasasuisia joukkoja hajottamaan mielenosoituksia? Lue tästä lyhyet vastaukset <https://yle.fi/uutiset/3-11464524>

YLE 25.7.2020: Mikä on suomalaisten suhde kolonialismiin ja miksi siitä on niin vaikea puhua? Professori: ”Puolustaudutaan syytöksiltä, joita kukaan ei ole esittänyt” <https://yle.fi/uutiset/3-11447726>

YLE 26.7.2020: Mustien aseistautunut joukko esitti viranomaisille uhkavaatimuksen Yhdysvalloissa – Black Lives Matter -protesteissa mellakoitiin ja ammuskeltiin <https://yle.fi/uutiset/3-11466073>

YLE 27.7.2020: Aseistetut ryhmät marssivat USA:n kaduilla – Yle koosti yhteen, mitä Louisvillessä mieltään osoittaneesta NFAC:sta ja muista ryhmistä tiedetään <https://yle.fi/uutiset/3-11466734>

Helsingin Sanomat

HS 27.5.2020a: Neljä poliisia erotettiin mustan miehen kuolemaan johtaneen pidätyksen vuoksi <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006520176.html>

HS 27.5.2020b: Kännköistä tuli ase rasismia vastaan – Näin silminnäkiäjöiden kuvaamat videot paljastivat totuuden Yhdysvalloissa <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006521076.html>

HS 29.5.2020a: Poliisiväkivallasta käynnistyneet protestit leviävät Yhdysvalloissa, Minneapolisissa mielenosoittajat syyttivät poliisiaseman tuleen ja Louisvillessä seitsemää ihmistä on ammuttu <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006522786.html>

- HS 29.5.2020b: Tummaihoisen miehen kuoleman aiheuttanut poliisi sai syytteen – mellakat jatkuvat kautta maan, Valkoinen talokin suljettiin hetkeksi <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006524051.html>
- HS 30.5.2020: Poliisiväkivaltaa vastustavat protestit levisivät yli 20 kaupunkiin Yhdysvalloissa, mediatietojen mukaan kaksi ihmistä on kuollut <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006524525.html>
- HS 31.5.2020: Protestit kiihtyvät kielloista huolimatta, Valkoisen talon luona käytettiin kyynelkaasua <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006525195.html>
- HS 1.6.2020a: Anarkistit lähtivät kadulle ja verkossa äärioikeisto lietsoo sisällissotaa: Yhdysvaltojen levottomuuksiin osallistuvat monet ääri liikkeit <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006526390.html>
- HS 1.6.2020b: Journalistit joutuivat poliisin tulilinjalle Yhdysvaltain mellakoissa 1.6.2020 <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006526918.html>
- HS 2.6.2020a: Kuolinsyytuskijoiden mukaan George Floydin kuolema johtui henkirikoksesta <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006527475.html>
- HS 2.6.2020b: George Floydin kuoleman lainet lyövät nyt myös Helsinkiin: Rasismin vastainen mielenosoitus Senaatintorilla keskiviikkona <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006527454.html>
- HS 2.6.2020c: ”Vihasin tätä maata, joka väittää olevansa minua varten” – Lukiolainen Marcus Alston kertoo, miksi hän osoittaa mieltään New Yorkin kaduilla <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006527767.html>
- HS 3.6.2020a: Minneapolisin suomalaiset seuraavat kotikaupunkinsa tuhoa – ”Pankkien ja postien polttaminen oli valtava yllätys” <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006527925.html>
- HS 3.6.2020b: George Floydin kuolemasta lähteneitä mielenosoituksia on nyt ympäri maailmaa: Tukholmassa poliisi hajotti väkijoukon ennen tapahtuman alkua <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006528927.html>
- HS 3.6.2020c: George Floydin tukehduttanut poliisi saa syytteen toisen asteen murhasta, mielenosoitukset jatkuvat Yhdysvalloissa ulkonaliikkumiskielloista huolimatta <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006528090.html>
- HS 3.6.2020d: Senaatintorilla järjestetään Black lives matter -mielenosoitus – ”Emme halua osoittaa, että Suomessa poliisi on brutaali”, muistuttavat tekijät <https://www.hs.fi/nytt/art-2000006528524.html>
- HS 3.6.2020e: Yli 3 000 osallistui Black lives matter -mielenosoitukseen, osa marssi Helsingin keskustassa tapahtuman keskeydyttyä Senaatintorilla – videot näyttävät tapahtumat <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006528841.html>
- HS 4.6.2020a: Tuomiokirkon muuriin ilmestyi rasismin vastaisia graffiteja – Tekijä epäselvä <https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000006529579.html>
- HS 4.6.2020b: ”Ne olivat esikuva sille, mitä poliisilaitoksilla pitäisi tehdä” – Minneapolisin ensimmäinen musta poliisipäällikkö lupasi muutoksen, edessä olikin katastrofi <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006528727.html>
- HS 5.6.2020: Nikki Yeboah kertoo kohtaavansa Yhdysvaltain rakenteellista rasismia päivittäin: ”Vieraille ihmisille olen ensisijaisesti musta, sitten vasta professori” <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006531760.html>
- HS 6.6.2020a: Protestit jatkuvat Yhdysvalloissa, ja mielenosoittajilla on uusi vaatimus: Viekkää poliisilta rahat <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006532235.html>
- HS 6.6.2020b: Eri puolilla maailmaa kokoonnuttiin vastustamaan rasismia ja poliisiväkivaltaa George Floydin kuoleman myötä <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006532665.html>
- HS 6.6.2020c: Nämä kahdeksan grafiikkaa näyttävät, että mustien ja valkoisten tasa-arvo on Yhdysvalloissa yhä kaukana <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006531810.html>
- HS 7.6.2020a: Göteborgissa rauhanomainen Black Lives Matter -mielenosoitus yltyi mellakoinniksi <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006533397.html>
- HS 7.6.2020b: Kymmenentuhannet osallistuivat mielenosoitukseen eri puolilla Yhdysvaltoja <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006532935.html>
- HS 7.6.2020c: Poliisin asenteista on puhuttu Suomessakin – Professori: ”Poliisille on tyypillistä ajatella, että poliisiväkivalta ja rasismi ovat muiden yhteiskuntien ongelmia” <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006532809.html>

- HS 8.6.2020: Mustan miehen taposta syytetylle poliisille noin miljoonan euron takuut, osallistui ensimmäiseen kuulemiseen videon välityksellä <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006534720.html>
- HS 9.6.2020a: Kaupat ja ravintolat kärsivät väkivaltaisista protesteista, mikä vain pahentaa koronaviruksen aiheuttamia tuhoja – ”George Floydin murha on vapauttanut vuosien ajan patoutuneen tuskan” <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006534285.html>
- HS 9.6.2020b: Rasismia vastustavat mielenosoittajat kaatavat nyt patsaita: Bristolissa heitettiin jokeen orjakauppias, Lontoossa töhrittiin Churchill <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006535502.html>
- HS 11.6.2020: Suomi mainittu! Yhdysvaltalaiskanava vertaili poliisien koulutusta Suomeen – koulutuksen pituus ja ”ihmisoikeusopinnot” tekivät vaikutuksen <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006537356.html>
- HS 12.6.2020a: Huumekauppias ampui ylikomisario Craig Smithin työkaverin, Smith ampui huumekauppiasta – Nyt Smith miettii, oliko se välttämätöntä <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006538253.html>
- HS 12.6.2020b: Selvitimme asiantuntijoilta: Onko Suomessa orjakaupan historiasta muistuttavia patsaita, jotka joutaisivat jokeen? Löysimme yhden, tavallaan <https://www.hs.fi/nyt/art-2000006538547.html>
- HS 13.6.2020: Black lives matter -vastamielenosoitus yltyi mellakoinniksi Lontoossa: paikalle kokoontui tuhansia mielenosoittajia viranomaisten kielloista huolimatta <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006540350.html>
- HS 14.6.2020: Poliisi ampui mustan miehen pikaruokaravintolan pihalla Atlantassa, mielenosoittajat sytyttivät ravintolan tuleen <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006540799.html>
- HS 15.6.2020a: Kello 22.33 Rayshard Brooks istui nukahtaneena pikaruokaravintolan autokaistalla, alle tunnin kuluttua poliisi ampui häntä selkään – Mitä välissä oikein tapahtui? <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006542155.html>
- HS 15.6.2020b: Kuolinsyyraportti: Poliisin laukauksiin Atlantassa kuollutta mustaa miestä ammuttiin selkään kahdesti <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006541404.html>
- HS 16.6.2020: Nyt poistetaan rasismia sisältäviä vanhoja tv-sarjoja ja kaadetaan patsaita, mutta onko sekään ratkaisu itse ongelmaan? – ”Historiasta pitäisi ottaa oppia” <https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006543026.html>
- HS 18.6.2020: Atlantassa mustan miehen ampumisesta epäiltyä poliisia syytetään murhasta <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006545088.html>
- HS: 20.6.2020: ”Ihmisten on jo korkea aika tajuta, että me kaikki olemme ihmisiä” – Kansalaisoikeusaktivistien vanhempi sukupolvi näkee tämän päivän protesteissa toivon, mutta myös suurta huolta <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006546724.html>
- HS 21.6.2020: Yksi kuoli ja yksi loukkaantui vakavasti Seattlen vallatulla alueella tapahtuneessa ampumisessa, poliiseja ei päästetty paikalle <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006547786.html>
- HS 26.6.2020: Yhdysvalloissa uusi paheksunnan kohde: Mount Rushmore -vuoren seinämään hakatut presidenttien kasvot, sillä ne kytkeytyvät sekä alkuperäisväestön että orjien oikeuksien polkemiseen <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006554274.html>
- HS 1.7.2020: Seattlen protestialue puretaan rikollisuuden takia – kaksi nuorta kuollut ja useita loukkaantunut ampumisissa. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006558763.html>
- HS 2.7.2020: Utissuomalainen: Puolet suomalaisista pitää rasismia merkittävänä ongelmana <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006559018.html>
- HS 5.7.2020: Antirasisti <https://www.hs.fi/sunnuntai/art-2000006560899.html>
- HS 9.7.2020: ”Ne vielä tappavat minut” – Haalarikameran tallenne paljastaa George Floydin viimeiset hetket <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006566022.html>
- HS 20.7.2020: ”Heidän läsnäolonsa täällä lisää väkivaltaa” – Tästä on kyse Portlandissa 50 päivää jatkuneissa protesteissa, joita rauhoittaakseen Trump lähetti kaupunkiin liittovaltion joukkoja <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006576753.html>
- HS 27.7.2020: Kyynelkaasu koetteli jälleen mielenosoittajia, kun viranomaiset julistivat Seattlessa ja Portlandissa mielenosoitukset mellakoiksi <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006583016.html>